

RADA NARODOWA

D W U T Y G O D N I K

Nr 16 (202)

Warszawa, 15 sierpnia 1951 r.

Rok VIII

ST. LINDBERG

Wiceprezes Centr. Urzędu
Skupu i Kontraktacji

Podstawowe zasady nowego systemu planowego skupu zboża

Skup zboża przez Państwo odbywa się już od paru lat. Po raz pierwszy w tym roku planowy skup zboża oparty został na zasadach ustawowych. Ustawowy obowiązek sprzedaży Państwu zboża — stwierdza się na wstępie dekretu z dnia 23 lipca 1951 r. o planowym skupie zboża *) ma za cel —

- „zabezpieczenie normalnego zaopatrzenia ludności miast w produkty zbożowe;
- stworzenie korzystnych warunków zbytu produkcji rolnej po stałych i opłacalnych cenach;
- popieranie dalszego rozwoju produkcji rolnej i zapobieżenie dowolności w ustalaniu obowiązków w zakresie sprzedaży zboża“.

W liście skierowanym do redakcji „Rolnika Polskiego“, a opublikowanym w Nr 85 „Rolnika Polskiego“ z roku 1951, Franciszek Stefanowski, chłop na sześciu hektarach z powiatu wrocławskiego, domagał się wprowadzenia „sprawiedliwego podziału obowiązków sprzedaży zboża w zależności od wielkości gospodarstw“. Domagał się następnie, aby każdy rolnik był „jak najwcześniej powiadomiony, jaki obowiązek na nim ciąży z tytułu sprzedaży zboża Państwu“.

Dekret czyni zadość powszechnemu żądaniu podstawowych mas chłopów pracujących określenia zobowiązań w planowym skupie zboża na podstawie jednolitych zasad. **Zobowiązania, raz ustalone zgodnie z przepisami, nie mogą być podwyższone.** Ustalenie wysokości zobowiązań odbywa się z uwzględnieniem wielkości gospodarstw, jakości gleby, nasilenia hodowli trzody chlewnej w tych gospodarstwach, konieczności popierania rozwoju kontraktowanych upraw buraka cukrowego, rzepaku, rzepiku, lnu i konopi.

Dekret o planowym skupie zboża spotkał się z niezmiernie pozytywną oceną mało- i średnio-rolnych chłopów. Dowodem tego jest spontaniczny napływ zboża do punktów skupu bezzwłocznie po zakończeniu doręczania zawiadomień o obowiązkach w planowym skupie. Już w pierwszych dniach sierpnia r. b. cały szereg chłopów sprzedał Państwu zboże o wysokości odpowiadającej całorocznemu zobowiązaniu. Są już poważne ilości gospodarstw, które sprzedały Państwu zboże ponad plan, tj. ponad wysokość zobowiązania i które z tego tytułu otrzymały premię obliczoną w stosunku procentowym do obowiązujących cen zboża **).

II.

Obowiązek sprzedaży zboża Państwu ciąży na indywidualnych gospodarstwach rolnych, na spółdzielniach produkcyjnych i na innych uspołecznionych gospodarstwach rolnych, oprócz Państwowych Gospodarstw Rolnych.

Państwowe Gospodarstwa Rolne dostarczają Państwu zboże zgodnie z ich planem gospodarczym.

Obowiązek sprzedaży zboża Państwu dotyczy zarówno właścicieli, jak i dzierżawców. Obowiązuje zasada, że sprzedaż zboża ciąży na tych, którzy zbierają plony z danych gospodarstw. Jako jedno gospodarstwo traktuje się ogólny obszar gruntów, należących do jednej osoby i położonych w jednym powiecie. Jeżeli gospodarstwo rolne należy do 2-ch lub więcej osób, to traktuje się je jako jedno, jeżeli osoby te prowadzą wspólną gospodarke, dokonują wspólnych zbiorów i zaspokajają wspólne potrzeby z przychodów z tego gospodarstwa.

**) Zarządzenie Przewodniczącego P.K.P.G. z dnia 4.VIII b. r. ustaliło wysokość premii za zboże sprzedane ponad wysokość zobowiązania na 20% w stosunku do ceny obowiązującej za żyto i owies i na 15% od ceny obowiązującej za pszenicę i jęczmień.

Państwowy plan skupu zboża uchwała Prezydium Rządu na rok gospodarczy, obejmujący okres od 15.7 do 14.7 roku następnego. Państwowym planem skupu zboża objęte są: żyto, pszenica, jęczmień i owies. Dekret przewiduje możliwość wprowadzenia zamienników w postaci innych produktów rolnych zamiast podanych wyżej 4-ch gatunków zbóż. Rada Ministrów — opierając się na dekrete — upoważniła Prezesa Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji do wprowadzenia w rejonach, w których istnieje specjalizacja innych upraw, zamienników w postaci gryki, prosa, łubinu, grochu, fasoli a także mieszanek zbożowych za zboże, określając jednocześnie normy zamiany.

Skup zboża planuje, organizuje i nadzoruje — w ramach państwowego planu — Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji, powołany ustawą z dnia 25.V.1951 r.

Jak już zaznaczono na wstępie, ilość zboża objęta obowiązkiem sprzedaży, ustala się w zależności od ogólnego obszaru gruntów ornych w danym gospodarstwie. Nie bierze się pod uwagę gruntów pod wodami otwartymi lub zamkniętymi, gruntów leśnych i pod lasami, gruntów pod naturalnymi łąkami, pastwisk i nieużytków.

W celu zaliczenia poszczególnych gruntów gospodarstw do grup gospodarstw przy ustalaniu norm — odlicza się od obszaru gruntów ornych powierzchnię przyjętych do zagospodarowania odłogów.

Podstawą ustalenia ilości zboża, objętej obowiązkiem sprzedaży, jest obszar gruntów ornych, wyrażony w hektarach przeliczeniowych w zależności od położenia i jakości tych gruntów.

Dekret, jak widać z podanego wyżej streszczenia jego przepisów, wprowadza pojęcie hektara przeliczeniowego, podział gospodarstw na grupy gospodarstw i mówi o normach, na podstawie których ustala się wysokość zobowiązań dla poszczególnych gospodarstw rolnych. Są to — oprócz planów gminnych — podstawowe elementy, służące do określenia zobowiązań sprzedaży zboża w planowym skupie.

III.

Co to jest hektar przeliczeniowy?

Przeprowadzona na przełomie 1949-1950 r. na terenie całego kraju klasyfikacja szacunkowa gruntów ustaliła ilość gruntów w poszczególnych klasach glebowych dla każdego gospodarstwa. Klas takich jest sześć. Wobec tego, że przy planowym skupie zbóż bierze się pod uwagę ziemię orną, wchodzi w rachubę klasy gruntów ornych. Ustalanie zobowiązań w oparciu o normę dla każdej klasy gruntów w poszczególnych województwach, powiatach i gminach nastęrczałoby poważne trudności. Dlatego wprowadzono pojęcie hektara przeliczeniowego. Hektar przeliczeniowy umożliwia prawidłowe porównanie poszczególnych gospodarstw i ustalenie dla nich obowiązku sprzedaży zboża, stosownie do ich gospodarczych możliwości. Byłoby niesprawiedliwe jednakowe ustalenie zobowiązań od ziemi I-ej klasy i od gruntów słabych V-ej klasy, czy VI-ej klasy. Oparcie wysokości zobowiązania na hekarze **średnim**, jakim jest hektar przeliczeniowy, jest jednym z warunków sprawiedliwego ustalania zobowiązań.

W celu należytego określenia stosunku gruntów poszczególnych klas do klasy IV-ej, a więc klasy średniej i obliczania w ten sposób ilości hektarów przeliczeniowych kraj podzielony został na **trzy rejon rolnicze**. W każdym z tych rejonów, różniących się między sobą poziomem kultury rolnej, ustalony został inny mnożnik dla obliczenia hektarów przeliczeniowych. Rozpiętość między wydajnością z jednego hektara I-szej klasy i jednego hektara VI klasy w powiatach o wyższej kulturze rolnej np. w powiatach województwa poznańskiego, przyjęta została jako 3:1. Rozpiętość między wydajnością z jednego hektara I-ej klasy i jednego hektara VI-ej klasy w powiatach o niższym poziomie kultury rolnej np. w województwie białostockim, przyjęta została jako 4:1. Oznacza to, że jeden hektar klasy I-ej w województwie poznańskim daje przeciętnie trzy razy tyle płonów, co jeden hektar kl. VI-ej i jeden hektar klasy I-ej w województwie białostockim daje 4 razy tyle płonów, co jeden hektar w klasie VI-ej.

Przyjęto, że w województwie poznańskim wydajność z jednego hektara I klasy jest o 80% większa od wydajności z jednego hektara IV-ej klasy **w tym województwie**. W województwie białostockim natomiast, którego powiaty zaliczone zostały do trzeciego rejonu rolniczego, tj. do rejonu o niższym poziomie kultury rolnej, wydajność z jednego hektara I-ej klasy jest przeciętnie dwa razy większa od wydajności z jednego hektara IV-ej klasy.

W oparciu o te założenia ustalona została następująca tabela mnożników, służąca do określenia ilości hektarów przeliczeniowych w poszczególnych rejonach:

	Rejon I	Rejon II	Rejon III
1 ha kl. I = 1,8 ha przelicz.	1,8	1,9	2,0
1 ha kl. II = 1,6 „ „	1,6	1,7	1,8
1 ha kl. III = 1,2 „ „	1,2	1,3	1,4
1 ha kl. IV = 1,0 „ „	1,0	1,0	1,0
1 ha kl. V = 0,8 „ „	0,8	0,8	0,8
1 ha kl. VI = 0,6 „ „	0,5	0,5	0,5

Przykład 1) — 8 ha gruntów ornych V-ej klasy w drugim rejonie równa się 6,4 hektarom przeliczeniowym ($8 \times 0,8 = 6,4$).

Przykład 2) — 4 ha gruntów ornych II-ej klasy w trzecim rejonie równa się 6,8 hektarom przeliczeniowym ($4 \times 1,7 = 6,8$).

IV.

Co to są grupy gospodarstw?

W celu umożliwienia stosowania norm w zależności od wielkości gospodarstw, przyjęto podział gospodarstw na grupy gospodarstw. Za podstawę do zaliczania danego gospodarstwa do jednej z grup gospodarstw służy ogólny obszar hektarów przeliczeniowych po odliczeniu obszaru przyjętych do zagospodarowania odłogów. Pod przyjętymi do zagospodarowania odłogami rozumie się w pierwszym rzędzie odłogi przyjęte do zagospodarowania z Państwowego Funduszu Ziemi. Mamy następujące grupy gospodarstw:

Nr kolejny grup gospodarstw	Obszar gospodarstw w hektarach przeliczeniowych od — do
1	0 — 0,99
2	1 — 1,99
3	2 — 2,99
4	3 — 3,99
5	4 — 4,99
6	5 — 5,99
7	6 — 6,99
8	7 — 7,99
9	8 — 8,99
10	9 — 9,99
11	10 — 11,99
12	12 — 13,99
13	14 — 15,99
14	16 — 19,99
15	20 — 24,99
16	25 — 29,99
17	30 — 34,99
18	35 — 39,99
19	40 — 49,99
20	50 — powyżej 50

Podkreślić należy, że ilość hektarów, zajętych pod zakontraktowanymi uprawami buraka cukrowego, rzepaku, rzepiku, lnu i konopi włącza się do ogólnego obszaru hektarów przeliczeniowych przy ustalaniu grup. Nie uwzględnia się natomiast tych hektarów przy ustalaniu wysokości zobowiązania, o czym mowa będzie szczegółowo poniżej.

V.

Jak oblicza się jednolite normy gminne?

Punktem wyjściowym dla ustalenia normy gminnej jest plan gminny. Plan gminny składa się z:

- planu dla indywidualnych gospodarstw rolnych,
- „ „ spółdzielni produkcyjnych,
- „ „ gospodarstw uspołecznionych nie włączonych do Państwowych Gospodarstw Rolnych,
- „ „ zespołów uprawowych.

Przy obliczaniu norm dla gmin interesuje nas jedynie plan gminny dla indywidualnych gospodarstw rolnych. Wiadomo, że gminne plany skupu zboża zatwierdzone są przez Wojewódzkich Pełnomocników Centralnego Urzędu Skupu na wniosek Prezydentów Powiatowych Rad Narodowych. Opracowując wniosek planu gminnego i zatwierdzając plan gminny właściwe władze opierają się na opinii Prezydentów Gminnych Rad Narodowych, miejscowych oddziałów Z.S.Ch., zarządów gminnych spółdzielni „Samopomoc Chłopska“, oceniają zbiory i porównują je ze zbiorami w latach ubiegłych, analizują obsadę hodowlaną w poszczególnych grupach gospodarstw rolnych w danej gminie, biorą wreszcie pod uwagę przebieg skupu w danych gminach w latach ubiegłych.

Mając plan gminny trzeba jeszcze znaleźć klucz, który by umożliwił sprawiedliwy podział tego planu na poszczególne grupy gospodarstw, zależnie od ich wielkości. Jak ustalić taki klucz?

Dekret o planowym skupie zbóż zlecił Radzie Ministrów określenie zasad obliczania norm dla grup indywidualnych gospodarstw rolnych w poszczególnych gmi-

nach. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23.7.51 r. w sprawie wykonania dekretu o planowym skupie zbóż*) określiło szczegółowo tryb obliczania norm. Normy względnie **tabele norm** dla poszczególnych gmin obliczają i ustalają Prezydya Powiatowych Rad Narodowych, na wniosek Powiatowych Pełnomocników Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji. Po obliczeniu — Prezydya Powiatowych Rad Narodowych dobierają tabelę norm najbardziej odpowiadającą warunkom gospodarczym danej gminy.

Zadaniem Prezydentów Gminnych Rad Narodowych jest dopilnowanie, aby normy zatwierdzone przez Prezydya Powiatowych Rad Narodowych zostały wpisane do rejestru planowego skupu, aby następnie ilości hektarów przeliczeniowych w każdym gospodarstwie zostały przemnożone przez normę, odpowiadającą danej grupie i aby na tej podstawie zostały doręczone poszczególnym chłopom zawiadomienia o wysokości ich zobowiązań w planowym skupie zbóż.

Bardzo poważne zadania stoją przed Prezydentami Gminnych Rad Narodowych na odcinku samej realizacji planu gminnego, ale o tym będzie mowa w innym miejscu.

W celu opracowania tabeli norm gminnych dla poszczególnych powiatów ustalono **4 układy wskaźników progresji** udziału poszczególnych gospodarstw w planowym skupie zboża.

Co to są **wskaźniki progresji** i dlaczego mówimy o układach wskaźników progresji? Wskaźniki progresji są to cyfry, określające większy lub mniejszy udział poszczególnych grup gospodarstw rolnych w planowym skupie. Wobec tego, że — jak już wiemy z uwag umieszczonych w rozdziale IV — mamy 20 grup gospodarstw (przy tym I-a grupa zwolniona jest z obowiązku sprzedaży zboża w planowym skupie) — mamy również odpowiednią ilość wskaźników czyli 19, tj. po jednym wskaźniku na każdą grupę gospodarstw uczestniczącą w planowym skupie zbóż. Takich 19 liczb wskaźniujących na udział poszczególnych grup gospodarstw w jednym powiecie w planowym skupie zboża łącznie nazywamy **systemem** czyli **układem wskaźników progresji**.

Rozporządzenie Rady Ministrów zatwierdziło 17 takich układów wskaźników progresji, ustalonych na podstawie wyników badań faktycznego przebiegu skupu w latach 1948-49, 1949-50 i 1950-51. Spośród tych 17 układów wskaźników progresji Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji (CUS) ustalił na rok 1951-52 po 4 układy, obowiązujące w poszczególnych powiatach. Dla poszczególnych powiatów przydziela się nie tylko układ wskaźników progresji, oparty na przebiegu skupu w danym województwie, ale kilka układów wskaźników progresji, z uwagi na poważne często różnice zarówno w strukturze gospodarstw jak i w przebiegu skupu w poszczególnych powiatach jednego województwa. Prezydya Powiatowych Rad Narodowych mając ostatecznie zatwierdzone plany gminne, znając ilość hektarów przeliczeniowych w danej gminie i wiedząc, jakie układy wskaźników obowiązują w danym powiecie, dysponują wszystkimi elementami, niezbędnymi do ustalenia tabeli norm dla poszczególnych gospodarstw.

*) Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 299.

Podając niżej przykład obliczania tabeli norm gminnych, podkreśla się, że cyfry podano jedynie **przykładowo**. W poszczególnych gminach ustalono faktycznie **różne normy** w zależności od planu gminnego i od ilości hektarów przeliczeniowych w danej gminie.

Przykład: Plan gminny dla indywidualnych gospodarstw ustalony został przykładowo na 585 ton. Gmina ta posiada przykładowo 5770 hektarów przeliczeniowych gruntów ornych w indywidualnych gospodarstwach rolnych. W tym:

w I grupie	0 — 0,99 ha	110 ha	przeliczeniowych
w II	1 — 1,99	627	„
w III	2 — 2,99	1052	„
w IV	3 — 3,99	1348	„
w V	4 — 4,99	1322	„
w VI	5 — 5,99	857	„
w VII	6 — 6,99	454	„
Razem		5770 ha	przeliczeniowych

Uwaga I-a: Dla skrócenia przykładu przyjmuje się, że w danej gminie mamy gospodarstwa do 7 ha przeliczeniowych. W rzeczywistości w poszczególnych gminach struktura gospodarstw układa się różnie i w gminach tych jest więcej grup gospodarstw.

Uwaga II-a: Gospodarstwa od 0 — 0,99 hektarów przeliczeniowych nie są objęte obliczeniami w dalszym ciągu naszego przykładu, gdyż zostały zwolnione z obowiązku sprzedaży w planowym skupie zboża (art. 12 dekretu o planowym skupie zboża).

Centralny Urząd Skupu przydzielił dla powiatów, w których znajduje się dana gmina, 4 układy wskaźników progresji, wśród których jest następujący układ wskaźników progresji:

1.	0 — 0,99 ha	przeliczeniowych	—
2.	1 — 1,99	„	0,6
3.	2 — 2,99	„	1,0
4.	3 — 3,99	„	1,3
5.	4 — 4,99	„	1,6
6.	5 — 5,99	„	2,3
7.	6 — 6,99	„	2,5

Uwaga: Dla skrócenia nie podaje się dalszych wskaźników (porównaj uwagę I-szą jak wyżej).

Ilość hektarów przeliczeniowych w poszczególnych grupach mnożymy przez wskaźnik odpowiadający tym grupom jak następuje:

627	×	0,6	=	376
1052	×	1,0	=	1052
1348	×	1,3	=	1752
1322	×	1,6	=	2115
857	×	2,3	=	1971
454	×	2,5	=	1135

Razem 8401

Plan gminy dzielimy przez wyżej podaną sumę i otrzymujemy wynik:

$$585.000 \text{ kg} : 8401 = 69,6 \text{ kg.}$$

Uwaga: Cyfra 8401 jak i cyfra, z których ona powstaje, są to **cyfry pomocnicze**, uzyskane przez pomnożenie hektarów przez wskaźnik.

Otrzymany wynik mnożymy z kolei przez wykorzystany już raz wskaźnik progresji, odpowiadający poszczególnym grupom gospodarstw w sposób następujący:

69,6 kg	×	0,6	=	41,8	w zaokrągleniu	42 kg
69,6	„	×	1,0	=	69,6	70 „
69,6	„	×	1,3	=	90,5	91 „
69,6	„	×	1,6	=	111,4	112 „
69,6	„	×	2,3	=	160,1	161 „
69,6	„	×	2,5	=	174,0	174 „

Uwaga: Przy obliczaniu norm stosuje się zaokrąglenie do 1 kg w górę. Tak samo zaokrągla się do 1 kg w górę całą wysokość zobowiązania dla indywidualnych gospodarstw, wynikająca z przemnożenia hektarów przeliczeniowych w danym gospodarstwie przez normy gminne w kilogramach.

Otrzymaliśmy w ten sposób wynik, którym jest I-sza tabela norm w kilogramach dla poszczególnych gospodarstw indywidualnych w danej gminie, oparta o pierwszy układ wskaźników progresji. Z tabeli tej wynika, że przy jej zastosowaniu gospodarstwa:

od 1—1,99 ha	przelicz. mają	przykładowo	normę	42 kg	na 1 ha	przelicz.
„ 2—2,99	„	przelicz. mają	przykładowo	70	„	1 „
„ 3—3,99	„	przelicz. mają	przykładowo	91	„	1 „
„ 4—4,99	„	przelicz. mają	przykładowo	112	„	1 „
„ 5—5,99	„	przelicz. mają	przykładowo	161	„	1 „
„ 6—6,99	„	przelicz. mają	przykładowo	174	„	1 „

W ten sam sposób oblicza się II, III i IV tabelę norm w kilogramach na podstawie II, III i IV-go układu wskaźników progresji, ustalonych dla danego powiatu przez Centralny Urząd Skupu.

Spośród obliczonych 4-ech tabel norm w kilogramach — jak już o tym była mowa wyżej — Prezydium Powiatowych Rad Narodowych wybierają i zatwierdzają na wniosek Pełnomocnika Powiatowego C.U.S. jedną tabelę norm, najbardziej odpowiadającą warunkom gospodarczym danej gminy.

Po otrzymaniu tabeli norm Prezydium Gminnej Rady Narodowej dokonuje obliczenia wysokości zobowiązania poszczególnych gospodarstw rolnych, mnożąc ilość hektarów przeliczeniowych przez normę odpowiadającą danej grupie gospodarstwa.

Przykład: Gospodarstwo ma obszar 6 ha 28 arów przeliczeniowych. Stosując przykład z podanej wyżej tabeli norm wypada dla danego gospodarstwa będącego w grupie VII-iej, 174 kg. na jeden hektar przeliczeniowy, czyli 6,28 ha \times 174 kg. = 1092,72 kg w zaokrągleniu 1093 kg. Należy powtórnie zaznaczyć, że normy podane zostały **przykładowo** i że w poszczególnych gminach normy mogą być niższe lub wyższe od normy podanej w przykładzie.

VI.

Jak już zaznaczono na wstępie, za zboże sprzedane powyżej zobowiązania a więc ponad plan, przysługuje sprzedającemu premia. Wydane w tej mierze zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 4.8 1951 r. w sprawie premii za zboże sprzedane ponad ilość objętą obowiązkiem sprzedaży w planowym skupie w roku gospodarczym 1951-52, ustaliło, że za każdą ilość zboża sprzedaną Państwu ponad zobowiązanie, chłop otrzymuje oprócz ceny obowiązującej — premię wynoszącą:

20% od cen żyta i owsa,

15% „ „ pszenicy i jęczmienia.

Premię wypłaca się po przedstawieniu dowodu, że zobowiązanie zostało wykonane. Takim dowodem są kwity dostaw lub zaświadczenie wydane przez gminę na specjalnym druku, stwierdzające wykonanie zobowiązania. Premia ta ma za zadanie zapewnić chłopom, którzy dobrze ziemię uprawiają, walczą o wysoką urodzajność i sprzedają Państwu wygospodarowane nadwyżki ponad wysokość zobowiązania — dalsze korzyści i możliwość dalszego podniesienia poziomu swoich gospodarstw.

Mamy w tym roku bogate urodzaje. W okresie przedwojennym oznaczało to obniżenie cen na zboże, pozbawienie chłopów pracujących wyników jego pracy oraz wzbogacenie się wyzyskiwaczy i spekulantów, którzy skupowali zboże po cenach niskich, a sprzedawali je po cenach wysokich na przednówku. W Polsce Ludowej im większe są urodzaje, tym większy jest dochód chłopów pracujących, ponieważ cena, którą płaci Państwo nie ulega zmianie mimo zwiększonej podaży zboża. **Ceny nie tylko** zostają utrzymane, ale ponadto płacona będzie premia chłopom, którzy sprzedają zboże Państwu ponad wysokość zobowiązania.

Wiadomo, że — w ramach kontraktacji — za przedterminowe dostawy płodów rolnych i za dostawy tych

płodów o lepszej jakości — chłop otrzymuje premię oprócz ceny obowiązującej.

Tak samo i w planowym skupie zbóż Państwo zapewnia premię tym chłopom, którzy sprzedają zboże ponad plan.

Premiowana sprzedaż ponad plan oznacza polepszenie warunków gospodarowania chłopów i ułatwia wszechstronny rozwój jego gospodarki, co odpowiada zarówno interesom chłopów, jak i interesom naszego Państwa robotniczo-chłopskiego.

VII.

Po wykonaniu co najmniej 90% planowego skupu zboża znosi się na terenie danego powiatu obowiązek uiszczenia opłat za przemiał zboża w naturze (miarkę) oraz obowiązek odstępowania przy przemiale gospodarczym niektórych rodzajów zbóż na rzecz Państwa (odsypy). Wszyscy chłopowie, zwłaszcza małorolni, winni starać się, aby ich gromada jak najszybciej spełniła obowiązek sprzedaży, co umożliwi szybkie zniesienie miarek i odsypów przemiałowych w młynach.

VIII.

Państwo nasze troszczy się o chleb dla klasy robotniczej, o rozwój rolnictwa, o rozwój produkcji rolnej i rozwój hodowli. Jednym z objawów tej troski jest wprowadzenie obniżenia zobowiązań w planowym skupie zbóż dla gospodarstw, które prowadzą intensywną hodowlę trzody chlewnej i sprzedają Państwu tuczniki powyżej ustalonej normy. Aby zachęcić wieś do dalszego rozszerzenia hodowli trzody chlewnej, dekret o planowym skupie zbóż przewiduje, że za każdą świnię sprzedaną Państwu w roku 1951 ponad określoną normę dla danej grupy gospodarstw, zmniejszone zostanie zobowiązanie sprzedaży zboża o 100 kg ziarna.

Jakie obowiązują normy sprzedaży tuczniaka, których przekroczenie powoduje obniżenie zobowiązania w planowym skupie, określa podana niżej tabela, zatwierdzona zarządzeniem Prezesa Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji z dnia 25. VII. 51 r:

L. p.	Gospodarstwa o obszarze w hektarach fizycznych	Norma dostaw tuczniaków w sztukach, której przekroczenie uprawnia do uzyskania obniżenia zobowiązania sprzedaży zboża			
		W o j e w ó d z t w a			
		Krakowskie Rzeszowskie	Bydgoskie Poznańskie	Szczecińskie Olsztynskie Koszalińskie	pozostałe
1.	do 2 ha	1	1	1	1
2.	ponad 2 do 3 ha	1	2	1	1
3.	„ 3 „ 5 „	2	3	2	2
4.	„ 5 „ 6 „	2	4	3	3
5.	„ 6 „ 8 „	3	5	4	4
6.	„ 8 „ 10 „	4	6	4	5
7.	„ 10 „ 12 „	5	7	5	6
8.	„ 12 „ 15 „	6	8	5	7
9.	„ 15 „ 20 „	7	9	6	8
10.	„ 20 „ 30 „	9	11	7	9
11.	ponad 30 „	11	13	9	11

W przypadku, gdy zobowiązany w planowym skupie zbóż posiada zakontraktowaną trzodę chlewną, której dostarczenie do końca 1951 r. uzasadniłoby obniżkę zobowiązania i zgłosi, że trzodę dostarczy w określonym terminie — Prezydium Gminnej Rady Narodowej na wniosek delegata Powiatowego Pełnomocnika Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji może zawiesić do tego terminu, nie później jednak niż do końca 1951 r. obowiązek sprzedaży zboża w takiej ilości, jaka stanowi równowartość przewidzianej obniżki.

W przypadku sprzedaży sztuk trzody chlewnej ponad ilość, określoną dla danej grupy gospodarstw, już po wykonaniu zobowiązania sprzedaży zbóż, a przed końcem 1951 roku — zobowiązany uprawniony jest do nabycia w punkcie skupu takiej ilości zboża, o jaką zmniejszono mu zobowiązanie, względnie według wyboru, do otrzymania premii w gotówce, przysługującej za zboże, sprzedane ponad wysokość zobowiązania.

W roku 1952/53 obniżki zobowiązań, o których mowa wyżej, będą przyznawane tylko za trzodę chlewną, dostarczoną w ramach umów kontraktacyjnych.

Jeżeli na skutek klęski żywiołowej zbiory gospodarstwa rolnego uległy istotnemu zmniejszeniu, może nastąpić częściowe lub całkowite zwolnienie tego gospodarstwa od obowiązku sprzedaży zboża w ramach planowego skupu.

Posiadacze gospodarstw rolnych o obszarze do 5 ha przeliczeniowych, mający na utrzymaniu więcej niż 4 dzieci poniżej 14 lat, mogą złożyć wniosek o obniżenie ilości zboża, objętej obowiązkiem sprzedaży. Obniżenie wynosi 50 kg na każde dziecko powyżej czworga.

IX.

W zeszłym roku nie mieliśmy norm, według których można było ściśle obliczyć, ile zboża każde gospodarstwo może i powinno sprzedać Państwu. Zarówn plan skupu na gromadę jak i wynikające zeń zobowiązania dla poszczególnych gospodarstw ustalone były w niektórych wypadkach na oko. Brak jasnej podstawy do prawidłowego obliczania indywidualnych zobowiązań był przyczyną dowolnych zmian pierwotnych planów gromadzkich. Skoro nie było stałych norm, umożliwiających prawidłowe określenie wysokości zobowiązań, zdarzało się, że gospodarstwa, które najwcześniej spełniły swoją powinność, były wtórnie nagabywane o sprzedaż zboża, byli i tacy, którzy usiłowali w rozmaity sposób swój obowiązek przerzucić na innych.

Fakty łamania praworządności przy skupie zboża zostały ostro napiętnowane uchwałą Biura Politycznego K.C. P.Z.P.R. w sprawie gryfickiej organizacji partyjnej.

W tym roku zobowiązania określone zostały na podstawie norm i przy uwzględnieniu posiadanych gruntów rolnych.

Zobowiązania raz ustalone zgodnie z przepisami nie będą podwyższone.

Jeżeli zdarzyłoby się, że zobowiązanie zostało źle obliczone lub też zachodzą inne wyjątkowo ważne powody, chłop ma prawo wnieść odwołanie od decyzji, ustalającej wysokość jego zobowiązania w planowym skupie zbóż. Odwołanie wnosi się do Prezydium Powiatowej Rady Narodowej za pośrednictwem Prezydium Gminnej

Rady Narodowej. Odwołanie powinno być wniesione w terminie 7 dni od doręczenia zawiadomienia o obowiązku sprzedaży i będzie rozpatrzone i ostatecznie załatwione najpóźniej w ciągu miesiąca od daty wniesienia. Odwołanie może być wniesione ustnie lub na piśmie i jest ono wolne od wszelkich opłat. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje jednak wykonania zobowiązania. W szczególnie uzasadnionych przypadkach Prezydium Gminnych Rad Narodowych mogą odroczyć wykonanie zobowiązania w części lub w całości do czasu wydania decyzji przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej.

Jeżeli Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w porozumieniu z Powiatowym Pełnomocnikiem C. U. S. zmniejszyło ilość zboża objętego obowiązkiem sprzedaży i zobowiązany sprzedał już całą ilość na punkcie skupu, to uprawniony on jest do nabycia w punkcie skupu takiej ilości zboża, o jaką zmniejszono mu zobowiązanie.

X.

Dekret o planowym skupie zboża przewiduje zakończenie skupu do dnia 31. XII. 1951 r. Zeszłoroczne doświadczenia uczą nas, że przewlekanie akcji skupu zboża aż do wiosny następnego roku jest bardzo niekorzystne zarówno dla Państwa jak i ogółu pracujących chłopów. Każdemu gospodarstwu najłatwiej i najwygodniej spełnić swój obowiązek sprzedaży zboża zaraz po zbiorach. Od tego zależy zarówno premia za sprzedaż zboża ponad plan i wcześniejsze zniesienie miarek i odsypów. Termin sprzedaży zboża przez poszczególne gospodarstwa ustala Prezydium Gminnej Rady Narodowej na wniosek gminnego Delegata Powiatowego Pełnomocnika C. U. S. O terminie zawiadamia sołtys lub inna osoba upoważniona przez Gminną Radę Narodową. Można także podać do wiadomości termin sprzedaży zboża, obowiązujący poszczególne gospodarstwa, drogą ogłoszenia publicznego, wywieszonego w gromadzie.

Dekret przewiduje z jednej strony możliwość otrzymania premii za zboże dostarczone ponad plan i zniesienie miarek i odsypów w wypadku wcześniejszego wykonania co najmniej w 90% planu skupu zboża przez cały powiat, a z drugiej strony przewiduje sankcje dla tych, którzy nie wykonają swego obowiązku obywatelskiego w ustalonym terminie. Niewykonane zobowiązania może być ściągnięte w drodze przymusowej. Może być także wymierzona grzywna, jeżeli ktoś nie wykonuje swego zobowiązania w terminie ustalonym lub powoduje obniżenie jakości zboża. Jeżeli zobowiązany przedstawi przed wydaniem orzeczenia o grzywnie dowód wykonania sprzedaży, umarza się postępowanie. Za złośliwe uchylanie się od obowiązku sprzedaży zboża w ramach planu, za utrudnianie lub udaremnianie tego obowiązku przez inne osoby, dekret przewiduje kary więzienia do lat trzech lub aresztu.

*

Planowy skup zboża, oparty w tym roku na zasadach ustawowych, to sprawa korzystna dla całej wsi pracującej. Toteż chłopci w całej Polsce popierają sprzedaż zboża Państwu, organizując zbiorowe odstawy i wzywając do pójscia w ich ślady chłopów z innych wsi.

We wspólnej odezwie Komitetu Centralnego P.Z.P.R. NKW ZSL i Zarządu Głównego ZSCh w sprawie planowego skupu zboża czytamy między innymi:

„Zboże sprzedajemy naszemu Państwu Ludowemu, które pragnie, aby rolnictwo polskie szybko się rozwijało, aby zwiększyć wydajność z hektara, aby podnieść produkcję zbóż i roślin przemysłowych, aby rozszerzyć hodowlę trzody i bydła, aby rósł dochód i dobrobyt małego i średniorolnego chłopca. Zboże sprzedajemy Państwu robotników i chłopów, które prowadzi wielkie budownictwo, stawia nowoczesne fabryki i huty, jakich Polska nigdy nie miała wznosi nowe ośrodki miast, rozwija oświatę i kulturę, dźwiga dobrobyt całego narodu.

Przez wykonanie planu skupu sprzedaży zboża w terminie pomożemy braciom robotnikom w ich wielkim budownictwie i damy swój wkład w szybki rozwój całego kraju, we wzrost naszego przemysłu i całej gospodarki narodowej. Im więcej będziemy mieli fabryk i wielkich zakładów, im większa będzie produkcja naszego przemysłu, tym więcej nasze wsie otrzymają traktorów, maszyn i narzędzi rolniczych, tym więcej otrzymają nawozów sztucznych, materiałów włókienniczych i odzieży, tym więcej będzie pracy i szkół dla synów i córek chłopskich, tym bogatszy będzie nasz kraj.

Oto dlaczego plan sprzedaży zboża powinien być akuratnie i w terminie wykonany przez każdego rolnika, przez każdą gromadę, przez każdą gminę.“

A. HEBROWSKI

Podatek gruntowy i F.O.R.

1. Zbiór przepisów, dotyczących opodatkowania rolnictwa

Dziennik Ustaw Nr 38 z dnia 23 lipca rb. jest czymś w rodzaju kodeksu podatkowego dla rolników, zawiera on 2 dekrety z dnia 30 czerwca 1951 r.: o podatku gruntowym (poz. 283) i o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne (poz. 284), 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie podatku gruntowego (poz. 285, 286 i 288) i 1 rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustalenia stawki oszczędnościowej dla uczestników funduszu B Społecznego Funduszu Oszczędnościowego (t. zw. FOR) na r. 1951 (poz. 287), wreszcie 5 rozporządzeń Ministra Finansów (poz. 289 — 293) i 1 rozporządzenie Ministra Rolnictwa (poz. 294) w sprawach podatku gruntowego.

Dekret o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne omówiony został w Nrze 15 „Rady Narodowej“; w tym numerze zajmiemy się podatkiem gruntowym i funduszem B Sp. Fund. Oszcz.

2. Motywy nowego dekretu o podatku gruntowym

Podatek gruntowy, który po wojnie był podatkiem komunalnym z zastrzeżeniem udziału Państwa w jego wpływach (najpierw 25, a później 36%), został w roku ubiegłym przejęty przez Państwo i uregulowany ustawą z dnia 28 czerwca 1950 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 250).

Jednakże szereg zmian w rozwoju gospodarki narodowej, które częściowo dojrzywały już w chwili wydania powyższej ustawy, częściowo zaś zaistniały po jej wydaniu, wywołał konieczność znowelizowania tej ustawy. Z ważniejszych przesłanek tej nowelizacji można przytoczyć: przeprowadzoną z końcem r. 1950 reformę walutową, zmiany w ustawodawstwie podatkowym i ustrojowym, ściślejsze powiązanie poboru zaliczki na podatek gruntowy z planowym skupem zboża, zaś skupu zboża z poborem podatku w ziemiopłodach, przesunięcia w zakresie stawek podatku gruntowego, wreszcie konieczność zmiany w zakresie działania i w charakterze działalności obywatelskich komisji podatkowych.

Już wyliczone wyżej — jakkolwiek niekompletne — motywy nowelizacji ustawy z czerwca 1950 r. wskazują, że trzeba by było przeprowadzić zmianę szeregu przepisów tej ustawy, a dla ułatwienia jej stosowania w praktyce, trzeba by było bezpośrednio po nowelizacji ogłosić jej jednolity tekst. Zamiast tego więc opracowano nowy dekret o podatku gruntowym, który to dekret uczynił zadość potrzebie wprowadzenia nasuwających się zmian i który uchylił ustawę z r. 1950.

Zasady podatku gruntowego według tego dekretu są następujące:

3. Przedmiot opodatkowania podatkiem gruntowym

Podatkowi gruntowemu podlegają gospodarstwa rolne, za które uważa się ogólny obszar gruntów, położonych w jednej gminie i stanowiących własność lub będących w posiadaniu: a) jednej osoby fizycznej lub prawnej bądź b) dwóch lub więcej osób fizycznych lub prawnych, a objętych wspólną ich gospodarką.

Jeśli więc gospodarstwo rolne składa się z gruntów położonych w jednej gminie i należących do dwóch lub więcej osób, które prowadzą wspólną gospodarkę rolną, wówczas organ finansowy (tj. referat lub wydział finansowy prezydium gminnej lub miejskiej rady narodowej) dokonuje dla tego gospodarstwa jednego wymiaru podatku, a w nakazie płatniczym wymienia wszystkie osoby.

Jeżeli jednak podatnik wydzieli (odpisze) część gruntów krewnemu, w szczególności z racji wstąpienia krewnego w związek małżeński, a krewny ten prowadzi odrębne gospodarstwo domowe i część wydzieloną sam uprawia, wówczas używanie wspólnych budynków mieszkalnych i zabudowań gospodarczych w części wydzielonej krewnemu nie stanowi przeszkody do uznania gospodarstwa podatnika i jego krewnego za dwa odrębne gospodarstwa rolne.

Przepisy powyższe zmiernają z jednej strony do zwalczania fikcyjnego rozdrabniania gospodarstw rolnych, mającego na celu zmniejszenie wymiaru podatku, z drugiej zaś strony — do zapobiegania bezprawnemu łączeniu opodatkowania gospodarstw, które faktycznie i zgodnie z prawem wyodrębniły się na skutek założenia nowej rodziny.

4. Podmiot podatkowy

Obowiązek podatkowy ciąży na osobach fizycznych i prawnych, będących właścicielami lub posiadaczami gospodarstw rolnych, jak również na masach spadkowych, w skład których wchodzi gospodarstwa rolne. Jeżeli na gospodarstwie rolnym ustanowione zostało prawo użytkownika, obowiązek podatkowy ciąży na użytkowniku.

Określone wyżej osoby nie przestają być podatnikami również w przypadku wydzierżawienia swego gospodarstwa rolnego.

Dekret upoważnia Ministra Finansów do przenoszenia obowiązku podatkowego na inne osoby niż wyżej wymienione, przy czym Minister może równocześnie określić rozmiar obowiązku podatkowego oraz sposób ustalania wysokości zobowiązań podatkowych.

Na podstawie powyższego upoważnienia Minister Finansów w rozporządzeniu wykonawczym z dnia 30 czerwca br (poz. 293) ustalił, że obowiązek podatkowy ciąży na osobach fizycznych i prawnych:

1) które są dzierżawcami gruntów wchodzących w skład Państwowego Funduszu Ziemi i zarządzanych przez rady narodowe,

2) którym b. zarządy gminne lub prezydya gminnych (miejskich) rad narodowych oddały w bezpłatne użytkowanie będące w ich zarządzie odłogi i inne użytki rolne niezagospodarowane lub grunty prywatne, określone w dekrecie z dnia 30 marca 1945 r. o przymusowym zagospodarowaniu użytków rolnych (Dz. U. R. P. Nr 11, poz. 59),

3) którym jako bezrolnym, małorolnym i średniorolnym chłopom pozostawiono nienaruszone prawo użytkowania dóbr martwej ręki na skutek ważnie zawartych umów dzierżawnych przed przejęciem przez Państwo nieruchomości ziemskich lub ich części na podstawie ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 87),

4) którym pozostawiono w dotychczasowym użytkowaniu grunty, o które pomniejszono w drodze regulacji gospodarstwa nadane im w trybie dekretu z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) oraz dekretu z dnia 6 września 1946 r. o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 279).

Obowiązek podatkowy ciąży na wymienionych wyżej osobach tylko za te lata podatkowe, w których użytkują (dzierżawią) one grunty.

Osobom tym podatek ustala się w wysokości 8% podstawy opodatkowania, przypadającej z gruntów dzierżawionych lub oddanych w bezpłatne użytkowanie. W przypadku, gdy od gospodarstwa rolnego, posiadanego przez te osoby, wymierzono podatek według stawki podatkowej niższej niż 8%, ma ona zastosowanie również do gruntów dzierżawionych lub oddanych w bezpłatne użytkowanie. Osoby te wolne są także od obowiązku wpłacania wkładów oszczędnościowych opartych o wymiar podatku, przypadającego z gruntów dzierżawionych lub oddanych w bezpłatne użytkowanie.

5. Powstanie i wygaśnięcie obowiązku podatkowego

Obowiązek podatkowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku, w którym nastąpiło objęcie w posiadanie gospodarstwa rolnego lub ustały okoliczności faktyczne, uzasadniające zwolnienie od podatku.

Dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych obowiązek podatkowy co do gruntów, przekazanych przez nowowstępujących członków, powstaje z dniem 1 stycznia tego roku, w którym dokonano na przekazanych gruntach zespołowych (wspólnych) żniw na rzecz spółdzielni, chociażby grunty te członek przekazał po dokonaniu indywidualnych siewów wiosennych. W przypadku, gdy nowowstępujący członek dokonał indywidualnych żniw z części gruntów przekazanych do spółdzielni, obowiązek podatkowy spółdzielni ogranicza się tylko do tej części gruntów, z której zebrano plony zespołowo (wspólnie) na rzecz spółdzielni.

Obowiązek podatkowy kończy się z upływem tego roku, w ciągu którego ustało posiadanie gospodarstwa rolnego lub powstały okoliczności faktyczne, uzasadniające zwolnienie od podatku.

Podatnik, który przystąpił w ciągu roku do rolniczej spółdzielni produkcyjnej, choćby po dokonaniu indywidualnych siewów wiosennych, przestaje być podatnikiem od dnia 1 stycznia tego roku co do tych gruntów, jeżeli z gruntów tych zebrano plony zespołowo. W przypadku dokonania wymiaru za ten rok organ finansowy obowiązany jest uchylić z urzędu cały wymiar podatku i odpisać go podatnikowi w trybie określonym przepisami o zobowiązaniach podatkowych.

W przypadku, gdy podatnik dokonał indywidualnych żniw z części gruntów włączonych do spółdzielni, a z pozostałej części zespołowo (wspólnie) na rzecz spółdzielni, wówczas z gruntów, z których plony zebrał indywidualnie, opłaca w takiej części wymierzony mu podatek na dany rok, jaka przypada na te grunty i to według stawki podatkowej, przypadającej od podstawy opodatkowania, ustalonej z całości gruntów przez niego posiadanych w dniu 1 stycznia tego roku, w którym zebrał indywidualnie plony.

6. Podstawa opodatkowania

Podstawę opodatkowania podatkiem gruntowym stanowi wyrażony w złotych ogół pożytków gospodarstwa rolnego, osiągniętych w roku podatkowym zarówno z produkcji roślinnej, jak i zwierzęcej (przychód szacunkowy), nie wyłączając przychodów z działów specjalnych, z wód zamkniętych oraz z innych źródeł, z których przychody nie podlegają podatkom obrotowemu.

Przychód szacunkowy gospodarstwa rolnego ustala się przez podsumowanie iloczynów uzyskanych z pomnożenia liczby hektarów gospodarstwa w każdej klasie gruntów i dla każdego rodzaju użytków z osobna przez normę przeciętnego przychodu szacunkowego z 1 ha użytków rolnych, właściwą dla danej klasy gruntów, rodzaju użytków oraz miejsca położenia gruntów w obrębie strefy ekonomicznej i okręgu gospodarczego.

Norma przeciętnego przychodu szacunkowego z 1 hektara użytków rolnych wyraża określony w złotych ogół pożytków przypadających średnio na 1 hektar gruntów w zależności od ich klasy i rodzaju użytków oraz miejsca położenia w strefie ekonomicznej i w okręgu gospodarczym, a uzyskanych z eksploatacji gospodarstwa rolnego, nie wyłączając pożytków z działów specjalnych, jeżeli działły te nie przekraczają rozmiarów powszechnie przyjętych w tego rodzaju gospodarstwie rolnym.

W celu ustalenia norm przeciętnego przychodu szacunkowego z 1 hektara gruntów obszar całego Państwa

dzieli się na trzy okręgi gospodarcze, każdy okręg zaś na 4 strefy ekonomiczne (miejską, podmiejską, wiejską i wiejską oddaloną), użytki rolne — na cztery rodzaje (grunty orne, łąki, pastwiska i lasy), a grunty orne, łąki i pastwiska — na 6 klas gruntów.

a) Okręgi gospodarcze.

Zaliczenie poszczególnych powiatów do jednego z trzech okręgów gospodarczych i równocześnie ustalenie norm przeciętnego przychodu szacunkowego z hektara gruntów dla celów wymiaru podatku gruntowego za r. 1951 dokonane zostało — zgodnie z delegacją zawartą w dekrete — rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1951 r. (poz. 235). Zmiany w zaliczeniu powiatów do okręgów gospodarczych w porównaniu z r. 1950 polegają na tym, że niektóre słabo zagospodarowane powiaty w województwach zachodnich i północnych przeniesiono do okręgów o niższym obciążeniu podatkowym, aby im umożliwić podniesienie ich stanu zagospodarowania i rozwój hodowli, zaś pewne powiaty przeniesiono do okręgów o wyższym obciążeniu — dla usunięcia faktycznego a nieuzasadnionego ich dotychczasowego uprzywilejowania w zakresie obciążenia podatkowego.

Jeśli zaś chodzi o ustalenie norm przeciętnego przychodu szacunkowego z hektara gruntów, to rozporządzenie Rady Ministrów pozostawiło je w wysokości, jaka obowiązywała w r. 1950. Wprawdzie w r. 1951 nastąpi wzrost przychodowości gospodarstw rolnych

w stosunku do r. 1950 i wzrost ten uzasadnia stosowne podwyższenie wymiaru podatkowego w r. 1951, jednakże — wobec tego, że zmiana norm przeciętnego przychodu szacunkowego utrudniłaby w praktyce wymiar podatku — w dekrete zastosowano system procszy, tj. podwyższenie stawek podatkowych (o czym mowa niżej).

b) Strefy ekonomiczne.

W myśl dekretu Minister Rolnictwa w porozumieniu z Ministrem Finansów określić ma zasady oraz tryb zaliczania gromad do stref ekonomicznych, przy czym podział na strefy ekonomiczne przeprowadzony ma być przy wzięciu pod uwagę odległości od rynku zbytu, gęstości zaludnienia, uprzemysłowienia miejscowości oraz sieci komunikacyjnej.

Wykonując powyższą delegację dekretu, Minister Rolnictwa w rozporządzeniu z dnia 30 czerwca 1951 r. (poz. 294) podzielił obszar całego Państwa — zgodnie z przepisami dekretu — na 4 strefy ekonomiczne i określił, jakie tereny zalicza się do poszczególnych stref.

Według tego rozporządzenia do strefy ekonomicznej miejskiej zalicza się miasta powiatowe powyżej 10.000 mieszkańców i wszystkie inne miasta powyżej 15.000 mieszkańców, jak również tereny położone dookoła: m. st. Warszawy — w odległości do 17 km od jej centrum m. Łodzi — „ „ „ 15 „ „ „ „ oraz dookoła miast liczących:

ponad 250 do 500 tys. mieszk. — w odległ. do 12 km od centrum	
„ 100 „ 250 „ „ — „ „ „ 10 „ „	
„ 50 „ 100 „ „ — „ „ „ 8 „ „	
„ 25 „ 50 „ „ — „ „ „ 6 „ „	

Do strefy ekonomicznej podmiejskiej zalicza się miasta powiatowe poniżej 10.000 mieszkańców oraz inne miasta i ośrodki przemysłowe i uzdrowiskowe od 2 do 15 tys. mieszkańców oraz tereny położone dookoła:

m. st. Warszawy — w odległ. ponad 17 do 32 km. od jej centrum	•
m. Łodzi — „ „ 15 „ 28 „ „ „ „	

oraz dookoła miast i ośrodków przemysłowych i uzdrowiskowych, liczących:

ponad 250 do 500 tys. mieszk. — w odległ. ponad 12 do 24 km. od centrum	
„ 100 „ 250 „ „ — „ „ „ 10 „ 20 „ „ „	
„ 50 „ 100 „ „ — „ „ „ 8 „ 16 „ „ „	
„ 25 „ 50 „ „ — „ „ „ 6 „ 12 „ „ „	
„ 15 „ 25 „ „ — „ „ „ 8 „ 8 „ „ „	
„ 10 „ 15 „ „ — „ „ „ 5 „ 5 „ „ „	
„ 5 „ 10 „ „ — „ „ „ 4 „ 4 „ „ „	

Do strefy ekonomicznej wiejskiej zalicza się tereny położone dookoła:

m. st. Warszawy — w odległ. ponad 32 do 50 km. od jej centrum	
m. Łodzi — „ „ 38 „ 45 „ „ „	

oraz dookoła miast i ośrodków przemysłowych i uzdrowiskowych liczących:

ponad 250 do 500 tys. mieszk. — w odległ. ponad 24 do 40 km od centrum	
„ 100 „ 250 „ „ — „ „ „ 20 „ 35 „ „ „	
„ 50 „ 100 „ „ — „ „ „ 16 „ 30 „ „ „	
„ 25 „ 50 „ „ — „ „ „ 12 „ 25 „ „ „	
„ 15 „ 25 „ „ — „ „ „ 8 „ 20 „ „ „	
„ 10 „ 15 „ „ — „ „ „ 5 „ 15 „ „ „	
„ 5 „ 10 „ „ — „ „ „ 4 „ 12 „ „ „	
„ 2 „ 5 „ „ — „ „ „ 10 „ 10 „ „ „	

Wszystkie pozostałe tereny zalicza się do strefy wiejskiej oddalonej.

Jeżeli miejscowość znajduje się w zasięgu różnych stref ekonomicznych, wówczas zalicza się ją do strefy wyższej.

Przy ustalaniu liczby mieszkańców w ośrodkach uzdrowiskowych uwzględnia się liczbę mieszkańców stałych łącznie z kuracjuszami, przebywającymi w ośrodkach uzdrowiskowych w pełnym sezonie.

Odległości ustala się według długości dróg bitych i kolei, prowadzących z miasta, uzdrowiska lub osiedla przemysłowego do wsi.

Dla dróg o miękkiej nawierzchni przyjmuje się odległość o 50% większą od rzeczywistej.

Jeżeli od wsi do miasta, uzdrowiska lub osiedla przemysłowego można dojechać więcej niż jedną drogą — do ustalenia odległości przyjmuje się drogę krótszą.

Zaliczenie poszczególnych miejscowości do stref ekonomicznych na terenie powiatu przeprowadza powołana przez przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej komisja, składająca się z przewodniczącego, którym z reguły powinien być przewodniczący komisji rolnej powiatowej rady narodowej, oraz członków:

- 1) agronoma powiatowego,
- 2) kierownika referatu administracji drogowej,
- 3) kierownika referatu pomiarów rolnych,
- 4) przedstawiciela Związku „Samopomoc Chłopska”,
- 5) kierownika wydziału podatków wiejskich prezydium powiatowej rady narodowej.

c) Klasy gruntów ornych, łąk i pastwisk

Dla określenia klasy gruntów miarodajne są dane z operatów katastralnych, sporządzanych na podstawie przepisów dekretu z dnia 24 września 1947 r. o katastrze gruntowym i budynkowym (Dz. U. R. P. Nr 61, poz. 344), a w braku tych katastrów (wymieniony dekret o katastrze został dotychczas tylko częściowo wykonany) — wyniki szacunkowej klasyfikacji gruntów, ustalone przez właściwe władze administracji rolnej.

d) Przychody z działów specjalnych, wód zamkniętych i innych źródeł

Do przychodu szacunkowego gospodarstwa rolnego dolicza się przychód z działów specjalnych, jeśli są one prowadzone w gospodarstwie rolnym w rozmiarach większych, niż jest to powszechnie przyjęte.

Pojęcie działów specjalnych pozostało niezmienione, uważa się za nie w szczególności nasiennictwo, ogrodnictwo, uprawę kwiatów, plantacje tytoniu, pszczelarstwo, łowiectwo, hodowlę ryb i inne hodowle, wydobywanie torfu itp.

Do przychodu szacunkowego dolicza się również przychód z wód zamkniętych.

Powiatowe rady narodowe i miejskie rady narodowe miast, stanowiących powiaty miejskie, określają corocznie w ramach ustalonych przez Ministra Finansów normy kwalifikowania działów specjalnych, jako prowadzonych w większym rozmiarze, niż jest to powszechnie przyjęte w gospodarstwie rolnym oraz normy szacunkowe przychodów z tych działów i z wód zamkniętych.

Do przychodu szacunkowego gospodarstwa rolnego dolicza się nadto przychód osiągnięty przez podatnika z innych źródeł, z których przychody nie podlegają podatkowi obrotowemu, w szczególności z wykonywanego osobiście lub z udziałem członków najbliższej rodziny — przemysłu ludowego, domowego, chałupniczego lub sprzedaży własnego zbioru produktów leśnych i łąkowych, ustalony w ramach określonych przez Ministra Finansów.

Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa może zarządzić w poszczególnych latach podatkowych w całym Państwie lub na poszczególnych jego obszarach dla wszystkich lub niektórych grup podatników zawieszenie mocy przepisów, dotyczących opodatkowania przychodów z działów specjalnych oraz z innych źródeł, nie podlegających podatkowi obrotowemu.

Korzystając z tego uprawnienia, Minister Finansów rozporządzeniem z dnia 30 czerwca 1951 r. (poz. 289) zawiesił na rok 1951 przepisy dekretu o podatku gruntowym dotyczące doliczenia do podstawy opodatkowania przychodów, osiągniętych przez podatników prowadzących w gospodarstwach rolnych w większym rozmiarze działów specjalne w zakresie:

- 1) uprawy roślin lekarskich (zielarstwo) i włókniстых (lnu, konopi, lnianki), szkółkarstwa, chmielarstwa, pszczelarstwa, mleczarstwa, hodowli bydła, koni, owiec, trzody chlewnej i innych zwierząt użytkowych, hodowli i tuczenia ptactwa domowego tudzież hodowli innych ptaków oraz wydobywania torfu,
- 2) jedwabnictwa oraz upraw specjalnych, a w szczególności sadownictwa, uprawy warzyw oraz nasiennictwa ogrodniczego tych warzyw, uprawy krzewów owocowych (agrestu, porzeczek itp.) i roślin zielnych owocujących (truskawek, malin, poziomek itp), uprawy roślin przemysłowych (buraka, cykorii, ziemniaka przemysłowego itp.), oleistych (rzepaku, rzepiku, maku) tytoniu i nasiennictwa.

Przychody osiągnięte z działów specjalnych, określonych wyżej w pkt. 1, nie podlegają doliczeniu do podstawy opodatkowania gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów art. 8 ust. 2 dekretu o podatku gruntowym, a przychody osiągnięte z działów specjalnych, określonych w pkt. 2 — jeżeli przychody te podatnik osiąga z dostaw na rzecz przedsiębiorstw gospodarki społecznej w ramach zawartych i wykonanych umów plantacyjnych (kontraktacji). Warunek ten nie dotyczy przychodów osiąganych z tych działów przez Państwowe Gospodarstwa Rolne.

Nadto rozporządzenie to zawiesza na rok 1951 przepisy dekretu o podatku gruntowym, dotyczące doliczenia do podstawy opodatkowania przychodów, osiągniętych przez podatników podatku gruntowego z innych źródeł, nie podlegających podatkowi obrotowemu, a mianowicie:

- 1) z przemysłu ludowego, domowego, chałupniczego albo rzemieślniczego oraz z furmaństwa, wykonywanych osobiście lub z udziałem członków najbliższej rodziny.
- 2) ze sprzedaży produktów leśnych lub łąkowych własnego zbioru, dokonywanego osobiście lub z udziałem członków najbliższej rodziny.

Powyzsze zawieszenie wymiaru podatku jest wyrazem znaczenia, jakie Państwo przywiązuje do rozwoju przemysłu ludowego i rzemiosła, uprawianego przez właścicieli gospodarstw rolnych na terenie gmin.

7. Zwolnienia od podatku

Przepisy o zwolnieniu od podatku pozostały w zasadzie niezmienione; nie podlegają podatkowi grunty, które z charakteru swego lub przeznaczenia nie mogą być użytkowane w znaczeniu użytkowości rolnej (nieużytki, grunty pod wodami otwartymi, pod torami kolejowymi, pod cmentarzami itp), albo też zwolnione zostały od podatku ze względów polityki socjalnej (np. ogrody działkowe), bądź wreszcie ze względów polityki gospodarczej. Z tych ostatnich względów dekret rozszerza znacznie zwolnienia podatkowe dla gruntów niezagospodarowanych, a objętych przez majątki państwowe, rolnicze spółdzielnie produkcyjne oraz bezrolnych, małorolnych i średniorolnych chłopów; grunty te są zwolnione od podatku w ciągu dwóch lat, licząc od roku objęcia gruntów w posiadanie, a jeśli w skład tych gruntów wchodzi odłogi — zwolnienie tych odłogów od podatku przedłuża się jeszcze o jeden rok. Ponadto grunty niezagospodarowane, objęte przez określone wyżej osoby, korzystają jeszcze w trzecim roku z 50%-owej ulgi podatkowej.

8. Stawki podatkowe

Podatek oblicza się od podstawy opodatkowania przez zastosowanie odpowiedniej stawki podatkowej. Stawki podatkowe są ruchome i stałe. Stawki ruchome przeznaczone są dla poszczególnych grup indywidualnych gospodarstw rolnych, stawki zaś stałe — w zasadzie dla gospodarstw uspołeczniionych. Dekret nie różniczkuje stawek podatkowych, a ustala jedynie górne granice, pozostawiając ustalenie stawek szczegółowych Radzie Ministrów. Górna granica stawek stałych wynosi 10%, zaś stawek ruchomych — 25% podstawy opodatkowania; jednakże dla gospodarstw rolnych, które nie wykonały zobowiązań wynikających z planowego skupu zboża, stawki mogą być podwyższone — nie wyżej jednak, jak o 15% stawki.

Dla celów wymiaru podatku gruntowego na rok podatkowy 1951 Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 30 czerwca 1951 r. (poz. 286) wprowadziła ruchome stawki podatkowe dla poszczególnych grup gospodarstw rolnych w stosunku do ich podstawy opodatkowania jak następuje:

dla grup gospodarstw rolnych o podstawie opodatkowania w złotych		wysokość ruchomej stawki podatkowej wynosi:	
1	do 600	3%	podstawy opodatkowania
2	600 1.200	4%	" "
3	1.200 1.800	6%	" "
4	1.800 2.400	7%	" "
5	2.400 3.000	10%	" "
6	3.000 3.600	13%	" "
7	3.600 4.200	15%	" "
8	4.200 4.800	17%	" "
9	4.800 5.400	19%	" "
10	5.400 6.000	20%	" "
11	6.000 7.800	22%	" "
12	7.800 12.000	24%	" "
13	ponad 12.000	25%	" "

Stale stawki, wprowadzone na r. 1951 przez Radę Ministrów, wahają się w granicach od 3,5% do 8%. Stawka 3,5%-owa ustalona została dla rolniczych spółdzielni wytwórczych i rolniczych zespołów spółdzielczych nadto rozporządzeniem Min. Finansów z 30.VI. 1951 r. (poz. 291) rolnikom, będącym członkami zrzeszenia uprawy ziemi, przyznano na rok podatkowy 1951 ulgę w wysokości 30% tej części podatku gruntowego, która przypada z gruntów włączonych przez podatnika do wspólnej uprawy. Stawka 5%-owa obowiązuje w r. 1951 dla przedsiębiorstw lasów państwowych, 6%-owa — dla szkół rolniczych i instytucji naukowych, wreszcie 8%-owa — dla przedsiębiorstw państwowych (z wyjątkiem lasów państwowych); zakładów wychowawczych itp.

Jeżeli podatnik posiada gospodarstwa rolne w dwu lub więcej gminach, podatek gruntowy oblicza się według stawki podatkowej, przypadającej od łącznej podstawy opodatkowania, ustalonej dla każdego z tych gospodarstw; przepis ten nie dotyczy podatników, którzy obok własnego gospodarstwa rolnego na ziemiach dawnych posiadają nadto gospodarstwo na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska.

Wobec oddzielnego uregulowania planowego skupu zboża w roku gospodarczym 1951-52 podatek gruntowy — w myśl uchwały Nr 397 Rady Ministrów z dnia 26 maja 1951 r. — wymierzany i pobierany będzie od wszystkich gospodarstw rolnych tylko w gotówce.

9. Ulgi podatkowe

Ulgi rodzinne w podatku gruntowym (ze względu na ilość dzieci pozostających na utrzymaniu podatnika) pozostały bez zmian.

Utrzymane zostały również ulgi spowodowane nadzwyczajnymi okolicznościami istotnie osłabiającymi zdolność płatniczą podatnika (kłęski żywiołowe, długotrwała choroba itp.), zaś ulgi dla gospodarstw rolnych, których przychodowość została obniżona przez doznane szkody wskutek działań wojennych oraz dla gospodarstw, powstałych z przebudowy ustroju rolnego lub z osadnictwa, a jeszcze nie zagospodarowanych lub zagospodarowanych niedostatecznie, mogą być nadal stosowane w latach 1951 i 1952.

Rozporządzeniem Ministra Finansów z 30 czerwca 1951 r. (poz. 290) utrzymane zostały również ulgi dla gospodarstw rolnych indywidualnych i spółdzielczych, które w ramach kontraktacji dostarczają trzodę chlewną do przedsiębiorstw gospodarki uspołecznionej. Ulgi te — w zależności od przychodowości gospodarstwa oraz od ilości i wagi dostarczonych sztuk wynoszą od 24 do 84 zł przy dostawach w okresie od 15 czerwca do 15 września, zaś od 18 do 63 zł przy dostawach w pozostałym okresie r. 1951.

10. Terminy płatności podatku gruntowego

Dekret nie zajmuje się terminami płatności podatku gruntowego, sprawa terminów płatności regulowana jest dla wszystkich podatków na podstawie dekretu o zobowiązaniach podatkowych. Niezależnie jednak od tego sprawą tą zajmowała się Rada Ministrów, która we wspomnianej już uchwale Nr 397 przesunęła termin płatności II raty podatku gruntowego w r. 1951 na 1 października.

11. Podatek gruntowy a podatek dochodowy

Podatnicy podatku gruntowego nie podlegają podatkowi dochodowemu od przychodów, osiągniętych z indywidualnych gospodarstw rolnych, jeżeli bądź wcale nie mają innych źródeł przychodów, bądź też suma dochodów z pozostałych źródeł przychodów na podstawie przepisów o podatku dochodowym nie podlega opodatkowaniu tym podatkiem; podlegają jednak opodatkowaniu podatkiem dochodowym przychody z wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub jego części.

12. Obywatelskie komisje podatkowe

Dekret utrzymuje obywatelskie komisje podatkowe, działające obecnie przy organach finansowych gmin i miast, a rozporządzenie Ministra Finansów z 30 czerwca 1951 r. (poz. 292) określa zakres i tryb ich działania oraz sposób wynagrodzenia ich członków. Przepisy te zobowiązują obywatelskie komisje podatkowe do przestrzegania zasad praworządności oraz rozszerzają zakres ich działania w tym kierunku, iż odtąd będą one właściwe nie tylko dla podatku gruntowego i innych obciążeń, opartych o ten podatek, lecz w ogóle we wszystkich sprawach dotyczących wymiaru i poboru zarówno zobowiązań podatkowych, jak i niepodatkowych, obciążających gospodarstwa rolne.

13. Wkłady oszczędnościowe na F.O.R.

Z wymiarem i poborem podatku gruntowego wiąże się ściśle wymiar i pobór wkładów oszczędnościowych funduszu B Społecznego Funduszu Oszczędnościowego.

B. BALIŃSKI

Dyrektor Departamentu
w PKPG

Przygotowanie do planu inwestycyjnego na rok 1952

Zgodnie z zasadą ciągłości procesu planowania inwestycyjnego, w myśl której prace nad przygotowaniem planów dla lat następnych winny być prowadzone w sposób ciągły — na przestrzeni całego roku, prace nad sporządzeniem planu inwestycyjnego na 1952 rok rozłożone zostały na 3 kolejne — następujące etapy:

- I etap — prace przygotowawcze dla ustalenia wytycznych oraz limitów inwestycyjnych. Etap ten kończy się uchwaleniem powyższych wytycznych i limitów przez Prezydium Rządu.
- II etap — opracowanie szczegółowego projektu planu inwestycyjnego, zgodnie z uchwalonymi wytycznymi i limitami oraz przedstawienie go do zatwierdzenia w trybie Uchwały przez Radę Ministrów — w ramach całości Narodowego Planu Gospodarczego.
- III etap — prace nad przygotowaniem realizacji zatwierdzonych planów.

Etapy powyższe ustalone zostały dla opracowania nie tylko planu inwestycyjnego na 1952 r.

Opierając się na doświadczeniach Związku Radzieckiego, w stosunku do całości Narodowego Planu Gospodarczego na 1952 r. przyjęta została po raz pierwszy w pełni zasada równoczesności opracowywania wszystkich planów, składających się na całość Narodowego Planu Gospodarczego.

Według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1951 r. (poz. 287) obowiązkowi społecznego oszczędzania podlegają podatnicy, opłacający za rok 1951 podatek gruntowy od łącznej podstawy opodatkowania, przekraczającej 7.200 zł. w stosunku rocznym.

Obowiązkowi społecznego oszczędzania podlegają także podatnicy podatku gruntowego, opłacający podatek od podstawy opodatkowania, nie przekraczającej 7.200 zł w stosunku rocznym, jeżeli podatnicy ci w roku 1950 podlegali obowiązkowi społecznego oszczędzania.

Stawki oszczędnościowe dla pierwszej z powyższych grup w roku podatkowym 1951 wynoszą dla podatników podatku gruntowego opłacających podatek od łącznej podstawy opodatkowania, określonej w zł:

1)	ponad 7.200	do 7.800	— 10%
2)	„ 7.800	„ 8.400	— 20%
3)	„ 8.400	„ 9.000	— 30%
4)	„ 9.000	„ 9.600	— 40%
5)	„ 9.600	„ 10.200	— 50%
6)	„ 10.200	„ 11.400	— 60%
7)	„ 11.400	„ 12.000	— 70%
8)	„ 12.000	„ 13.800	— 80%
9)	„ 13.800	„	— 90%

wymiaru podatku gruntowego za rok podatkowy 1951.

Stawki oszczędnościowe dla grupy drugiej w roku podatkowym 1951 wynoszą 60% rocznego wkładu oszczędnościowego, ustalonego dla nich na rok podatkowy 1950.

Zasada ta jest zupełnie zrozumiała w świetle faktu, iż wszystkie plany będące częściami składowymi Narodowego Planu Gospodarczego pozostają w ścisłym związku ze sobą. Wynika ona z zasady jedności i wewnętrznej zgodności — pełnej koordynacji Narodowego Planu Gospodarczego. Dla zapewnienia tej koordynacji, w celu umożliwienia pełnego stosowania metody bilansowej, będącej socjalistyczną metodą planowania i podstawowym instrumentem koordynacji planów, niezbędna jest równoczesność ich opracowań.

Zasada równoczesności, wskutek szeregu obiektywnych przyczyn, nie była w latach ubiegłych w pełni stosowana między innymi przy opracowywaniu planów inwestycyjnych. Opracowywanie tych planów wyprzedzało dotychczas z reguły i to dosyć znacznie prace nad sporządzeniem planów produkcji i usług, a także i innych, z którymi związek planów inwestycyjnych jest szczególnie bliski (plany produkcji budowlano-montażowej, produkcji biur projektów, zaopatrzenia, zatrudnienia oraz finansowe). W tych warunkach, rzecz jasna, przeprowadzenie wzajemnej, dokładnej koordynacji planów napotykało na znaczne trudności. Dla usunięcia tych trudności i uniknięcia ewentualnych błędów, powzięta została odnośnie do 1952 roku decyzja, zgodnie z którą plan inwestycyjny na 1952 rok będzie opracowywany, rozpatrywany i zatwierdzany jednocześnie z pozostałymi częściami Narodowego Planu Gospodar-

czego. Zasada równoczesności znalazła swój wyraz w jednolitym ustaleniu etapów, o których była mowa uprzednio, oraz węzłowych terminów opracowywania wszystkich części Narodowego Planu Gospodarczego.

Mamy już za sobą pierwszy etap prac przygotowawczych, w którym po przeprowadzeniu wstępnych analiz ustalono zasadnicze ramy projektu planu inwestycyjnego, a wewnątrz nich — główne kierunki nakładów inwestycyjnych oraz ośrodki, na których winien być skoncentrowany wysiłek działalności inwestycyjnej.

W chwili obecnej inwestorzy wszystkich szczebli przekazują i konkretyzują wytyczne oraz limity dla sporządzenia projektu planu, a ponadto otrzymują szczegółowe instrukcje metodologiczne, zgodnie z którymi projekt ten winien być opracowany.

Przy sporządzaniu planu inwestycyjnego na 1952 rok należy stosować przepisy zawarte w Instrukcji P.K.P.G. Nr 21 dla sporządzenia planu inwestycyjnego na 1951 rok oraz Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 18 lipca 1951 r. w sprawie zasad i trybu sporządzania planu inwestycyjnego na rok 1952 (Instrukcja P.K.P.G. Nr 21a). Zarządzenie wspomniane stanowi nowelizację zeszlazorocznej Instrukcji Nr 21 i wprowadza do niej szereg niezmiernie ważnych zmian oraz postanowień, których znajomość jest niezbędna dla prawidłowej konstrukcji planu.

Jednym z najbardziej zasadniczych postanowień Zarządzenia Przewodniczącego PKPG jest postanowienie, w myśl którego plan inwestycyjny na 1952 rok zawierać będzie wyłącznie inwestycje limitowe (tj. planowane i wykonywane na podstawie limitów inwestycyjnych, zatwierdzonych przez Rząd i przekazanych inwestorom przez PKPG) określając w limitach inwestycyjnych wartość kosztorysową zaplanowanego programu rzeczowego tych inwestycji — bez względu na rodzaj środków, z jakich będą one finansowane, a więc bez względu na to, czy inwestycje będą finansowane ze środków własnych inwestora czy też z innych środków.

Plan inwestycyjny na 1952 rok nie będzie wskazywał źródeł pokrycia i wysokości poszczególnych rodzajów środków finansowych, służących dla sfinansowania inwestycji. W ten sposób, należy podkreślić, plan inwestycyjny 1952 roku nabiera wszystkich cech planu rzeczowego, którego zadania zostają przedstawione w wartościach kosztorysowych, obliczonych według cen obowiązujących w dniu 31 marca br.

W związku z tym stwierdzeniem powstaje pytanie, gdzie nastąpi określenie rodzaju i wysokości poszczególnych środków finansowych, potrzebnych na wykonanie programu rzeczowego, objętego planem inwestycyjnym? — Określenie to nastąpi w planach pokrycia finansowego inwestycji (planach sfinansowania inwestycji), zgodnie ze specjalną Instrukcją Budżetową Nr 5/52 wydaną przez Ministra Finansów w sprawie planowania pokrycia finansowego inwestycji na rok 1952.

Instrukcja wspomniana określa źródła pokrycia środków służących do sfinansowania inwestycji oraz ustala także tryb sporządzania planów pokrycia finansowego inwestycji i włączania kwot z nich wynikających do właściwych budżetów

I. Projekt planu inwestycyjnego na 1952 rok

W wyniku rozpatrywania wstępnych projektów terenowego planu inwestycyjnego na 1952 rok, należy stwierdzić wyraźny postęp w kierunku stopniowego —

coraz lepszego opanowywania metodologii planowania przez służby inwestycyjne aparatu terenowego. Niemniej jednak stwierdzono także, zwłaszcza w niektórych województwach, niedostateczne przyswojenie sobie przez ten aparat podstawowych zasad, obowiązujących w planowaniu inwestycji, a stąd szereg jaskrawych uchybień we wstępnych opracowaniach projektu planu.*)

Dla uniknięcia powtórzenia się tych błędów w następnej fazie, tj. w ostatecznym projekcie planu, należy na nie zwrócić specjalną uwagę.

1. Pierwszeństwo inwestycji produkcyjnych przed innymi

W proporcjonalnym i harmonijnym rozwoju całości kształtu gospodarki narodowej obowiązuje zasada prymatu czyli pierwszeństwa produkcji przed dziedzinami podziału, wymiany i spożycia. Zgodnie z tą zasadą, z pierwszeństwa w planach inwestycyjnych korzystać winny zawsze inwestycje produkcyjne, tj. takie, które wpływają na rozszerzenie rozmiarów aparatu produkcyjnego — na rozbudowę materialno-technicznej bazy naszego kraju. Zasada maksymalnego uprzywilejowania inwestycji produkcyjnych, a więc obiektów, których realizacja oznacza wzrost produkcji materialnej, nie może być w naszym ustroju lekceważona ani podważana. Niestety, jednym z częstych uchybień, spotykanych we wstępnych opracowaniach projektu planu — zwłaszcza w dziedzinie obrotu towarowego i przemysłu terenowego — była tendencja inwestorów do forsowania obiektów nieprodukcyjnych, ze szczególnym w dodatku upodobaniem budownictwa administracyjnego. Nic też dziwnego, że przy redukcjach postulatów odnośnie do limitów planu na 1952 rok, w pierwszym rzędzie i najsilniej ograniczono nakłady na inwestycje o charakterze nieprodukcyjnym. W najbliższym etapie — opracowywania ostatecznego projektu planu, należy zwrócić szczególną uwagę, aby w ramach przyznanych limitów zostały zaplanowane w pierwszej kolejności i w jak największym zakresie obiekty produkcyjne.

Skoro mowa jest o inwestycjach produkcyjnych, należy również pamiętać o zasadzie, że nie każde zwiększenie zadań produkcyjnych oznaczać musi zawsze nowe inwestycje. Niestety, wstępne opracowania projektu planu na niektórych odcinkach są dowodem, że nie docenia się jeszcze w należyтым stopniu znaczenia i możliwości pozainwestycyjnych czynników wzrostu produkcji.

Rozszerzona reprodukcja socjalistyczna jest nie do pomyślenia bez ilościowego i jakościowego wzrostu środków trwałych drogą inwestycji, bez wzrostu aparatu produkcyjnego. Niemniej jednak należy stanowczo mocno podkreślić, że, w miarę wzrostu potencjału produkcyjnego z roku na rok, coraz większe znaczenie dla zwiększenia produkcji posiada usprawnienie wykorzystania już stworzonych — istniejących środków trwałych.

Skala i tempo rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej zależy nie tylko od szybkiego wzrostu środków trwałych, a więc wzrostu inwestycji, lecz także w dużym stopniu i od tego, jak dobrze i efektywnie środki te są wykorzystywane w pracy. Stąd też wzrostowi

* Por. artykuł tegoż autora: „Zasady planowania inwestycji terenowych” — „Rada Narodowa” Nr 12 (198) z dnia 15.VI 1951 r.

środków trwałych musi towarzyszyć walka o ich należyte opracowanie, o lepsze, efektywniejsze wykorzystanie. Już Marks wskazywał, że „jedne i te same środki pracy można wykorzystać efektywniej, tak drogą przedłużenia czasu ich codziennego użycia jak też drogą zwiększenia intensywności ich zastosowania, przy czym nie potrzeba będzie dodatkowych nakładów pieniędzy na te narzędzia pracy.“

Jedną z podstawowych metod lepszego wykorzystania środków trwałych jest powiększenie czasu ich pracy. Zwiększenie czasu wykorzystania środków trwałych wymaga przede wszystkim likwidacji nieroboczego czasu urzędów do minimum, likwidacji przestojów maszyn i urzędów, wywoływanych złym stanem przygotowania produkcji, szwankującą organizacją pracy i słabą jej dyscypliną. Jednym z warunków podwyższenia stopnia wykorzystania środków trwałych jest walka o równomierne obciążenie środków trwałych na przestrzeni całego roku i eliminacja sezonowości w produkcji. Ponadto należy zawsze pamiętać, że do maksymalnego wykorzystania środków trwałych prowadzi również walka o ujawnienie i likwidację wąskich gardeł. Likwidację tę osiąga się zarówno przez inwestycje (które są z reguły na mniejszą i mniej kosztowną skalę niż rozbudowa lub budowa nowego aparatu produkcyjnego) jak też przez lepsze wykorzystanie istniejących urzędów.

Doświadczenia Związku Radzieckiego oraz nasza własna praktyka wskazują, że w zakresie lepszego wykorzystania istniejących środków trwałych kraj nasz posiada ogromne możliwości. Rezerwy te winny być zawsze brane pod uwagę przed powzięciem decyzji o nowych inwestycjach. Stąd też przy opracowywaniu ostatecznych projektów planu należy w oparciu o rzetelnie przeprowadzoną analizę warunków pracy dążyć, aby nie zamieszczane w nim były inwestycje choćby produkcyjnego charakteru, lecz zbyt kosztowne, t.j. takie, których można i trzeba zaniechać wskutek możliwości wykonania podwyższonych zadań produkcyjnych m. in. przez wyższy stopień wykorzystania istniejących urzędów, a także przez wzrost wydajności pracy oraz przez usprawnienia techniczno-organizacyjne.

W związku z tym zagadnieniem należy wreszcie zwrócić uwagę na konieczność ścisłego powiązania planowych inwestycji produkcyjnych i usługowych z planami produkcji i usług. Wprawdzie koordynacja ta winna była być przeprowadzona jeszcze w etapie prac przygotowawczych, niemniej jednak w etapie projektu planu istnieje możliwość i konieczność dokonania niezbędnych poprawek, wynikających również z redukcji limitów inwestycyjnych na 1952 rok.

2. Koncentracja nakładów inwestycyjnych

Jakkolwiek zasada koncentracji nakładów jest najbardziej podstawowa z zasad planowania inwestycji, a znaczenie jej podkreśla się szczególnie mocno w instrukcjach oraz na łamach fachowych czasopism, niemniej jednak stwierdzić należy, że inwestorzy w zbyt wielu jeszcze przypadkach dopuścili się jej rażącego złeceważenia, stwierdzono przede wszystkim rozpraszanie nakładów na zbyt wielką liczbę obiektów, nie biorąc pod uwagę ich charakteru (produkcyjne lub nieprodukcyjne) oraz hierarchii ważności dla gospodarki narodowej i terenowej. Ponadto zaobserwowano zjawisko planowania nakładów na noworozpoczynane inwe-

stycje przy jednoczesnym pominięciu lub niedostatecznym uwzględnieniu (jeśli chodzi o wysokość nakładów) inwestycji kontynuowanych, tj. przechodzących z roku bieżącego na 1952 rok. Wreszcie zanotowano fakty rozdrobnienia nakładów na noworozpoczynane inwestycje w ten sposób, że nie pozwalają one na zakończenie tych inwestycji w 1952 roku, a tym samym przedłużają okres budowy i odraczają ich efekty gospodarcze.

Przyczyną tego stanu rzeczy, jak stwierdzono, była albo niedostateczna świadomość wielostronnie ujemnych skutków gospodarczych, jakie powstają w wyniku dekoncentracji nakładów, albo też, co często miało miejsce, wąsko rozumiane interesy terenu, wyłącznie lokalny kąt widzenia i pojmowania działalności inwestycyjnej. W związku z tymi faktami należy w obecnej chwili jeszcze raz szczególnie ostro wskazać konieczność prawidłowego skoncentrowania nakładów inwestycyjnych:

- a) w inwestycjach już rozpoczętych (tzw. kontynuowanych), aby mogły być jak najszybciej zakończone i oddane do użytku,
- b) w najważniejszych inwestycjach o charakterze podstawowym, ze szczególnym uwzględnieniem inwestycji produkcyjnych w pierwszej kolejności.

Zasada koncentracji nakładów jest niewątpliwie, ze zrozumiałych względów, najtrudniejsza do zrealizowania w inwestycjach z zakresu gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz obrotu towarowego, lecz skoro tak jest, to tym więcej należy w tych dziedzinach przeciwdziałać tendencjom rozpraszania się. Dla przykładu — w zakresie gospodarki komunalnej trzeba w szczególności mieć na uwadze konieczność skoncentrowania się w 1952 roku przede wszystkim na podstawowych zagadnieniach, jakimi są: wodociągi i kanalizacja dla potrzeb rozwijającego się przemysłu oraz nowopowstających osiedli robotniczych, a następnie komunikacja, drogi, ulice i mosty. Inne zagadnienia, jakkolwiek ważne i bardzo atrakcyjne dla terenu, winny być traktowane jako mniej lub więcej drugorzędne, chyba że na danym terenie istnieją specjalne wyjątkowe powody przyznania im pierwszeństwa.

Poza tym, przy opracowywaniu szczegółowych projektów planów, należy mieć na uwadze możliwość i konieczność planowania — poza ramami planu inwestycyjnego i przydzielonych limitów — inwestycji pozalimitowych. W roku 1952 możliwości inwestycji pozalimitowych winny być wykorzystywane w znacznie większym stopniu niż dotychczas — w szczególności przez przemysł terenowy, obrót towarowy, a także i przez gospodarkę komunalną i mieszkaniową. Szersze wykorzystywanie możliwości w zakresie inwestycji pozalimitowych oprócz wielu innych korzyści daje również i tę, że prowadzi do lepszej koncentracji nakładów, eliminując z planu inwestycyjnego nakłady na dużą liczbę drobnych inwestycji.

Odnosnie koncentracji nakładów na inwestycjach już rozpoczętych i przechodzących do planu na 1952 rok, dla ustalenia prawidłowej wysokości nakładów na nie, należy bardzo starannie przeanalizować postęp w tegorocznej realizacji tych inwestycji, a następnie realnie ocenić przewidywany stan ich wykonania zarówno pod względem rzeczowym jak i finansowym na dzień 31 grudnia br. Szczególnie jest to ważne dlatego, aby uniknąć tzw. „poślizgu rzeczowego“, którego finansowanie z rezerwy ogólnej Planu Inwestycyjnego na 1952 r. nie będzie możliwe.

3. Dokumentacja techniczna i kosztorysowanie

Analiza materiałów przygotowanych przez inwestorów w etapie wstępnym wskazuje, że zostały one w dużej mierze opracowane bez oparcia o dokumentację techniczną, a w związku z tym, iż przyjęte szacunki kosztów budzą w wielu przypadkach poważne wątpliwości.

W związku z tym należy zwrócić szczególną uwagę inwestorów na konieczność natychmiastowego podjęcia kroków dla przyspieszenia i zakończenia opracowania dokumentacji technicznej — przynajmniej w jej początkowych fazach, tj. założeń i projektu wstępnego, a następnie przy wstawianiu kwot do projektu planu, na konieczność opierania się o rzetelne, choć szacunkowo sporządzone kosztorysy projektu wstępnego odnośnej inwestycji. O zasadzie budowy planu inwestycyjnego w oparciu o dokumentację techniczną inwestorzy byli wielokrotnie instruowani. Niemniej jednak zasady tej w wielu przypadkach nie przestrzegano, wskutek czego gospodarka narodowa była i jest jeszcze narażana na znaczne stosunkowo straty.

Aby zapobiec im w przyszłości, Prezydium Rządu powzięło w dniu 18 lipca br. specjalną uchwałę w sprawie dokumentacji technicznej jako warunku obowiązującego przy włączaniu inwestycji do Planu Inwestycyjnego. Uchwała wymieniona, celem stworzenia warunków prawidłowego planowania oraz lepszej realizacji i kontroli inwestycji, postanawia, że do Planu Inwestycyjnego na 1952 rok będą mogły być włączone jedynie inwestycje oparte o przynajmniej prawidłowo opracowane oraz w należyty trybie zatwierdzone projekty wstępne wraz z odpowiednimi kosztorysami, obejmującymi całość inwestycji (a nie poszczególne tylko jej fragmenty-objekty). Wprawdzie uchwała przewiduje możliwość stosowania wyjątków, lecz zastrzega wyraźnie, iż wyjątki te będą mogły być czynione wyłącznie przez Prezydium Rządu. Uchwała jednocześnie uprzedza, iż wyjątki będą stosowane w nielicznych przypadkach, uzasadnionych wyższą koniecznością oraz pilnością i to jedynie w stosunku do niektórych inwestycji produkcyjnych lub związanych z nimi inwestycji w zakresie budownictwa mieszkaniowego.

W działach usług socjalnych i kulturalnych (oświata, szkolnictwo zawodowe, nauka i szkolnictwo wyższe, kultura i sztuka, kultura fizyczna, zdrowie, ubezpieczenia i pomoc społeczna) oraz w działach administracji ogólnej (budownictwo administracyjne) — żadne wyjątki od postanowienia Uchwały stosowane nie będą. Ponadto Uchwała zawiera postanowienia o odpowiedzialności za prawidłową kalkulację kosztów, szczególnie w przypadku wyjątkowego dopuszczenia do planu inwestycyjnego inwestycji nie opartej o należyte opracowanie i zatwierdzony projekt wstępny wraz z kosztorysem na całość inwestycji. Ustala ona wreszcie, że ujawnione większe przekroczenia kosztów w realizacji winny być badane przez organa kontroli państwowej.

Jak z powyższego wynika, przy sporządzaniu planu inwestycyjnego na 1952 rok nastąpiło dalsze, poważne zaostrenie wymagań odnośnie do wczesnego przygotowania dokumentacji technicznej oraz opierania się w planowaniu inwestycji o tę dokumentację. Założenia projektu, wymagane dotychczas jako minimum dla włączenia inwestycji do planu, okazały się niewystarczające, albowiem nie ustalają one jeszcze w sposób pewny i ostateczny lokalizacji szczegółowej, przedstawiają w najlepszym razie w bardzo ogólnych zarysach program

dotyczący budownictwa, a także wyposażenia oraz zawierają szacunki kosztów nie gwarantujące absolutnie utrzymania się w ich granicach. Szacunki te, jak praktyka wskazuje, z reguły są korygowane w górę przy opracowywaniu projektów wstępnych. Natomiast projekt wstępny wraz z kosztorysem na całość inwestycji stanowi stadium dokumentacji technicznej, w którym są już ostatecznie ustalone:

- a) koncepcja inwestycji i jej uzasadnienie ekonomiczno-techniczne,
- b) lokalizacja inwestycji nie tylko ogólna, ale i szczegółowa,
- c) program w zakresie budownictwa (objekty, ich rozmieszczenie, wielkość i konstrukcja),
- d) program w zakresie wyposażenia (specyfikacja maszyn i urządzeń ilościowa i asortymentowa),
- e) koszty inwestycji, obliczone, jeśli nawet w sposób przybliżony — szacunkowy, to jednak na pewniejszych podstawach niż w założeniu projektu, gdzie jeszcze program w zakresie budownictwa i wyposażenia nie jest w zasadzie należyście opracowany.

Stąd wynika, że jeżeli inwestycje nie są oparte o projekty, przynajmniej wstępne wraz z kosztorysami na całość inwestycji, wówczas m. in. istnieje niemożność:

- a) prawidłowego zaplanowania inwestycji tj. ich zakresu rzeczowego co do budownictwa i wyposażenia oraz zakresu finansowego,
- b) prawidłowego zaplanowania zaopatrzenia materiałowego i maszynowego, a stąd też produkcji krajowej oraz ewentualnego importu w zakresie materiałów budowlano-montażowych, maszyn i urządzeń,
- c) prawidłowej organizacji budownictwa, prawidłowego zaplanowania produkcji budowlano-montażowej przedsiębiorstw, a w ślad za tym zatrudnienia kadr oraz inwestycji własnych.
- d) wykorzystania mechanizacji procesów budownictwa i wzmoczenia stopnia jego industrializacji, wprowadzenia metod szybkościowych i skrócenia okresu budowy,
- e) prawidłowej realizacji polityki oszczędzania i walki z marnotrawstwem w działalności inwestycyjnej (wskutek braku określonej bazy dla obniżenia kosztów),
- f) utrzymania dyscypliny finansowej planu (wskutek ciągłych zmian wadliwie oszacowanych kosztów),
- g) prowadzenia w bardziej prawidłowy sposób sprawozdawczości i kontroli wykonania inwestycji,
- h) wprowadzenia w pełni radzieckiej metody planowania, finansowania i kontroli wykonania inwestycji.

Uznanie w Uchwale projektu wstępnego jako zasadniczego warunku do włączania inwestycji do planu było koniecznością, wynikającą z nagromadzonych doświadczeń, które wskazują, że niemal wszystkie obiektywne trudności występujące w planowaniu, realizacji i kontroli wykonania planu inwestycyjnego są następstwami niedostatecznego oparcia tegoż planu o dokumentację techniczną. Zaostrenie wymogów na odcinku dokumentacji technicznej stało się szczególnie konieczne na obecnym etapie budownictwa inwestycyjnego z uwagi na jego ogromne, wciąż wzrastające rozmiary i charakter (nowe inwestycje i poważna rozbudowa istniejących zakładów).

Jako dowód posiadania zatwierdzonych ostatecznie projektów wstępnych z kosztorysami, inwestorzy winni przesłać (zgodnie z Instrukcją PKPG Nr 21a) do Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, w zasadzie

przy wnioskach, a najpóźniej do dnia 5 listopada br., protokoły lub wyciągi protokołów właściwej Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych, stwierdzające ostateczne zatwierdzenie.

Na tle wyżej omówionej Uchwały należy ostrzec wszystkich inwestorów o skutkach, jakie pociągnie za sobą nieprzygotowanie w porę dokumentacji technicznej, przy czym winę za ewentualne niewłączenie nieprzygotowanej inwestycji ponosić będą sami inwestorzy a nie organa, które włączenia jej zgodnie z Uchwałą, odmawiają.

W związku z omawianym zagadnieniem zachodzi również konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na to, aby programy rzeczowe były w projekcie planu prawidłowo skosztorysowane (wg cen aktualnych w dniu 31. 3. 51 r.) i odpowiadały ściśle przydzielonym limitom finansowym. Podkreśla się to tym bardziej, że w 1952 roku dofinansowania zaniżonych w kosztach inwestycji nie będą w zasadzie miały miejsca, a niezależnie od tego różnice w kosztach będą przedmiotem badań i ewentualnie odpowiednich dochodzeń.

Na tle powyższego może powstać pytanie, czy limity inwestycyjne przydzielone dla opracowania projektu planu mogą być przekraczane przez bezpośredniego inwestora w przypadku niewystarczalności ich dla pokrycia zaprojektowanego programu rzeczowego. Odpowiedź jest prosta: Limitów przekraczać nie wolno, a w przypadku, gdyby inwestor bezpośredni z jakichkolwiek powodów nie mógł w ramach przydzielonego mu limitu zaplanować w sposób racjonalny programu rzeczowego (bez rozswiekania okresu budowy obiektów itd.), wówczas winien on natychmiast zwrócić się do szczebla nadrzędnego, celem ustalenia możliwości: a) podwyższenia limitu (kosztem nadwyżki występującej u innego inwestora) bądź też b) ewentualnej rezygnacji z całości względnie z odpowiedniej części inwestycji (jeśli nie posiada ona zasadniczego znaczenia). Limity poszczególnych inwestorów naczelných na szczeblu województw przekraczane być nie mogą w żadnym wypadku.

4. Oszczędność w planie inwestycyjnym na 1952 rok

W projekcie planu należy dolożyć maksymalnych starań, aby zadanie wygospodarowania oszczędności, zarówno w zakresie projektowania jak i realizacji inwestycji, było zaplanowane w sposób realny i rzetelny. Oszczędności w zakresie projektowania, a więc obniżki kosztów inwestycji drogą oszczędności ich zaprojektowania, ustalone zostały na 1952 rok w wysokości co najmniej 5% (dla budownictwa mieszkaniowego 3%) w stosunku do ogólnej wartości kosztorysowej (brutto) nakładów objętych wnioskiem inwestycyjnym.

Dotyczy to nie tylko inwestycji opartych o projekty indywidualne, ale i również o projekty typowe.

Oszczędności w zakresie realizacji, a więc obniżki kosztu inwestycji drogą oszczędnego wykonawstwa, ustalono na 1952 rok w wysokości 7,1% w stosunku do przyjętej we wniosku wartości kosztorysowej (brutto) robót budowlano - montażowych, zmniejszonej uprzednio o przypadającą na nią oszczędność w zakresie projektowania.

Jednocześnie należy pamiętać, że aby zadania oszczędnościowe nie stały się fikcją, nie mogą one w żadnym razie powodować ograniczenia zaplanowanego programu rzeczowego, a w związku z tym zmniejszenia zaplanowanych efektów produkcyjnych lub usługowych.

II. Projekt planu pokrycia finansowego inwestycji na 1952 rok

Zgodnie z tym, co powiedziane było na wstępie artykułu, plan pokrycia finansowego inwestycji na 1952 rok (zasady sporządzenia planu oparte zostały na wzorach i doświadczeniach radzieckich), określa źródła finansowania inwestycji oraz wysokość środków z poszczególnych źródeł i niezbędnych dla wykonania programu rzeczowego, objętego planem inwestycyjnym.

1. Jeśli chodzi o źródła sfinansowania inwestycji limitowych — jednostek, zakładów i przedsiębiorstw budżetowych oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych, inwestycje tych jednostek będą finansowane z następujących źródeł:

- a) mobilizacja zasobów wewnętrznych,
- b) inne środki własne,
- c) dotacje budżetowe,

przy czym dotacje budżetowe będą służyły na sfinansowanie nakładów i wydatków inwestycyjnych inwestora, nie znajdujących pokrycia w środkach uzyskanych przede wszystkim z mobilizacji zasobów wewnętrznych lub z innych środków własnych.

Na specjalną uwagę zasługuje zagadnienie mobilizacji zasobów wewnętrznych, jako zagadnienie nowe i wymagające prawidłowego rozwiązania w planach.

Co oznacza przede wszystkim pojęcie mobilizacji zasobów wewnętrznych? Aby to wyjaśnić, należy przedtem jeszcze zapoznać się ze środkami obrotowymi budowy.

Każda budowa posiada swe środki obrotowe, do których zalicza się:

- a) opłacane ze środków inwestycyjnych materiały budowlano-montażowe dla robót wykonywanych we własnym zakresie, tj. systemem gospodarczym,
- b) przedmioty nietrwałe potrzebne do prowadzenia inwestycji systemem gospodarczym, tj. takie przedmioty, których jednostkowa wartość nie przekracza kwoty zł. 900 — lub których wartość przekracza wprawdzie tę kwotę, lecz okres ich użyteczności nie przekracza 1 roku,
- c) zaliczki wypłacane w systemie gospodarczym Samodzielnemu Oddziałowi Wykonawstwa Inwestycyjnego (w skrócie S.O.W.I. — winien być zorganizowany na zasadach pełnego wewnętrznego rozrachunku gospodarczego przez każdego inwestora, który będzie w 1952 roku prowadził systemem gospodarczym inwestycje o wartości kosztorysowej przekraczającej kwotę 1 mil. zł.) na pokrycie normatywu środków obrotowych, a służące zarówno na sfinansowanie zapasów materiałów i przedmiotów nietrwałych jak i na sfinansowanie jego niezafakturowanej produkcji w toku,
- d) zaliczki wypłacane przedsiębiorstwom budowlano-montażowym, w przypadku wykonywania robót systemem zleconym, służące na sfinansowanie niezbędnego zapasu materiałów na placu budowy.

W związku z powyższymi wyjaśnieniami można obecnie podać określenie pojęcia samej mobilizacji. Mobilizacją zasobów wewnętrznych nazywa się różnica pomiędzy stanem środków obrotowych budowy, przewidzianych na dzień 1. I. 1952 r. (tj. na początek planowanego roku) a normatywem tych środków na dzień 31. XII. 1952 r. (tj. na koniec planowanego roku) — z uwzględnieniem różnicy między stanem zobowiązań przewidywanym na obie te daty (tzn. na początek i koniec planowanego roku).

Na tle powyższej definicji, uzupełniającego wyjaśnienia wymaga kwestia „zobowiązań”. Chodzi tu o zobowiązania inwestora w stosunku do wykonawców tj. przedsiębiorstw budowlano-montażowych z tytułu wykonywanych robót oraz względem dostawców z tytułu dostaw wyposażenia. Jak doświadczenie uczy, pewna część tych zobowiązań z tytułu wykonanych fizycznie w danym roku robót i dostaw, z uwagi na okres czasu niezbędny dla przeprowadzenia odpowiednich rozliczeń finansowych, przechodzi na rok następny. Jest to znane zjawisko określane nazwą „poślizgu finansowego”. Dotychczas „poślizg” ten był pokrywany w ciągu tzw. okresu ulgowego po 31 grudnia każdego roku, lecz na ciężar planu inwestycyjnego tego roku, w którym miała miejsce działalność fizyczna (a więc roku poprzedniego). Po raz pierwszy w roku bieżącym następuje już zasadnicza zmiana na tym odcinku, albowiem plan inwestycyjny na 1951 rok żadnego okresu ulgowego dla regulacji zobowiązań finansowych mieć nie będzie i jego środki finansowe wygasną ostatecznie w dniu 31 grudnia 1951 roku. W związku z tym pokrycie zobowiązań, określanych dotychczas jako „poślizg finansowy”, będzie musiało być odpowiednio zaplanowane przez inwestorów w planie mobilizacji (immobilizacji) zasobów wewnętrznych na 1952 rok, tj. w zestawieniu stanu środków obrotowych oraz zobowiązań budowy na początek i koniec 1952 roku.

Jeżeli mamy inwestycje — budowy, przechodzące z roku na rok na przestrzeni dwóch i więcej lat, wówczas zarówno stan środków obrotowych budowy jak i zobowiązań będzie w różnej wysokości na początku i na końcu każdego roku. Obowiązuje tu jednak zasada dążenia do maksymalnego obniżenia stanu środków obrotowych budowy na koniec każdego roku, w związku z czym ustala się wiążące wszystkich inwestorów normatywy dla poszczególnych składników środków (oddzielnie dla zakupu materiałów podstawowych i pomocniczych oraz przedmiotów nietrwiałych, dla produkcji w toku i zaliczek). Normatywy wspomniane mają prowadzić do tego, aby jak najmniejsza ilość środków inwestycyjnych była zamrożona w „środkach obrotowych budowy”.

Zagadnienie mobilizacji zasobów wewnętrznych posiada niezmiernie doniosłe znaczenie w gospodarce socjalistycznej, albowiem mobilizacja wpływa na przyspieszenie rotacji środków obrotowych w budownictwie, a tym samym pozwala realizować budownictwo przy stosunkowo mniejszych nakładach w środki obrotowe. Jednocześnie, walka o jak największą mobilizację sprzyja obniżeniu kosztów budownictwa i zwiększeniu rentowności produkcji budowlano-montażowej. Dlatego też należy zwrócić szczególną uwagę inwestorów na konieczność dokładnego zapoznania się z treścią Instrukcji Budżetowej

Nr 5/52, która wyczerpująco objaśnia sprawę mobilizacji zasobów wewnętrznych jako źródła finansowania inwestycji oraz podaje technikę jej planowania.

2. Jeśli chodzi o źródła sfinansowania inwestycji limitowych — jednostek działających na zasadach rozrachunku gospodarczego, inwestycje tych jednostek będą finansowane z następujących źródeł:

- a) mobilizacja zasobów wewnętrznych,
- b) likwidacja środków trwałych (dotyczy tylko czynnych jednostek),
- c) inne środki własne,
- d) amortyzacja (dotyczy tylko czynnych jednostek),
- e) dotacje budżetowe.

Oczywiście dotacje budżetowe służą do sfinansowania nakładów i wydatków inwestycyjnych inwestora, nie znajdujących pokrycia w środkach uprzednio wymienionych

Dokładne omówienie wszystkich źródeł finansowania zawiera wspomniana Instrukcja Budżetowa, przy czym podaje ona także i źródła sfinansowania inwestycji pozalimitowych, na co należy zwrócić uwagę w związku z koniecznością niezamieszczania w projekcie planu inwestycyjnego tych wszystkich drobnych inwestycji, które dadzą się zrealizować w trybie pozalimitowym.

3. Plan pokrycia finansowego inwestycji na 1952 rok winien być sporządzony zgodnie z przepisami i objaśnieniami Instrukcji Budżetowej Nr 5/52 zarówno przez jednostki, zakłady i przedsiębiorstwa budżetowe oraz organizacje polityczne, społeczne i zawodowe, jak też przez jednostki będące na rozrachunku gospodarczym. Plan pokrycia finansowego winien być opracowany nie tylko dla inwestycji limitowych, ale też i dla pozalimitowych, z tym, iż plany te winny być konstruowane oddzielnie dla każdego z obu rodzajów inwestycji.

Przy sporządzaniu planów pokrycia finansowego inwestycji należy zwrócić szczególnie baczną uwagę na prawidłowe powiązanie ich z Planem Inwestycyjnym oraz Budżetem na 1952 rok, gdyż brak powiązania może wywołać poważne komplikacje w finansowaniu. Plany pokrycia winny być opracowywane przez służby finansowe inwestora. Planowanie pokrycia w ujęciu Instrukcji Budżetowej wydaje się na pierwszy rzut oka dość skomplikowane, lecz w istocie jest proste. Jediną trudnością w opanowaniu zasad tego planowania jest fakt, że pojawia się ono w tej formie u nas po raz pierwszy. W związku z tym celowe jest natychmiastowe zorganizowanie odpowiedniego instruktażu na szczeblu wojewódzkim dla właściwego zrozumienia i przyswojenia zasad zawartych w Instrukcji.

J. NAWRACKI

Udział komisji rad narodowych w kampanii budżetowej roku 1952

Rady narodowe stoją wobec nowych zadań w związku z rozpoczętymi pracami układania projektów budżetów terenowych na rok 1952. Zadania te mają szczególną wymowę dziś, gdy mobilizujemy wszystkie siły w walce o pokój i wykonanie Planu 6-letniego. Prace nad projektami budżetów terenowych nie będą miały oderwanego lub lokalnego charakteru, gdyż są one ściśle

związane z celami ogólnonarodowymi, stanowiącymi podwaliny budowy lepszej przyszłości naszego kraju, utrwalenia władzy ludowej i torowania drogi do socjalizmu.

Gospodarka terenowa, która znajduje swój wyraz w budżetach terenowych, nie może ograniczać się do realizowania potrzeb pod kątem widzenia własnego te-

renu, ale powinna być ściśle powiązana z gospodarką ogólnonarodową. Zasada ta przy układaniu projektów budżetów terenowych na rok 1951 i przy ich wykonywaniu nie wszędzie przyświecała organom terenowym, a odwrotnie — jak to wynika z wypowiedzi Ministra Finansów na łamach dwutygodnika „Rada Narodowa” — jednostki budżetowe, w poczuciu lokalnego patriotyzmu wielokrotnie prelimitowały takie sumy, jakie by chciały widzieć na swych rachunkach bankowych, nie licząc się z realnymi możliwościami finansowymi państwa.

Przystępując do opracowania projektów budżetów terenowych na rok 1952, rady narodowe wypełnią swe obowiązki na tym odcinku, o ile zawczasu należycie rozplanują prace. Przede wszystkim osiągnięcie oczekiwanego efektu będzie zależne od ustawienia pracy podległych organów i komisji rady w sensie organizacyjnym. Organa prezydów rad narodowych i komisje rady muszą w pracach tych stać się operatywne. Drugim i nieodzownym warunkiem będzie wyzyskanie szerokiego aktywu społecznego, jako czynnika dopełniającego prace organów fachowych i komisji rady. „W tym celu rady narodowe powinny wykorzystać inicjatywę robotników i chłopów, którzy wielokrotnie dali dowody znajomości lokalnych potrzeb ludności i budownictwa socjalistycznego w gospodarce budżetowej” (Min. Dąbrowski).

Prace przy układaniu projektów budżetów terenowych na rok 1952 będą o wiele łatwiejsze, niż miało to miejsce w roku ubiegłym, gdyż zdobyte doświadczenia pozwolą na wyeliminowanie niedociągnięć i usterek, popelnianych w przyszłości. Również przyswojenie sobie w ciągu dotychczasowej praktyki nowego systemu budżetowego ułatwi organom planujących i komisjom rady pogłębienie metod budżetowania i uproszczenie trybu postępowania. Poza tym limity stanowiące podstawę do opracowania projektów budżetów terenowych będą uwzględniały w bieżącym roku w sposób bardziej konkretny potrzeby terenu. Przyjęte kryteria przy określaniu limitów w roku ubiegłym okazały się nie zawsze trafne, gdyż były one oparte na materiale z terenu, który zawierał poważne luki i braki.

W pracach nad układaniem projektów budżetów terenowych poważne zadania czekają komisje fachowe na czele z komisjami finansów, budżetu i planu (finansowo-budżetowymi), a wyniki tych prac w dużej mierze będą zależały od wzajemnej współpracy z jednostkami budżetowymi. Oczywiście nie można pomijać roli i odpowiedzialności organów finansowych, które są czynnikiem koordynującym i harmonizującym prace jednostek planujących.

Przy układaniu projektów budżetów terenowych na rok 1951 praktyka wykazała, że większość komisji rady nie wniosła oczekiwanego wkładu, a rola ich była raczej bierna. Dlatego prezydium rad narodowych powinny dołożyć wszelkich możliwych starań, aby w bieżącej kampanii budżetowej prace komisji zostały uaktywnione.

W początkowym etapie należy położyć głównie nacisk na wnikliwe opracowanie planu zamierzeń i zestawienie potrzeb przez poszczególne jednostki budżetowe. Opierając się na tym materiale, można będzie przystąpić do opracowania preliminarzy indywidualnych w oparciu o limity i wskaźniki Narodowego Planu Gospodarczego. Zadania budżetowe muszą być ściśle zsynchronizowane

z potrzebami lokalnymi i możliwościami finansowymi. Prace te powinny być prowadzone przy współudziale właściwych komisji fachowych, które wskażą na zadania budżetowe od strony potrzeb terenu.

Komisje fachowe w pracach swych muszą wykazać jak najdalej posuniętą postawę samodzielną i obiektywną. W żadnym wypadku komisje nie mogą dać się sugerować tzw. „koniecznymi potrzebami” jednostek budżetowych i zasklepić się w wąskich ramach ich działalności. Komisjom powinna przyświecać idea, że nie tylko reprezentują interesy społeczeństwa na danym terenie, ale również drogę jest im dobro całego kraju. Przy lokalizacji kredytów na poszczególne zadania budżetowe należy kierować się hierarchią wszystkich potrzeb na danym terenie, np. komisja oświaty i kultury nie powinna upierać się przy zakupie urządzenia dla szkoły, jeśli względy natury ogólnej przemawiają za urządzeniem w pierwszej kolejności ośrodka zdrowia czy żłobka. Poza tym członkowie komisji powinni należycie rozumieć swą rolę wychowawczą i, podejmując te czy inne decyzje, uświadamiać ludność danego terenu, co i dlaczego się przedsięwzięje.

Opracowane przy pomocy komisji fachowych preliminarze indywidualne jednostki budżetowe prześlą następnie organom finansowym, które zrewidują je od strony formalno-budżetowej i zgodności z określonymi limitami oraz zestawią w formie projektów budżetów jednostkowych lub zbiorczych.

Jednostkowe lub zbiorcze projekty budżetów staną się przedmiotem analizy i opinii komisji finansów budżetu i planu (finansowo-budżetowych).

Praca komisji finansów, budżetu i planu przy analizie budżetu jest rader ważna i odpowiedzialna. Przede wszystkim ciąży na nich obowiązek drogą gruntownej analizy ustalenia czy podział określonych limitów został dokonany właściwie, czy wszystkie zadania zostały uwzględnione i w stopniu dostatecznym i czy wreszcie kierowano się względami celowości i oszczędności.

Praktycznie prace analityczne komisji finansów, budżetu i planu nad projektami budżetów terenowych powinny się odbywać na wspólnych posiedzeniach w trybie t. zw. narad roboczych przy współudziale przedstawicieli zainteresowanych jednostek budżetowych, organów finansowych i komisji fachowych.

W zależności od szczebla, na jakim działają, rola i odpowiedzialność komisji będzie różna. Budżety zbiorcze będą wymagały bardziej wnikliwej oceny, niż budżety jednostkowe, gdyż obejmują one budżety jednostkowe rad narodowych niższych stopni, które są odbiciem gospodarki terenowej o rozmaitej strukturze gospodarczej, socjalnej i kulturalnej. Analiza budżetu zbiorczego wymagać będzie nie tylko znajomości zagadnień budżetowych, ale również i miejscowych warunków, potrzeb regionalnych itp.

Przy ocenie budżetów zbiorczych należy szczególną uwagę zwrócić na sprawiedliwy podział limitów między budżety poszczególnych stopni. Analiza budżetów terenowych na rok 1951 wykazała tendencję nieuzasadnionego powiększania kredytów w budżetach terenowych wyższego stopnia kosztem budżetów jednostek niższego stopnia. Aby zapobiec wadliwemu podziałowi limitów na poszczególne zadania budżetowe i poszczególne budżety terenowe, należy unikać wrywkowego i fragmentarycznego badania zagadnień budżetowych. Prace ana-

lityczne nad budżetami terenowymi jednostkowymi i zbiorczymi powinny być prowadzone w ścisłym ze sobą powiązaniu, gdyż jest to jedyna gwarancja, że żadne zagadnienie nie zostanie pominięte, a realizacja potrzeb terenowych tworzyć będzie harmonijną całość. Zasadę tę wprowadza uchwała Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 22 lutego 1951 r. (Mon. Pol. Nr A-21, poz. 260), regulująca tryb uchwalania i rozpatrywania budżetów terenowych na rok 1951, która m. in. stanowi, że jednostkowy budżet województwa jest uchwalony równocześnie ze zbiorczym budżetem. To samo dotyczy powiatów.

Jeśli chodzi o szczególną analizę budżetów terenowych, to właściwsza ona będzie na tle oceny przez komisje całokształtu działalności gospodarczej jednostek budżetowych. Jednostki organizacyjne, układające preliminarze indywidualne wydatków i dochodów, — jak to wykazuje praktyka — starają się dla „ułatwienia” sobie pracy tworzyć luzy lub rezerwy budżetowe, aby uniknąć przy ich wykonywaniu kłopotów oszczędnego gospodarowania.

Uchwała Nr 145 Prezydium Rządu z dnia 28 lutego 1951 r. w sprawie obowiązków prezydium rad narodowych w zakresie wykonywania budżetów terenowych (Mon. Pol. Nr A-47, poz. 620) zwraca szczególną uwagę na niedociągnięcia, jakie zostały ujawnione w tym zakresie w budżetach terenowych na rok 1951. Niedociągnięcia te dotyczyły nieuzasadnionej rozbudowy kredytów budżetowych, zaniżania dochodów terenowych, mało oszczędnej gospodarki przedsiębiorstw, ukrywania zysków przedsiębiorstw i wiele innych. Objawy takie są z gruntu szkodliwe, gdyż wypaczają wytknięte linie rozwoju gospodarczego, hamują akumulację socjalistyczną i opóźniają budowę socjalizmu.

Komisje rady mają szczególny obowiązek prowadzenia nieugiętej walki w wszelkimi przejawami marnotrawstwa, a także mobilizowania wysiłków w kierunku stosowania racjonalnych oszczędności w gospodarce i wykorzystania tych oszczędności na cele ogólne.

Dlatego prace komisji finansów, budżetu i planu przed przystąpieniem do czynności, związanych z analizą projektów budżetów terenowych na rok 1952, powinny być poprzedzone wnikliwą kontrolą dotychczasowej działalności finansowej jednostek budżetowych na tle wykonywania budżetów bieżących. Prace te należy prowadzić pod kątem widzenia, czy w sposób dostateczny pogłębiono system oszczędzania, jakie jeszcze tkwią rezerwy w kosztach własnych i środkach obrotowych

przedsiębiorstw, jak się rysuje zaspokojenie potrzeb bieżących w ramach ustalonych kredytów budżetowych itp. Ponadto należy skontrolować, jak przebiega wymiar, pobór i egzekucja dochodów terenowych, czy nie zaszły przypadki zaniżenia własnych dochodów w stosunku do możliwości lokalnych i wreszcie — czy wszystkie źródła dochodów terenowych są wyzyskiwane.

Przy rozdziale środków z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w latach ubiegłych na pokrycie niedoborów w budżetach b. związków samorządowych przy ocenie tych potrzeb największą trudność przedstawiała gospodarka przedsiębiorstw. Wśród swych czynności szczególną zatem uwagę powinny komisje skierować na przedsiębiorstwa, w gospodarce których istnieją jeszcze możliwe do wyzwolenia rezerwy poprzez wzrost wydajności pracy drogą jej racjonalizacji, usprawnień organizacyjnych, oszczędnego zużywania materiałów itp. Dla wnikliwego zbadania tych zagadnień komisje mogą korzystać z pomocy rzeczoznawców.

Dla pogłębienia łączności z terenem i masami przydzia rad narodowych powinny dołożyć wszelkich możliwych starań, by sesje budżetowe odbywały się publicznie i były należycie przygotowane. Projekty budżetów terenowych na rok 1952 powinny być w tym celu przedstawiane na sesjach przez wydziały (referaty) finansowe w formie dobrze opracowanych i syntetycznie ujętych referatów. Nie należy — jak to ma często miejsce na szczeblach niższych jednostek terenowych — ograniczać się do cytowania oderwanych i nic nie mówiących liczb, ale liczby te należy zilustrować w przekrojach potrzeb lokalnych oraz wskazać, jak one wyglądają w stosunku do opracowanych planów zamierzeń i wykonania bieżących wydatków czy też dochodów.

Komisje finansów, budżetu i planu (finansowo-budżetowe) przeprowadzą krytyczną ocenę przedłożonych projektów budżetów terenowych w formie wygłaszanych koreferatów, uwzględniając w nich przebieg prac budżetowych, wnioski jakie w toku analizy zostały wyciągnięte i wreszcie rozbieżności między stanowiskiem komisji a prezydium rady narodowej i jednostek budżetowych.

Należy przy tym pamiętać, że poziom dyskusji na sesjach będzie zależny między innymi od poziomu opracowanych referatów i koreferatów, zatem przepracowane zagadnienia powinny zawierać możliwie wszechstronny materiał, aby podnieść aktywność radnych podczas sesji budżetowych i rozbudzić w nich świadomość, że są gospodarzami swego terenu.

ST. PIECZKOWSKI

Naczelnik Wydziału
w Min. Oświaty

Udział prezydium rad narodowych w przygotowaniu nowego roku szkolnego 1951/52

Plan 6-letni w drugim roku jego realizacji stawia przed nami na odcinku szkolnictwa i oświaty niezmiernie odpowiedzialne zadanie dalszego rozwoju i podnoszenia poziomu kulturalnego mas ludowych. Szkoła w Polsce Ludowej swoją polityczno-wychowawczą pracą przyczynia się do wzmocnienia siły i zwartości naszego narodu w walce o pokój i Plan 6-letni. Staje się ona przez to czynnym uczestnikiem tej walki. Bohaterstwo pracy na-

szych przodowników i socjalistyczna dyscyplina pracy naszej klasy robotniczej stała się treścią życia szkolnego. Codzienne osiągnięcia i wyniki klasy robotniczej są bodźcem do coraz większych wysiłków i lepszych rezultatów pracy szkolnej.

Abym jednak szkoła mogła należycie spełnić stojące przed nią zadania, musimy zapewnić jej jeśli nie najlepsze, to przynajmniej wystarczające warunki pracy.

Jednym z tych warunków jest należyte i wszechstronne przygotowanie każdego roku szkolnego. Praktyka lat ubiegłych wykazała nam na tym odcinku dużo braków i niedociągnięć. Remonty szkół i przedszkoli nie zawsze były zakończone przed 1 września. Dostarczanie szkołom opału przeciągało się do późnej jesieni. Nie uniknęliśmy błędów w zaopatrywaniu młodzieży i działwy szkolnej w podręczniki, materiały i przybory szkolne. Ruch służbowy nauczycieli także przeciągał się długo poza przewidziany termin. Komisje oświaty i kultury rad narodowych, zwłaszcza na szczeblu powiatów i gmin, mało wykazywały zainteresowania i troski o zapewnienie szkołom należytych warunków pracy.

Momentem przełomowym w dotychczasowej praktyce przygotowania szkół do pracy w nowym roku szkolnym był rok ubiegły. W połowie maja ubiegłego roku rzucona została myśl zastosowania za przykładem klasy robotniczej współzawodnictwa socjalistycznego między powiatami w akcji przygotowania zbliżającego się nowego roku szkolnego. Na apel odpowiedziało podjęciem zobowiązań 60 powiatów. W tej liczbie znalazły się dwa województwa współzawodniczące ze sobą (gdańskie i bydgoskie). Fakt ten był wyraźnym dowodem rozumienia i doceniania ważności roli i zadań szkoły nie tylko przez czynniki bezpośrednio odpowiedzialne za sprawę oświaty, ale także i przez społeczeństwo. Dzięki temu wyzwolona została wielka twórcza energia, zespolone zostały we współzawodniczących ze sobą powiatach i województwach wszystkie wysiłki w kierunku jak najlepszego przygotowania szkół do pracy w nowym roku szkolnym, a tym samym i wykonania podjętych zobowiązań.

Wynikiem tej akcji były poważne osiągnięcia w dziedzinie budownictwa szkolnego i remontów, zaopatrzenia szkół w opał, konieczny sprzęt i pomoce naukowe, a także likwidacja wielu punktów bezszkolnych, podniesienie poziomu organizacyjnego całego szeregu szkół dostarczenie nauczycielom mieszkań itp.

W bież. roku współzawodnictwo socjalistyczne o należyte przygotowanie nowego roku szkolnego zatoczyło bardzo szerokie kręgi. Do tej akcji przystąpiły wszystkie województwa. Warszawa współzawodniczy z Łodzią, woj. warszawskie z woj. poznańskim i łódzkim, krakowskie z rzeszowskim, lubelskie z kieleckim, bydgoskie z gdańskim. Tylko 4 województwa (białostockie, olsztyńskie, zielonogórskie i opolskie), jako całość, nie współzawodniczą z innymi województwami, zorganizowały natomiast we własnych granicach współzawodnictwo między powiatami i miastami. Ogólnie biorąc, akcją tą zostało objętych 318 powiatów wiejskich i miejskich i dwa województwa grodzkie (Warszawa i Łódź). Tylko z kilkunastu powiatów brak danych o przystąpieniu do współzawodnictwa. We wszystkich współzawodniczących województwach powołano wojewódzkie komisje współzawodnictwa, a w powiatach i gminach — powiatowe i gminne komisje.

Do akcji współzawodnictwa włączyły się prezydium terenowych rad narodowych wszystkich szczebli.

Dzięki temu nastąpiło znacznie większe zainteresowanie się prezydiów rad narodowych sprawą szkolnictwa na swym terenie. Udział prezydiów w przygotowaniu przyszedłego roku szkolnego 1951/52 jest duży, zwłaszcza, jeżeli chodzi o dostarczenie szkołom nowych izb lekcyjnych, zaopatrzenie szkół w opał, sprzęty, o dostarczenie potrzebnych do przeprowadzenia remontów

materiałów itp. Sprawa przygotowania nowego roku szkolnego jest omawiana na zebraniach prezydiów powiatowych (miejskich) i gminnych rad narodowych. Prezydium podejmuje uchwały o przystąpieniu do współzawodnictwa, współdziałają i pomagają wydziałom oświaty i komisjom współzawodnictwa w realizowaniu przyjętych zobowiązań.

Przykładem może być Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie, które uchwałą z dnia 5.VI. br. w sprawie należytego przygotowania nowego roku szkolnego 1951/52 wezwało do współzawodnictwa województwo kieleckie i w związku z tym podjęło następujące zobowiązania:

- a) wykończyć budujące się szkoły i przedszkola celem oddania ich do użytku z nowym rokiem szkolnym,
- b) przeprowadzić doroczny i niezbędny kapitalny remont budynków szkolnych,
- c) donając i przystosować nowe lokale na cele szkolne,
- d) doprowadzić do należytego porządku i czystości — obejścia szkolne (podwórza, boiska, ogrody szkolne, ustępy, studnie, budynki gospodarcze, ogrodzenia terenu szkolnego, zaopatrzenie szkół w szyldy itd.),
- e) uzupełnić brakujący sprzęt szkolny i internatowy, a w szczególności w donajętych salach szkolnych,
- f) zaopatrzyć szkoły (pracownie) w niezbędne pomoce naukowe do poszczególnych przedmiotów,
- g) zaopatrzyć młodzież w niezbędne podręczniki szkolne, materiały piśmienne, a szkoły w konieczne druki.
- h) podnieść stopień urządzeń wewnętrznych szkół przez:
 1. elektryfikację szkół,
 2. wyposażenie w aparaty radiowe lub włączenie do radiowęzła,
 3. polepszenie urządzeń higieniczno-sanitarnych,
 4. oprawę dostarczonych lub zakupionych książek z funduszy własnych,
 5. zorganizowanie pracowni naukowych, ogródków szkolnych, boisk,
- i) zaopatrzyć przedszkola, szkoły, internaty, domy dziecka oraz nauczycieli w opał na sezon zimowy 1951/52,
- j) zapewnić jak najlepsze warunki dla szkół o zwiększonej liczbie etatów, a w szczególności przez:
 1. donajęcie sal lekcyjnych,
 2. dostarczenie wyposażenia,
 3. zapewnienie nauczycielom mieszkań,
- k) celowo rozmieścić kadry nauczycielskie,
- l) zapewnić przedszkolom, szkołom i internatom należyłą obsługę dla utrzymania porządku i czystości,
- ł) przygotować jak najlepiej pod względem organizacyjnym i ideologiczno-pedagogicznym nauczycielskie konferencje sierpniowe,
- m) celowo ustawić otwarcie kredytów w budżetach terenowych na zaspokojenie potrzeb, związanych z przygotowaniem nowego roku szkolnego,
- n) przeprowadzić lustrację przygotowań do nowego roku szkolnego do połowy sierpnia br., a następnie kontrole wykonania we wszystkich przedszkolach i szkołach.

W związku z powyższymi zobowiązaniami Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej poleca:

- „1. Prezydium powiatowych rad narodowych na specjalnym posiedzeniu z udziałem przedstawicieli Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego, Powiatowego Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska“, Budowlanego Przedsiębiorstwa Powiatowego i zainteresowanych masowych organizacji społecz-

- nych i instytucji gospodarczych w terminie do dnia 20 czerwca br. przeanalizują dotychczasową organizację przygotowań do nowego roku szkolnego i ustalą plan pracy, środki, terminarz oraz odpowiedzialne osoby za celowe wykonanie
2. Prezydya powiatowych rad narodowych przeprowadzą w terminie do dnia 25 czerwca br. instruktażową odprawę z przewodniczącymi gminnych rad narodowych i przewodniczącymi gminnych komisji oświaty i kultury, poświęconą sprawie nowego roku szkolnego.
 3. Prezydya powiatowych rad narodowych przy czynnym współudziale aktywu społecznego, jak i powiatowej komisji oświaty i kultury, Powiatowej Rady Związków Zawodowych, Związku Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego, komitetów rodzicielskich i opiekuńczych, organizacji masowych i młodzieżowych przeprowadza w terenie planowe lustracje przygotowań i wydadzą na miejscu stwierdzenia braków — niezbędne zarządzenia.
W szczególności zwrócą uwagę na celowe wydatkowanie kwot budżetowych.
 4. Prezydya powiatowych rad narodowych w ciągu miesiąca września br. przeprowadzą ocenę przygotowań do nowego roku szkolnego i ustalą konkretne wnioski na przyszłość.
 5. Prezydya gminnych rad narodowych na specjalnym posiedzeniu z udziałem miejscowych czynników gospodarczych i społecznych przeanalizują w terminie do dnia 30 czerwca br. stan dotychczasowych przygotowań do nowego roku szkolnego na terenie gminy, ustalą konkretny i realny plan pracy, środki pokrycia, terminarz i osoby odpowiedzialne za wykonanie przygotowań w poszczególnych szkołach.
W posiedzeniu winni wziąć udział także delegaci komitetów rodzicielskich i opiekuńczych oraz przedstawiciele Związku Młodzieży Polskiej i harcerstwa.
 6. Prezydya gminnych rad narodowych spowodują, aby:
 - a) gminne komisje oświaty i kultury zorganizowały w terminie do dnia 5 lipca br. zebrania poszczególnych komitetów rodzicielskich i opiekuńczych, które ustalą w porozumieniu z kierownikami szkół i organizacjami młodzieżowymi szczegółowy plan przygotowań szkoły do nowego roku szkolnego, podział funkcji, terminarz oraz osoby odpowiedzialne za wykonanie,
 - b) Komisje oświaty i kultury w ścisłym porozumieniu z prezydiami gminnych rad narodowych i czynnym współudziale zainteresowanych komitetów rodzicielskich i opiekuńczych zajęły się kontrolą:
 - a) terminowego przeprowadzenia remontów doczynnych i przeprowadzanych ewentualnych remontów kapitalnych,
 - b) donajęcia dodatkowych sali lekcyjnych,
 - c) dostarczenia mieszkań dla nauczycieli,
 - d) terminowego zaopatrzenia szkół i nauczycieli w opał,
 - e) zapewnienia szkołom należytej obsługi,
 - f) celowego zużytkowania kredytów budżetowych i przydzielonych materiałów budowlanych,
 - g) wyszukania dodatkowych źródeł finansowych i materiałowych,
 - h) organizowania zespołowych prac, jak porządkowanie otoczenia szkół, urządzenie ogródków szkolnych, boisk itd.
 - i) zorganizowania trójek kontrolnych spośród członków komitetów rodzicielskich i komisji oświaty i kultury dla sprawdzenia stopnia przygotowań we wszystkich szkołach na terenie gminy.
7. Komitety rodzicielskie wraz z kierownictwami szkół i gromadami nauczycielskimi oraz organizacjami młodzieżowymi, jak Związek Młodzieży Polskiej, harcerstwo, samorząd szkolny ustalą plan pracy, środki, terminarz oraz osoby odpowiedzialne za terminowe i celowe wykonanie między innymi takich prac, jak:
 - a) celowe zaopatrzenie dziatwy w podręczniki szkolne z jak największym wykorzystaniem podręczników zeszlórocznych,
 - b) zaopatrzenie dziatwy szkolnej w materiały piśmienne,
 - c) uporządkowanie otoczenia szkoły,
 - d) podniesienie stopnia urządzeń wewnętrznych szkół,
 - e) uruchomienie funduszy społecznych na jak najpełniejsze zaspokojenie potrzeb szkolnych.
 8. Przygotowanie nowego roku szkolnego powinno być tematem obrad na sesjach powiatowych rad narodowych.
 9. Odpisy uchwał prezydiów powiatowych rad narodowych w sprawie należytego przygotowania nowego roku szkolnego należy przedłożyć Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w nieprzekraczalnym terminie do dnia 30 czerwca br.
Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie, przywiązując wielką wagę do należytego przygotowania nowego roku szkolnego, w ciągu miesięcy lipca i sierpnia br. przeprowadzi kontrolę we wszystkich powiatach“.
- Zobowiązania te obejmują między innymi przeprowadzenie w terminie do dnia 20 sierpnia br. remontów w 1905 budynkach szkolnych, wykończenie 39 budujących się szkół o 137 izbach, donajęcie i przystosowanie do celów szkolnych 345 izb lekcyjnych. Dzięki współzawodnictwu już na dzień 20 sierpnia 313 izb szkolnych uzyska światło elektryczne, a 18 przedszkoli i 363 szkoły stopnia podstawowego zostaną wyposażone w aparaty radiowe. Nadto 199 przedszkoli zostanie zaopatrzone w komplety pomocy naukowych, składające się z 596 sztuk pomocy, a 330 szkół stopnia podstawowego i 2 licea pedagogiczne uzyskają komplety pomocy do pracowni fizyko-chemicznych. Przy 33 przedszkolach i 120 szkołach powstaną ogródki doświadczalne, a przy 324 szkołach zostaną urządzone boiska szkolne, obejmujące urządzenia do siatkówki przy 309 szkołach, urządzenia do koszykówki przy 45 szkołach, urządzenia kortów tenisowych przy 2 szkołach i urządzenie skoczni przy 225 szkołach. Lista zobowiązań nie kończy się na tym. Obejmuje ona zaopatrzenie wszystkich szkół i przedszkoli w całym województwie, jak również wszystkich nauczycieli i wychowawczyń przedszkoli w liczbie 5083, w opał na zimę. Podobny wachlarz zobowiązań podjęły inne województwa jak np. poznańskie, warszawskie, katowickie, bydgoskie. To ostatnie województwo w trosce o należyłą realizację programu wychowania fizycznego zwiększa liczbę boisk przy szkołach podstawowych o 172, a liczbę zastępczych sali gimnastycznych o 40. Poza tym 237 szkół uzyska ogródki szkolne, a 50 szkół podstawowych wiejskich z początkiem nowego roku uzyska 50 pracowni fizyko-chemicznych lub biologicznych.

W województwie łódzkim powiat radomszczański zobowiązuje się między innymi dostarczyć szkołom, które ubiegały się o dodatkowego nauczyciela — 46 nowych izb lekcyjnych i w pełni je wyposażyc w sprzęt szkolny (ławki, tablice, stoły i krzesła) oraz dostarczyć nowym nauczycielom w liczbie 46 i nowym przewodnikom drużyn harcerskich w liczbie 20 — mieszkań w miejscu pracy.

Wzwanym do współzawodnictwa z tym powiatem powiat sieradzki zobowiązuje się poza skompletowaniem pełnej obsady personalnej we wszystkich szkołach i dostarczeniem szkołom potrzebnych izb, opału, sprzętu i mieszkań dla nauczycieli — zaktywizować działalność gminnych i miejskich komisji oświaty i kultury oraz przestrzegać, aby kwoty budżetowe na oświatę były w pełnej wysokości i we właściwym czasie realizowane.

W zobowiązaniach wszystkich województw i powiatów przewidziano zaopatrzenie szkół w brakujący sprzęt.

W województwie bydgoskim szkoły otrzymają przed końcem sierpnia 3.000 ławek i stolików, przeszło 1.000 krzeseł, 200 szaf i 350 tablic. Województwo lubelskie dostarczy szkołom w ramach zobowiązań 2.800 ławek, 800 stolików, 350 stołów, 200 krzeseł i 280 tablic. Powiat kolneński w wojew. białostockim do dnia 1 sierpnia wyposaży szkoły w 100 ławek, 50 krzeseł, 20 stołów, 10 szaf i 40 tablic, a powiat wysoko-mazowiecki tegoż województwa do dnia 15 sierpnia zaopatrzy szkoły w brakujący sprzęt w liczbie 300 ławek, 37 tablic, 64 stołów, 34 szaf, 55 krzeseł. Powiat ostrołęcki (woj. warszawskie) również do 15 sierpnia br. zakupi i dostarczy szkołom 385 ławek, 88 stołów, 130 krzeseł, 59 szaf i 46 wieszaków.

Przykłady te ilustrują troskę wojewódzkich i powiatowych wydziałów oświaty, a także prezydów rad narodowych o uzupełnienie przed początkiem nowego roku szkolnego brakującego w szkołach sprzętu.

Prawie wszystkie powiaty województwa warszawskiego zobowiązały się do uporządkowania otoczenia szkół i przedszkoli przez ogrodzenie lub uzupełnienie ogrodzeń przy szkołach oraz założenie przy szkołach ogródków lub kwietników. Współzawodniczące ze sobą powiaty pułtusi i radzyński podjęły się ogrodzić lub uzupełnić ogrodzenie: Pułtusk — przy 17, a Radzymin — przy 7 szkołach, założyć ogródki przy 25 szkołach w każdym powiecie oraz urządzić tereny zabaw przy przedszkolach: Pułtusk — 10, Radzymin — 7.

Podobnych i innych przykładów można by przytoczyć znacznie więcej. Dostatecznie ilustrują one zakres i problematykę tegorocznego współzawodnictwa o przygotowanie nowego roku szkolnego. Jak widać jest ona bardzo szeroka i obejmuje wszystkie przejawy i odcinki życia szkolnego. Przeprowadzona przez Ministerstwo Oświaty w połowie czerwca kontrola przygotowań do nowego roku szkolnego wykazała, że już w tym czasie cały szereg gmin i powiatów przystąpiło do pracy nad przygotowaniem szkół do normalnej pracy w przyszłym roku szkolnym, a tym samym do wykonania zobowiązań.

Prawie wszystkie wydziały oświaty wojewódzkich i powiatowych rad narodowych dość wcześnie zajęły się przygotowaniem remontów szkół. W b. wielu wypadkach podejmowane były specjalne uchwały prezydów rad narodowych o terminowym przeprowadzeniu remontów (Wrocław, Warszawa, Zielona Góra, Poznań i inne).

W niektórych województwach powołane zostały specjalne gminne komitety remontów szkół oraz tzw. „trójki“ w gromadach wiejskich do przeprowadzania remontów w szkołach (Olsztyn).

Do akcji włączono również komitety rodzicielskie i szkolne komitety opiekuńcze.

W powiecie pińczowskim już w początkach czerwca rozpoczęto pracę nad przebudową i naprawą dachów w Skalbmierzu, Sancygniowie i Stępcicach. Szkoły w Parszywce (pow. pińczowski) i Kurozwekach (pow. buski) zostały ogrodzone siatką. Również w tym czasie rozpoczęto remonty szkół w województwie zielonogórskim, w niektórych powiatach woj. szczecińskiego (pow. Dębno i Myślibórz), w olsztyńskim i innych.

Na ogół wojewódzkie wydziały oświaty stwierdzają, że kredyty przeznaczone na remonty szkół są dość szczupłe i nie zaspokajają wszystkich potrzeb, dlatego teren ucieka się do mobilizowania środków społecznych (gotówki, robocizny, robót szarwarkowych itp.). Komitety rodzicielskie i szkolne komitety opiekuńcze przy szkołach średnich w woj. opolskim mobilizują na ten cel gotówkę i robociznę. W województwie olsztyńskim z powodu małych kredytów budżetowych Wydział Oświaty liczy na środki społeczne. Rady narodowe powzięły uchwały o przeprowadzeniu remontów systemem szarwarkowym.

Akcja remontów szkół poza szczupłymi kredytami napotyka na jeszcze jedną trudność — brak materiałów budowlanych. W województwie łódzkim brak smoły, papy, blachy cynkowej, pokostu, gwoździ; w olsztyńskim — brak odpowiedniej tarcicy. O podobnych brakach sygnalizują również województwa bydgoskie i opolskie. W województwie gdańskim zaistniała trudność ze znalezieniem przedsiębiorstw, które by przeprowadziły remonty szkół. Miejskie i powiatowe przedsiębiorstwa budowlane nie chcą się podjąć robót, „bo to mi się nie opłaca“.

Dość wcześnie przystąpiły wydziały oświaty i prezydów gminnych rad narodowych do zaopatrzenia szkół w opał na zimę.

Wojewódzkie wydziały oświaty (Lublin, m. Łódź, Warszawa i inne) dużo uwagi poświęcają sprawie zaopatrzenia szkół w opał. Nawiązały one ścisłą współpracę z ekspozyturami Centrali Zbytu Węgla na swych terenach. Tam, gdzie brak współpracy i troski o zaopatrzenie szkół w opał, sprawa ta dość późno weszła na warsztat realizacji.

Już w czerwcu sporo powiatów zaopatrzyło szkoły w opał. Powiat Gołdap w woj. białostockim dostarczył szkołom 100% opału, pow. konecki (woj. kieleckie) zaopatrzył szkoły w opał w 80%, pow. sokołowski — w 90%, powiaty płoński i mławski — w 50%, Tomaszów Mazowiecki — w 90%.

Akcja zaopatrzenia szkół w podręczniki szkolne w wielu województwach została właściwie zorganizowana. Nawiązano kontakty z Domem Książki. Złożono wykazy zapotrzebowań. Dokonano podziału terenu na punkty sprzedaży książek. W każdym województwie powołano specjalnego pełnomocnika do spraw zaopatrzenia dzieci i młodzieży w podręczniki, a w niektórych nawet powołano gminnych pełnomocników. W wielu gminach powstały specjalne komitety szkolne dla tych spraw.

Dońrzej zorganizowały tę akcję między innymi wojewódzkie wydziały oświaty w Toruniu, Poznaniu, Lublinie i Opolu.

Prawie wszędzie organizowany jest zakup zbiorowy podręczników. Zajmują się tym komitety rodzicielskie, spółdzielnie uczniowskie albo specjalne komisje rozprawiania podręczników.

*

Z tego krótkiego przeglądu widać, że tegoroczna akcja współzawodnictwa przyczyniła się do zmobilizowania terenu do pracy nad sprawnym i terminowym przygotowaniem nowego roku szkolnego. Włączono do niej poza prezydiami rad narodowych i komisjami oświaty i kultury szeroki aktyw społeczny, a mianowicie terenowe komitety partyjne, ZZNP, ZMP, terenowe rady związków zawodowych, „Samopomoc Chłopską“, komitety rodzicielskie i szkolne komitety opiekuńcze.

W obecnym okresie wakacyjnym wszystkie województwa, powiaty, gminy, a nawet szkoły przystąpiły

ST. KRUZEL

Przewodniczący Prez. MRN
w Katowicach

Remontujemy mieszkania górnicze

Decyzja centralnych władz o zwiększeniu w roku bieżącym funduszy na remont mieszkań w domach zamieszkałych przez górników została przyjęta przez całe społeczeństwo Centralnego Zagłębia Węglowego z uczuciem zadowolenia i radości. Zbyt dużo bowiem nabierało się na naszym terenie potrzeb inwestycyjnych. W okresie międzywojennym budowano bardzo mało, a od września 1939 r. zawieszono na kołku normalną akcję remontową. Zaniedbania wojenne i pierwszych lat powojennych odbijały się bardzo dotkliwie na naszych kłopotach polityki mieszkaniowej i z roku na rok pomniejszały niewystarczający metraż mieszkalny w całym regionie.

Dopiero Polska Ludowa przystąpiła do rozwiązania tego zagadnienia, przeznaczając duże sumy na poprawę warunków mieszkaniowych i komunalnych mas pracujących. Z roku na rok zwiększa się ilość środków na poprawę komunalnych warunków bytu klasy robotniczej oraz remonty mieszkań.

Dobre wyniki wydała na naszym terenie akcja remontowa w ramach Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. Miejscowe organa władzy na Śląsku z pewnym trudem weszły na nielatywny teren przeprowadzania remontów we własnym zakresie za pośrednictwem własnych przedsiębiorstw remontowo-budowlanych. Organizacja tych przedsiębiorstw nie należała do rzeczy łatwych. Większość pracowników wykwalifikowanych zabrał miastom uspołeczniony przemysł budowlany, wykonujący tu olbrzymie zadania tak w budownictwie przemysłowym jak i budowie nowych osiedli i mieszkań. Dla komunalnych przedsiębiorstw pozostali pracownicy niewykwalifikowani i niedostateczne ilości materiałów budowlanych; szczególnie dać się odczuć dobitnie brak dostatecznej ilości rzemieślników z branży budowlanej i branż pomocniczych. Poza tym łatwiej jest budować domy zupełnie nowe, aniżeli łączyć stare dziury; planowanie i dokumentacja tych robót jest o wiele żmudniejsza i wymaga więcej sił. Nasza wytwórczość drobna na polu zaspokojenia potrzeb lokalnych w produkty potrzebne przy remontach nie zdała także egzaminu; była ona albo za słaba, albo też nie umiała rozwiązać tego problemu w sposób dostateczny.

do pracy w ramach przyjętych zobowiązań. Wszędzie widać pracę nad przygotowaniem szkół do przyszłego roku szkolnego. Powszechne zrozumienie i zapał, w jakim podejmowano uchwały o współzawodnictwie oraz wcześniej rozpoczęta praca dają pewność, że przyszły rok szkolny będzie sprawniej, prędzej i lepiej przygotowany niż lata ubiegłe.

Wykonanie podjętych przez województwa, powiaty i gminy zobowiązań będzie miało niewątpliwie wielki wpływ na bieg całorocznej pracy w szkołach, na podniesienie stopnia jakości realizacji programów szkolnych, a w rezultacie na wyniki nauczania i wychowania. Przyczyni się ono tym samym do wykonania zadań II roku Planu 6-letniego na odcinku oświaty i szkolnictwa, do umocnienia szerokiego frontu narodowego i budowy podstaw socjalizmu w Polsce.

Przebudowanie przyznawanych kredytów było więc połączone z kłopotami różnego rodzaju. Mimo to Katowice przy pomocy ofiarnej pracy Przedsiębiorstwa Remontowo-Budowlanego oraz Spółdzielczości Rzemieślniczej i indywidualnych rzemieślników nabrały w akcji remontowej dużo doświadczeń i mogą wykazać się wcale pokaźnymi sukcesami. W latach 1949 i 1950 miasto wyremontowało przy pomocy funduszy FGM i własnych 600 domów i 24.694 izby mieszkalne.

Uchwała Prezydium Rządu z dnia 31 marca 1951 r. w sprawie zwiększenia remontu w domach zamieszkałych przez górników zdopingowała wszystkie czynniki terenowe do żywszej akcji w zakresie remontów. Dodatkowe kredyty w wysokości 30 mil. zł stanowiły podstawę do podjęcia akcji polepszenia warunków bytowych rodzin górniczych na dużą skalę.

Prezydium Woj. R. N. ustaliło następujące wytyczne gospodarcze całej akcji:

- a) akcja remontowa ma na celu zabezpieczenie i poprawienie jak największej ilości budynków mieszkalnych zamieszkałych przez górników,
- b) w pierwszej kolejności należy wyremontować budynki zajęte całkowicie przez górników, następnie budynki mieszkalne zamieszkałe zarówno przez górników jak i innych pracowników (tzw. mieszane), z tym, że remont części budynków nie zamieszkałych przez górników winien być pokryty z kredytów przeznaczonych na ogólne remonty,
- c) przez remont budynków należy rozumieć nie tylko remont izb mieszkalnych, lecz również remont komór, chlewików, ustępów, zabudowań gospodarczych, uporządkowanie podwórzy, doprowadzenie chodników do budynków oraz światła do mieszkań i klatek schodowych, a także doprowadzenie wody i kanalizacji od istniejącej sieci,
- d) remonty mieszkań górniczych winny być rozpoczęte bezwzględnie i wykonane w II i III kwartale br.

Katowice z ogólnej puli wojewódzkiej 30 mil. zł otrzymały kwotę 1.145.000 zł. Objęto programem robót dzielnic przy kopalniach Katowice, Kleofas, Eminencja, Wujek oraz Załęska Hałda i Bederowice. Cała akcja remontu mieszkań górniczych przeprowadzona przez

miasto i przez kopalnie (własne oddziały budowlane) obejmuje 106 budynków o 1.655 izbach.

Przebudowanie tak poważnej kwoty przy równoczesnej akcji remontowej z funduszu FGM stanowi dla władz miejskich i Miejskiego Przedsiębiorstwa Remontowo-Budowlanego poważny egzamin. Na remont oczekuje większa ilość domów i izb, aniżeli moglibyśmy to objąć tegoroczną akcją. Należało przeto z jednej strony wywrzeć nacisk na czynniki wykonujące remonty w kierunku racjonalnego użycia wszelkich rozporządzalnych sił i środków, z drugiej zaś strony dokonać podziału remontów możliwie najsprawiedliwiej i z największą korzyścią dla społeczeństwa.

W obu tych zadaniach dopomogła Prezydium Nadzwyczajna Komisja Społeczna dla spraw remontów „Akcji Górniczej” powołana do życia przy Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. W skład jej wchodzi Przedstawiciele Miejskiego Komitetu PZPR, Ligi Kobiet, ZMP, Zw. Zawod. Górników, Rad Zakładowych i Podstawowych Organizacji Partyjnych poszczególnych kopalń, Przedstawiciele Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz Miejskiego Zarządu Domów Mieszkalnych. Nadzwyczajna Komisja Społeczna wykazała dużą aktywność.

By zbliżyć Nadzwyczajną Komisję Społeczną do górników, urządzano plenarne posiedzenia Komisji w samych kopalniach z udziałem rodzin górniczych. Takie wspólne posiedzenia miały miejsce w kopalni „Kato-wice” i kopalni „Kleofas”.

W ogóle Nadzwyczajna Komisja Społeczna poza swymi zasadniczymi zadaniami wytypowania budynków i mieszkań do remontu, nadzorem nad całą akcją, wzięła sobie również za zadanie zmobilizowanie przy pomocy kopalnianych rad zakładowych i ich komisji bytowo-mieszkaniowych — mieszkańców osiedli i domów górniczych do świadczenia pomocy w prostych pracach remontowych, niewymagających specjalnych kwalifikacji, jak: dostarczanie materiałów budowlanych na budowy, usuwanie gruzów podczas remontu itp., a to w celu uzyskania jak największych oszczędności i umożliwienia wykonania napraw w dalszych budynkach i mieszkaniach rodzin górniczych z zaoszczędzonych środków.

Osobiście apelowałem do zebranych mieszkańców, by pomagali oni przy robotach oraz by przeciwstawili się niszczeniu i rozkradaniu materiałów budowlanych,

T. HATTOWSKI

Więcej troski o należyte działanie referatów skarg i zażaleń

Uważne przysłuchiwanie się głosom mas pracujących, szybkie i skuteczne reagowanie na listy, skargi i zażalenia oraz krytykę prasową — to podstawowy obowiązek rad narodowych.

Przeprowadzona przez Kancelarię Rady Państwa inspekcja kilku referatów skarg i zażaleń jak również dane, obrazujące pracę tych referatów zawarte w sprawozdaniach z działalności Woj. R. N. w I kwartale br. wskazują, że szereg prezydiów nie docenia jeszcze ważności tej sprawy. Istnieją nawet takie prezydium, które traktują skargi ludzi pracy na działalność prezydium G. R. N. jako złośliwe wystąpienia przeciwko prezydium. Prezydium G. R. N. w Sadowie, pow. lubliński, na pi-

udzielali czasowych i odpowiednich pomieszczeń na te materiały i by organizowali komitety domowe, które sprawowałyby rolę gospodarzy, kontrolowały właściwe używanie mieszkań, piwnic, strychów i innych przynależności oraz udzielali wskazówek przy naprawach, jak również wskazywali mieszkania wymagające napraw. Co prawda górnicy zatrudnieni w tym samym czasie co i ekipy remontowe nie mogą zbytnio przyczyniać się swą własną pracą do poczynienia poważniejszych oszczędności w remontach. Mimo to jednak należy zwrócić uwagę, że udział zainteresowanych górników w pomocy dla ekip remontowych mógłby i powinien być większy.

Do utrzymania kontaktów z zainteresowanymi mieszkańcami remontowanych domów przyczyniły się również dyżury komisji w Prezydium MRN.

Prace remontowe są w pełnym toku. Prezydium MRN, chcąc zawiadomić zainteresowanych o przebiegu akcji, złożyło na specjalnej sesji MRN odbytej w kopalni „Eminencja” w dniu 27 czerwca br. obszernie sprawozdanie z dotychczasowego przebiegu akcji remontowej.

Ostatnio zainteresowała się bliżej sprawą remontów mieszkań górniczych, przeprowadzanych w ramach tej akcji Komisja Lokalowa Woj. R. N. Zainteresowanie to skierowane jest głównie na przyspieszenie remontów. Poza tym Komisja przygotowuje się już dziś do kampanii remontowej na rok 1952.

Należy tu zaznaczyć, że istotnym powodem hamowania sprawnego przebiegu akcji remontowej są powtarzające się z roku na rok braki odpowiednich ilości materiałów budowlanych, a głównie drzewa stolarskiego i podłogowego. Sprawę zaopatrzenia trzeba będzie usprawnić. Poza tym pożądanym jest umożliwienie właścicielom nieruchomości lub zainteresowanym lokatorom nabywania bez wszelkich trudności biurokratycznych niewielkich ilości materiałów budowlanych na bieżące i doraźne remonty. W grę wchodzi tu: papa, gwoździe papowe, tarcica, cement, cegła, dochówka, części zamienne do wodociągów i kanalizacji itp.

Wykonanie naprężonego przewidzianego dla nas planu nie jest rzeczą łatwą. Ambicją naszą jednak będzie wyłożenie wszystkich sił, by naszym górnikom walczącym w pierwszych szeregach o realizację planu sześcioletniego dać jak najwięcej zdrowych, jasnych, czystych i wygodnych mieszkań. Słusznie im się to należy za ich ofiarny trud.

smo Prezydium P. R. N. w Lublińcu w sprawie organizacji załatwiania skarg i zażaleń odpowiedziało, że nie widzi potrzeby wprowadzania specjalnych godzin przyjęć. W szeregu wypadków nie zostały jeszcze ustalone godziny przyjęć.

Zbywanie interesantów nie należy do rzadkości. Tego rodzaju uchybienia są przede wszystkim dowodem, że niektóre prezydium nie doceniają zagadnienia i nie rozumieją istoty uchwały Rady Państwa i Rządu; niedostateczna jest także kontrola pracy referatów skarg i zażaleń

Właściwa realizacja uchwały Rady Państwa i Rządu w sprawie przyjmowania i rozpatrywania skarg i za-

zażeń zależy w dużej mierze od popularyzacji jej, od zapoznania z jej treścią nie tylko aparatu wykonawczego rad narodowych, lecz również mas pracujących, by mogły one należycie z niej korzystać; zależy ona również od właściwej organizacji samej pracy związanej z rozpatrywaniem skarg i zażeń.

Szereg rad narodowych spowodował, że uchwała Rady Państwa i Rządu poprzez miejscową prasę, radiowęzeł, pogadanki w zakładach pracy czy w inny sposób została spopularyzowana, że masy pracujące dowiedziały się o jej treści.

Miejska Rada Narodowa we Wrocławiu, w wyniku napływu dużej ilości zgłaszających się, zwiększyła ilość dni przyjęć do dwóch w tygodniu. Ludności pracującej miasta w każdym tygodniu przypomina się o przyjęciach przez lokalną prasę. Prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu zamieszcza co tydzień w prasie komunikat, wskazując w nim m. in., którzy członkowie Prezydium będą przyjmowali w danym dniu prośby i zażalenia.

Członkowie Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gliwicach, chcąc ułatwić możliwość zgłaszania skarg ludności pracującej, w określonych dniach i godzinach przyjmują również skargi w 8 dużych zakładach pracy.

Nie wszystkie jednak rady narodowe w należyty sposób wywiązały się z tych obowiązków. Kontrola stwierdziła, że liczne rady podjęły wprawdzie uchwały i wyznaczyły godziny przyjęć, jednak potraktowały to formalnie, nie starając się, by uchwała dotarła do każdego mieszkańca powiatu, gminy czy gromady.

Woj. R. N. w Koszalinie, np. chcąc spopularyzować dni przyjęć, zamieściła o tym 29 czerwca br. ogłoszenie w „Głosie Koszalińskim“. Komunikat ten nie mógł jednak wywołać większego zainteresowania wśród czytelników, ponieważ był wydrukowany petitem i to w dziale „Obwieszczenia“.

Przyjmowanie skarg i zażeń przez członków Prezydium P. R. N. w Puławach odbywało się nie według kolejności, lecz przyjmował je ten z członków Prezydium, który w danym dniu miał czas. Oczywista jest sprawa, że ilość zgłaszających się ze skargami jest tam minimalna.

W niektórych radach narodowych w przyjmowaniu skarg i zażeń biorą udział członkowie komisji, a nawet bardziej aktywni członkowie rady. Niektórzy członkowie P. R. N. w Żywcu oraz Woj. R. N. w Poznaniu (zamieszkali poza Poznaniem) na drzwiach swoich mieszkań umieścili tabliczki, określające w jakich dniach i godzinach przyjmują interesantów. Członkowie Komisji Rolnictwa i Leśnictwa Woj. R. N. w Poznaniu, przy okazji wyjazdów w teren, zbierają wśród ludności skargi i zażalenia. Przewodniczący komisji P. R. N. w Gostyninie przyjmują skargi i zażalenia w swoich mieszkaniach.

Inspekcja jednak wykazała, że raczej formalny i sporadyczny był udział przewodniczących komisji Miejskiej Rady Narodowej we Wrocławiu w przyjmowaniu skarg i zażeń. Przewodniczący Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej tejże Rady, ob. Zieliński w dniu 15 czerwca br. był wprawdzie obecny przy przyjmowaniu obywateli przez sekretarza prezydium, udział jednak jego ograniczył się do przysłuchiwania się skargom, nie zadawał on żadnych pytań, nie czytał uwag.

Sprawa włączenia do przyjmowania skarg i zażeń komisji była poruszona na sesjach niektórych rad narodowych. Na celowość włączenia do tej akcji członków komisji i rady zwracał m. in. uwagę radny Polusik na sesji Woj. R. N. w Katowicach odbytej 13 kwietnia 1951 r., podkreślając, że „należy dążyć do tego, aby prezydium przyjmowały obywateli z członkami rady narodowej i członkami komisji tej rady“.

Nie wszystkie prezydium rad narodowych mają należycie zorganizowane referaty skarg i zażeń. Specjalnego referenta nie ma np. Prezydium P. R. N. w Puławach. Sprawy skarg i zażeń załatwia tam kancelistka Wydz. Ogólnego obok normalnych swoich czynności.

Sprawne działanie referatu skarg i zażeń zależy w dużej mierze od przygotowania politycznego, zawodowego i doświadczenia jego kierownika. Prezydium rad narodowych nie doceniają należycie wagi tej pracy.

Zdarzają się wypadki mechanicznego i bezdusznego załatwiania spraw skierowanych do referatów skarg i zażeń. Do redakcji „Sztandaru Ludu“ w Lublinie wpłynęła skarga ob. Jakubiaka, w której skarżył się on na przewodniczących prezydiów powiatowej i Miejskiej Rady Narodowej w Zamościu za niewłaściwy stosunek do jego sprawy. Referat Skarg i Zażeń Prezydium Woj. R. N. w Lublinie, idąc po najmniejszej linii oporu, przesłał skargę do Prezydium P. R. N. w Zamościu, które z kolei, naśladując Prezydium Woj. R. N., przesłało ją do Prezydium M. R. N. w Zamościu.

Ten sam Referat, sprawę należącą terenowo do Lubartowa, przesłał do Prezydium P. R. N. w Lublinie, dając kilkudniowy termin ostatecznego jej załatwienia. Zanim sprawa wpłynie do Lubartowa — termin upłynie.

Podobną metodę załatwiania skarg zaczął stosować Referat Skarg i Zażeń Prez. Woj. R. N. w Gdańsku, przysyłając np. skargę ob. Władysława Łobodyńskiego z dnia 20 marca br. na działalność Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gdańsku do tegoż Prezydium. Należy podkreślić, że do końca czerwca br. Prezydium MRN w Gdańsku nie powiadomiło referatu o sposobie załatwienia przedmiotowej sprawy.

Referaty skarg i zażeń nie są otoczone dostateczną opieką ze strony prezydiów rad narodowych. Kierownik Referatu Skarg i Zażeń Prezydium Woj. R. N. w Gdańsku, ob. Żelawski, w dniu 4 czerwca br. zwrócił się do przewodniczącego Prezydium Woj. R. N. przedstawiając mu na piśmie charakterystyczne warunki pracy Referatu. Ob. Żelawski pisał m. in., że b. ważnym momentem w jego pracy jest „strata czasu na uzyskanie podpisów i dekretacji przez Sekretarza Prezydium Woj. R. N., który jest wprost rozrywany przez pracowników prezydium lub terenu, telefonami, posiedzeniami prezydium, ciągłymi wyjazdami.

Strata czasu na uzyskanie podpisów odbija się na bieżącej pracy, która w tych warunkach jest chaotyczna i bezplanowa“.

Inspekcja stwierdziła duże zaległości w załatwianiu skarg i zażeń. Z 380 spraw, jakie w I kwartale wpłynęły do Prezydium Woj. R. N. w Białymstoku — załatwiono zaledwie 160. Do Prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu w czerwcu wpłynęło 239 skarg — załatwiono 6.

Notatka prasowa „Głosu Wybrzeża“, pod tytułem „Pod znakiem biurokracji“, wpłynęła do Prezydium Woj. R. N. w Gdańsku 14 kwietnia br. i nie została do końca czerwca załatwiona. Podobna sytuacja jest ze skargą ob. Józefa Maszota, nadesłaną 30 marca br. w sprawach udzielenia pomocy materialnej. Zażalenie ob. Czesława Horoszko z dnia 29 marca br. w sprawie eksmisji przez szereg miesięcy nie zostało rozpatrzone przez Prezydium P. R. N. w Sztumie.

W przeważającej części przyczyną niedotrzymywania terminów jest nienadsyłanie odpowiedzi przez jednostki terenowe i wydziały prezydiów.

Przykłady powyższe m. in. świadczą o tym, że prezydium rad narodowych w niedostateczny sposób kontrolują pracę referatów skarg i zażaleń. Referaty pozbawione kontroli oraz opieki ze strony prezydiów nie tylko nie załatwiają spraw w terminie, lecz nie dbają o to, by terminy były dotrzymane przez inne organy; również odbija się to na merytorycznej stronie załatwiania spraw.

Referaty skarg i zażaleń winny być periodicznie kontrolowane tak przez członków prezydiów, jak również przez organa kontroli prezydiów rad wyższych stopni.

Słusznie pod tym względem postąpili członkowie Prezydium Woj. R. N. we Wrocławiu, zastrzegając sobie, że członek Prezydium, który przyjął skargę, akceptuje ostateczne załatwienie tej sprawy przez zawiadomieniem skarżącego się o wyniku załatwienia sprawy. Kierownik Referatu Skarg i Zażaleń tegoż Prezydium składa wobec Prezydium periodiczne miesięczne sprawozdania.

Oceniając działalność prezydiów gminnych i miejskich rad narodowych powiatu puławskiego na posiedzeniu Prezydium P.R.N. w Puławach dnia 6 czerwca 1951 r., sekretarz Prezydium P. R. N., ob. Namięta, podkreślił m. in., że „prezydium gminnych rad narodowych nie prowadzą rejestru skarg, próśb i zażaleń, a niektóre nawet nie zapoznały się dobrze z treścią samej uchwały z dnia 14 grudnia 1950 r. Wszystkie skargi, próśby i zażalenia są określane mianem „podania“ i za-

łatwiane jak każdy inny akt, a nierzadkie są wypadki, że na rozpatrzenie tych podań interesanci czekają miesiącami“.

Cytowane wyżej fakty świadczą, że niezbędne jest większe spopularyzowanie uchwały Rady Państwa i Rządu przez ponowne przeanalizowanie zarówno samej uchwały, jak i wydanej do niej instrukcji na narađach pracowników prezydiów rad.

Niezbędne jest przeprowadzanie kontroli działalności referatu skarg i zażaleń oraz przeanalizowanie jej wyników na posiedzeniu prezydium. W razie potrzeby, referaty skarg i zażaleń winny być odpowiednio wzmocnione.

Należy przy tym zwrócić baczną uwagę na wyczerpujące i terminowe załatwianie spraw oraz podkreślać osobistą odpowiedzialność pracowników referatów skarg i zażaleń za należyte załatwianie spraw.

Wskazane jest, by członkowie prezydium i pracownicy wyjeżdżający w teren interesowali się tymi sprawami i co najmniej wrywkowo badali sposób i stan załatwianych skarg i zażaleń.

Prezydium rad powinny traktować referaty skarg i zażaleń jako instrument walki z biurokratyzmem. Szybkość reagowania wydziałów prezydium i innych instytucji podporządkowanych i niepodporządkowanych radom narodowym mówi bowiem dobitnie jaka jest praca danego wydziału, czy sprawy są tam załatwiane szybko i z należyłą troskliwością, czy też zagnieździł się tam biurokraci, którzy trzymają pisma i ponaglenia całymi miesiącami i nie załatwiają skarg.

Praca referatu skarg i zażaleń — to także jedna z podstawowych form walki o praworządność. Naruszenie przepisów obowiązujących jest szkodnictwem, każdy zaś obywatel łamiący prawo, a tym bardziej będący pracownikiem aparatu władzy, winien się spotkać z szybką represją ze strony organów naszego Państwa. Poszanowanie dla autorytetu władzy ludowej, odnoszenie się do praw przez tę władzę wydanych z najwyższym szacunkiem, przestrzeganie na każdym kroku zasad praworządności rewolucyjnej — jest elementarnym obowiązkiem obywatelskim.

Nasi korespondenci piszą

O WŁAŚCIWY STOSUNEK DO UCHWAŁ TERENOWYCH RAD NARODOWYCH

Ustawa z dnia 20.III. 1950 r. nałożyła na rady narodowe ogrom zadań, powierzając im m. in. kierownictwo na swoim terenie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną.

Pragnę podać pewne dane dotyczące działalności rad narodowych w pow. kozienickim, woj. kieleckiego.

Dotychczas nie wszystkie rady i ich prezydium wykonują należycie swe zadania. Przyczyną tego jest m. in. zły podział pracy w niektórych prezydiach GRN i brak wykwalifikowanego personelu. Ale jest jeszcze jedna i to bardzo ważna przyczyna słabej pracy prezydiów, a mianowicie niewłaściwy stosunek kierownictwa pewnych jednostek gospodarczych do rad narodowych.

Oto konkretne przykłady:

- 1) GRN w Sieciechowie. Zostałem delegowany w dniu 9.VII. 51 r. do Prezydium tejże Rady celem okazania pomocy w przygotowaniu sesji mającej odbyć się, w tymże dniu. Z protokołu poprzedniej sesji już przedtem wiedziałem, że G.R.N. w ramach przygotowań do akcji żniwno-omiotowej analizowała działalność G.S. „Samopomoc Chłopska“ w Sieciechowie i podjęła uchwałę o należyte zaopatrzenie G. S-u w artykuły gospodarcze pierwszej potrzeby na okres żniw. Ze sprawozdania członków Prezydium z wykonania uchwał wynika, że Prezydium niezwłocznie przesłało wyciąg z protokołu do P.Z.G.S.-u w Kozienicach, ale mimo upływu dłuższego okresu czasu G.S. nie otrzymała towarów, ani też Prezydium GRN nie otrzymało odpowiedzi, czy przydziały zostaną zwiększone, czy też nie. Radni okazywali z tego powodu słuszne rozgoryczenie.

2. Prezydium MRN Zwolnień na jednym ze swych posiedzeń w dniu 16.V. 51 r. dokonało analizy zagadnienia zaopatrzenia ludności miasta i okolic w mąkę. Stwierdzono, że w stosunku rocznym zapotrzebowanie na mąkę żytnią i pszenną wynosi ponad 300 ton i tyleż rozprowadzono za pośrednictwem G.S. w roku 1950. W Zwoleniu istnieje młyn motorowy, dobrze wyposażony, stanowiący własność G.S. w Zwoleniu, lecz mąka, którą rozprowadza G.S., sprowadzana jest z młynów odległych nieraz, jak to stwierdza Prezydium MRN, o kilkaset kilometrów. Koszt dostarczenia wyżej podanej ilości mąki wynosi wg pobieżnych obliczeń ponad 65 tys. złotych, przy czym niepotrzebnie zużywa się paliwo, wagony kolejowe itp. Dlatego też Prezydium, powodowane względami oszczędnościowymi, wystąpiło za pośrednictwem Prezydium PRN do Prezydium Woj. R. N. w Kielcach o uzgodnienie z P.Z.Z., by przemiał mąki na potrzeby miejscowe P.Z.Z. zleciły G.S. w Zwoleniu.

W tym samym dniu Prezydium, analizując stan hodowli na swoim terenie, doszło do wniosku, że niezbędne jest powiększenie ilości rozplodników. Uchwała ta została podyktowana troską o należyty rozwój hodowli i podniesienie jakości i wartości hodowanych sztuk, które tak w końcowej fazie wojny, jak i w pierwszych, ciężkich latach powojennych na skutek braku rasowych rozplodników są skarłale i nie przynoszą korzyści.

Uchwała powyższa została przesłana niezwłocznie do Prezydium Woj. R. N. za pośrednictwem Prezydium PRN.

Niestety, dobre chęci Prezydium MRN Zwolnień pozostały dotychczas bez echa.

Tadeusz Kusowski

Instruktor Organizacyjny
Prez. PRN w Koźmierzycach

Redakcja zapytuje Prezydium Woj. R. N. w Kielcach, jak szybko reaguje ono na wnioski terenowych rad, a także jak konkretnie załatwiło wniosek MRN w Zwoleniu.

ROZPOCZĘLIŚMY PLANOWY SKUP ZBOŻA

Prezydium GRN opierając się na dekreście z dnia 23 lipca 1951 r. o planowym skupie zboża, przystąpiło natychmiast z całym swoim personelem do prac związanych z ustaleniem planu skupu zboża ze zbiorów 1951 r.

Termin ustalenia zobowiązań dla poszczególnych użytkowników był co prawda krótki i w tym samym czasie aparat prezydium był zatrudniony przy pracach wymiaru podatku gruntowego i SFO-B, lecz doceniając ważność akcji zabraliśmy się z całym poświęceniem do pracy, w wyniku czego wszelkie prace wymiarowe zostały zakończone w terminie do 29 lipca 1951 r. W dniu 30.VII wszyscy rolnicy otrzymali już zawiadomienia o ustaleniu wysokości zobowiązania sprzedaży zboża w planowym skupie na rok 1951.

Prezydium GRN rozumiejąc jednak, że samo doręczenie wezwań rolnikom bez należytego omówienia zasad skupu zboża opartego po raz pierwszy na dekreście nie da należytego wyniku, postanowiło zwołać w dniu 30.VII. 51 r. we wszystkich gromadach ogólne zebrania gromadzkie, poświęcone wyłącznie omówieniu dekretu i zasad skupu zboża w 1951 r.

Przy współdziałaniu partii politycznych i organizacji społecznych wytypowano aktywistów celem obsługi

tych zebrań. Członkowie prezydium rozumiejąc, że tylko przez osobiste zetknięcie się z masami chłopskimi można osiągnąć dobre wyniki w każdej akcji, zobowiązało się do osobistego obsłużenia zebrań w gromadach.

Analizując wyniki przeprowadzonych zebrań gromadzkich, Prezydium GRN stwierdziło że ogromna większość chłopów dekret o planowym skupie zboża przyjęła z wielkim zadowoleniem, wyrażając się bardzo często „że nareszcie sprawa ta została sprawiedliwie uregulowana“ i wyznaczone ilości zboża zobowiązali się nawet z nadwyżką odstawić. Zaraz w następnym dniu po zebraniu odstawiono 1.500 kg zboża.

Szczególnie z wielkim zadowoleniem chłopcy przyjęli przepis o stosowaniu ulg przy sprzedaży trzody chlewnej, uznając za bardzo przystępne ustalone minimum dostaw dla poszczególnych grup gospodarstw.

Na zebraniach gromadzkich dały się również słyszeć pojedyncze głosy niezadowolenia z objęcia planowego skupu zboża dekretem, lecz były to tylko głosy tych chłopów, którzy potrafili się od sprzedaży zboża Państwu w ubiegłym roku uchylić kosztem chłopów-patriotów, którzy nie chcąc nieraz dopuścić do załamania się planu gromadzkiego odstawiali zboże ponad ustalony plan.

Prezydium GRN, nie chcąc dopuścić do popełniania błędów powstałych w ubiegłym roku w akcji skupu zboża, zobowiązało się na każdym posiedzeniu analizować przebieg akcji skupu zboża i za naczelne zadanie postawiło sobie 100% wykonanie planu skupu przed wyznaczonym terminem, wiedząc o tym, że wykonanie go przyspieszy realizację Planu 6-letniego, dając więcej chleba robotnikom i górnikom zatrudnionym w przemyśle i kopalniach.

Stanisław Łaniewski

Sekretarz Prezydium GRN
w Lubawie — Wsi pow. nowomiejskiego

JAK PREZYDIUM MRN W RACIBORZU WALCZY Z BIUROKRATYZMEM

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Raciborzu na każdym niemal posiedzeniu zastanawia się nad znalezieniem najlepszych sposobów zmierzających do całkowitego usunięcia zdarzających się tu i ówdzie przejawów biurokratyzmu, jak i wadliwego działania niektórych wydziałów.

Ujawnione wypadki biurokratyzmu i niewłaściwego traktowania interesantów były sygnałem do wyciągnięcia natychmiastowych wniosków zmierzających do zlikwidowania podobnych wypadków.

Oto np. 100% inwalida-autochton zwrócił się do kierowniczkii Kancelarii Ogólnej z prośbą o napisanie mu wniosku o przydział mieszkania. Kierowniczkii Kancelarii zamiast przyjść z pomocą w formie przyjęcia wniosku ustnie do protokołu, odesłała inwalidę do Referatu Gospodarki Mieszkaniowej, oświadczając mu, że tam sprawę załatwi. Pracowniczkii Referatu Gospodarki Mieszkaniowej po wysłuchaniu go oświadczyła, że nie może przyjąć podania do protokołu, ponieważ brak papieru na podobne cele. Dopiero dzięki natychmiastowej interwencji sekretarza PZPR, który przypadkowo dowiedział się o tej sprawie, inwalida został we właściwy sposób załatwiony.

Analiza działalności Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz specjalnie prowadzony podręczny rejestr ponagieł wykazał złą działalność Wydziału.

Pomimo parokrotnych specjalnych odpraw z pracownikami tego Wydziału sytuacja nie uległa żadnej poprawie. Dopiero egzekutywa Podstawowej Organizacji Partyjnej wraz z Prezydium i Org. Związku Zawodowego po szerokiej dyskusji na zebraniu partyjnym postanowiła powołać specjalną komisję dla zbadania sytuacji w Wydziale.

Komisja ta stwierdziła, że pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej po prostu nie zdają sobie sprawy ze swych obowiązków. Chaotyczne prowadzenie spisu spraw powodowało, że nie można było odnaleźć jakiegokolwiek aktu, akta sprawy nie były w ogóle łączone, a napływające ponaglenia z Prezydium Woj. R. N. w Opolu, których w czasie od 1. III. do 30. VI. br. wpłynęło aż 47, były załatwiane adnotacją „do akt”. Obecnie po skompletowaniu i po połączeniu wszystkich akt oraz po udzieleniu szczegółowego instruktażu wszystkim pracownikom stan ten zaczyna się stopniowo poprawiać.

Stwierdzono równocześnie, że odpowiedzialność za stan, jaki zaistniał w tym Wydziale, ponosi kierownik Wydziału i Prezydium MRN, które dopuściło do zaniedbania.

Opisane pokrótce te dwa wypadki są niewątpliwie wynikiem słabego uświadomienia politycznego i nieznamomości przez pracowników obowiązujących przepisów. Powodem tego jest również istniejący jeszcze u niektórych pracowników styl pracy, jakim posługiwano się za czasów b. Zarządów Miejskich, a co gorsze stosunek do pracy i człowieka, jaki cechował pracowników umysłowych za czasów sanacyjnych.

Wypadki te spowodowały, że Prezydium, ustalając plan pracy na III kwartał, uwzględniło w nim przeprowadzenie wnikliwej analizy działalności wszystkich wydziałów.

W dalszym ciągu, celem uniknięcia podobnych wypadków, Prezydium MRN łącznie z Podstawową Organizacją Partyjną i Związkiem Zawodowym przystąpiło do systematycznego szkolenia pracowników. W planie szkolenia uwzględniono przede wszystkim podstawowe zadania, które winien znać każdy pracownik prezydium rady narodowej, jak postępowanie administracyjne, instrukcja kancelaryjna, szczegółowe zapoznanie się z ustawą z dnia 20. III. 1950 r. oraz z wydanymi na jej podstawie instrukcjami, które określają nam formy pracy wydziałów. Dużą wagę kładzie się w szkoleniu na zagadnienia polityczne. Ma to na celu uświadomienie polityczne pracowników, a przede wszystkim wzbudzenie u pracownika entuzjazmu do swojej pracy.

Jako dalsza forma zmierzająca do usprawnienia naszej działalności, to tygodniowe odprawy robocze z kierownikami wydziałów i samodzielnych referatów, na których omawiane są błędy i niedociągnięcia wydziałów i referatów na przestrzeni ubiegłego tygodnia. Po omówieniu błędów, wyciąga się na miejscu wnioski mające na celu uniknięcie ich na przyszłość.

Kierownicy wydziałów z kolei przenoszą temat odprawy roboczej na odprawę wydziałową, włączając jednocześnie w tę odprawę zapoznanie pracowników z bieżącymi przepisami prawnymi, które ukazały się w ostatnich dziennikach ustaw i monitorach, równocześnie omawia się artykuły, które ukazują się w dwutygodniku „Rada Narodowa”.

Błędem byłoby twierdzić, że formy, które zostały wprowadzone w celu usprawnienia działalności Prezydium, są wystarczające; Prezydium winno w dalszym

ciągu zwracać uwagę na wyszukiwanie coraz to lepszych form działania, aby postawione przed prezydiami rad narodowych zadania wykonać w pełni.

Szczególną uwagę Prezydium nasze zwróci na zagadnienie walki z wszelkimi przejawami biurokracizmu.

Emanuel Liberła

Kierownik Wydziału Ogólnego
Prezydium M.R.N. w Raciborzu

PRACA RADNYCH DRN WARSZAWA — ŚRÓDMIEŚCIE

Ob. Kornatowski jest jednym z najlepszych aktywistów-radnych Dzielnicowej Rady Narodowej Warszawa-Śródmieście. Nie było ostatnio takiej akcji, w której by nie brał żywego udziału.

W akcji meldunkowej ob. Kornatowski otrzymał rejon ulic Żelaznej i Miedzianej liczący 5000 ludzi. Akcja w tym rejonie szła źle, trzeba było zmobilizować czynnik społeczny. Ob. Kornatowski zrobił to, nawiązując kontakt z Domem Słowa Polskiego i „Ruchem”, przeprowadzając pomyślnie do końca całą akcję.

Przy subskrybowaniu pożyczki ob. radny Kornatowski, jako finansista, aktywnie pracował w Podkomisji Sprawozdawczej.

— Było dość dużo roboty — mówi Kornatowski — siedzieliśmy dzień w dzień całe popołudnia do 10-ej, 12-tej w nocy, a kilka razy nawet całą noc.

Przy pobieżnym obliczeniu okazało się, że ob. Kornatowski dał ponad 140 godzin pracy społecznej w ramach akcji pożyczki.

Jako radny jest członkiem Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej i chodzi z jej ramienia na kontrole. Wyróżnia się tutaj swą obowiązkowością, przychodząc na każde zebranie komisji i na każdą wyznaczoną kontrolę.

DRN Warszawa-Śródmieście może się poszczycić także szeregiem innych aktywnych radnych i członków komisji spoza Rady.

Na terenie komitetów blokowych i w Komisji Zdrowia pracuje aktywnie radna **Wanda Marczevska**. Jest to gospodyni domowa, która weszła w skład Rady z aktywizmu komitetów blokowych. W akcji meldunkowej miała b. ciężki rejon, w którym komitety blokowe nie działały. W przełamaniu trudności ob. Marczevska wykazała wiele energii.

Z ramienia Komisji Zdrowia chodzi ona m. in. na kontrole stołówek.

W pracy jest sumienna, obowiązkowa.

Dość trudno jest zorganizować konkretną pracę mieszkańców bloków. Takiego trudnego zadania podjął się jednak członek Komisji Handlu spoza rady **ob. Wiśniewski**.

W związku z akcją czystości i Świętem 1-go Maja zmobilizował, w jednym z rejonów komitetów blokowych, odgruzowanie terenu. Prezydium DRN pomogło mu starając się o samochody do wywożenia gruzu. Akcja oczyszczania udała się, do pracy przybyło 300 osób.

Ob. Piotr Sobolewski jest przewodniczącym Komisji Handlu DRN Warszawa-Śródmieście. Ostatnio on sam oraz inni członkowie tej Komisji mieli wielką i odpowiedzialną pracę — współdziałali w organizowaniu

dzielnicowych biur opałow. Dzielnica Śródmieście, to największa dzielnica Warszawy, trzeba było dla jej mieszkańców otworzyć 35 takich biur. Bezpośrednio po organizacji nastąpiła kontrola działalności tych biur, zdarzało się bowiem, że obsługa w nich była nieodpowiednia.

Ob. Sobolewski jest aktywny również po linii komitetów blokowych, a obecnie z ramienia DRN został delegowany na lustrację kolonii letnich zorganizowanych dla dzieci i młodzieży Śródmieścia w Zielonej Górze.

Ob. Maria Wachnikowa — to opiekunka przedszkoli. Z ramienia Komisji Oświaty i Kultury sprawdza ona, czy w przedszkolach są dzieci rzeczywiście potrzebujące opieki, czy personel przedszkola działa sprawnie, czy można poprawić warunki lokalowe itp.

Ob. Wachnikowa oddaje się tej pracy z całym sercem. Sama chodzi i szuka lokalu, gdzie jeszcze można by otworzyć przedszkole. Ostatnio zrobiono takie „odkrycie“ na ul. Hożej. Lokal po przeróbkach pomieści 100 dzieci.

Nie tylko wymienieni radni są aktywistami DRN Warszawa-Śródmieście.

Aktywistą jest także **ob. Teofil Mąkoszewski**, przewodniczący klubu radnych PZPR i przewodniczący Komisji Gospodarki Komunalnej i Mieszaniowej, który pomaga zawsze Prezydium DRN w pracy nad zagadnieniami gospodarki komunalnej.

Aktywistą jest **ob. Leski**, który oprócz pracy w Komisji Finansów, Budżetu i Planu organizuje w swoim rejonie prace komitetów blokowych, aktywistami są jeszcze i inni.

Niestety, nie wszyscy członkowie DRN Warszawa-Śródmieście pamiętają o tym, że funkcja radnego obok zaszczytów przynosi także obowiązki.

Ob. Chuderska, członek Komisji Oświaty spowodowała swą bezczynnością wniosek Komisji o jej odwołanie.

Ob. Olszakowska i ob. Pałaszek, którym DRN okazała zaufanie, powołując ich spoza Rady w skład Komisji, nie okazali się tego godni, nie spełniają bowiem swych obowiązków, nie uczęszczają na zebrania Komisji.

M. Szpringer

ENERGICZNIEJ USUWAJMY BRAKI I NIEDOCIĄGIĘCIA

W dniu 15 lipca br. znalazłam się na terenie gmin Lipie i Popów powiatu częstochowskiego, gdzie miałam sposobność przeprowadzić szereg rozmów z miejscową ludnością rolniczą. Rolnicy z wielkim uznaniem mówili o osiągnięciach, o stałej poprawie zaopatrzenia wsi w artykuły przemysłowe, wskazując na to, że zaopatrzenie w cukier wzrosło trzykrotnie w ich gminach w porównaniu z rokiem ub., zaopatrzenie w nawozy sztuczne — przeszło dwukrotnie. Nawet takie niedociągnięcia, jak słabe zaopatrzenie w węgiel i niedostarczanie w terminie cementu umieli wyjaśnić sobie bez rozgoryczenia. Były jednak sprawy, których nie mogli zrozumieć, które ich bardzo bolały. Bo proszę. Jest 15 lipiec. Żniwa w pełnym toku. Już gdzieś tam zrobione zostały podorywki na rzyskach. A PZGS w Częstochowie dotąd nie dostarczył nasion na poplony. Ani seradeli, ani łubinu,

ani peluszki, ani żadnych innych nasion. A dzięki czujności i sprawności miejscowego ORMO przychwycone zostały dwa transporty seradeli (60 q) i łubinu (30 q), sprowadzonych przez szajkę spekulantów i sprzedawanych „na lewo“ po 900 zł za q. Rolnicy pytają, jak to jest możliwe, że spekulanci są w stanie nabyć w województwach zachodnich seradeli i łubin po 120 zł q i sprzedawać je rolnikom z takim zyskiem, a PZGS nie umiał zająć się zaopatrzeniem rolników w nasioną na konieczne poplony. Nie rozumieją tego.

Ale czy część winy nie spada również na Prezydium PRN w Częstochowie i odpowiednie komisje PRN, które powinnyby przecież zająć się tak ważną sprawą?

Druga sprawa, nad którą chłopci Lipia bardzo kręcił głowami, to sprawa lekkomyślnych obietnic. W końcu kwietnia br. przybył do Lipia Powiatowy Komendant Straży Pożarnych. Po przeprowadzeniu lustracji przyrzekł straży pożarnej w Lipiu, że w dniu 1 Maja otrzymają motopompę. Przyrzeczenie to wywołało wielkie zadowolenie. Niestety — przedwcześnie. Minął 1 Maj, nadszedł 15 lipiec, a przyrzeczonej motopompy nie ma. Podobno — bo oficjalnie mieszkańcy Lipia nie zostali o tym powiadomieni — motopompa jest, lecz uszkodzona i została oddana do remontu. Ale chłopci znowu pytają, po co się daje przyrzeczenia, których dotrzymać nie można? I słusznie pytają. Czyż nie należało przynajmniej zawiadomić gminy Lipie, dlaczego zobowiązanie komendanta Pow. Straży Pożarnych nie zostało wykonane?

W powiecie będzińskim nauczycielstwo, zatrudnione z początkiem nowego roku szkolnego 1950/51 nie otrzymało legitymacji służbowych, które są dowodem osobistym uprawniającym do 50%-wej zniżki kolejowej, co jest bardzo ważne, gdyż wiele osób dokształca się na różnych kursach, na które musi dojeżdżać koleją. Historia trwa od roku i zaledwie kilka osób otrzymało wreszcie legitymacje służbowe, gdyż Wydział Oświaty Prez. PRN w Będzinie nie posiada odpowiednich druków. Sprawa stała się tak głośna, że postanowiłam wy badać przyczyny tego zaniedbania. I cóż się okazuje? W listopadzie 1950 r. Wydział Oświaty Prezydium PRN w Będzinie zamówił w Państwowych Zakładach Graficznych w Toruniu legitymacje służbowe Nr 1. W styczniu 1951 r. Toruńskie Zakłady Graficzne zawiadomiły, że z dniem 10 stycznia 1951 zaopatrzenie w legitymacje służbowe przejęła Centrala Druków Administracji Państwowej, Warszawa, ul. Dobra 28, i że tam skierowano zamówienie Wydziału Oświaty w Będzinie. Mimo to Wydział Oświaty w dniu 22. I. 1951 zamówił druki na legitymacje w Centrali Druków w Warszawie, na co w lutym otrzymał pismo, zawiadamiające, że zamówienie skierowane zostało do Oddziału w Krakowie. Rynek Główny. Po dwóch tygodniach nadchodzi pismo z Krakowa, że żądanych legitymacji nie ma, że nie figurują w katalogu wydawnictw. Ponieważ nauczycielstwo domaga się legitymacji, Wydz. Oświaty PRN w Będzinie zwraca się w marcu br. do Wydz. Oświaty Prez. Woj. R. N. w Katowicach z prośbą o wskazanie istotnego źródła zaopatrzenia w rzeczony druk, na co otrzymuje wyjaśnienie, że zamawiać je należy w Wydziale Kadr Woj. R. N. w Katowicach. Wędruje więc nowe zamówienie, na które w czerwcu nadchodzi pismo zawiadamiające, że druki wzór Nr 1 zamawiać należy w Centrali Druków Administracji Publicznej w Warszawie, ul. Dobra 28. Na ostatnie zamówienie dotąd brak odpowiedzi. Czekamy na nią z niecierpliwością: jedni chcieliby wiedzieć, dokąd

z kolei zostaną skierowani, inni — a mianowicie nauczyciele — mają nadzieję, że przynajmniej z początkiem nowego roku szkolnego zostaną wreszcie zaopatrzeni w legitymacje służbowe. Kto ponosi winę za tak karygodne zaniedbanie, za ten taniec biurokratyczny, dla którego marnuje się czas, papier, absorbuje się bezużytecznie pocztę, nie mówiąc już o tym, że znaczna ilość osób została przez to pokrzywdzona.

Maria Polow.

Członek MRN w Sosnowcu

NASZE OSIĄGNIĘCIA

W dniu 22 lipca podsumowujemy dotychczasowy nasz dorobek, wyniki naszej pracy.

Gmina Gościno, pow. kołobrzeskiego też ma co podsumować. Jesienią 1950 r. i wiosną 1951 r. zlikwidowano tutaj resztę odłogów. Melioracja została przeprowadzona w 100% w ramach czynu społecznego naszej młodzieży skupionej w ZMP i SP oraz przy wykorzystaniu szarwarku. W wyniku prac melioracyjnych osusziliśmy 70% wszystkich łąk.

W gromadzie Gościno otwarto pierwszą w powiecie kołobrzeskim gminną izbę porodową na 10 łóżek, która obsługuje teren 5 gmin. Izba ta została otwarta w budynku stojącym dotąd bezużytecznie, który odremontowaliśmy systemem gospodarczym, zakładając centralne ogrzewanie, wodociąg i kanalizację. W budynku tym otworzyliśmy następnie Wiejski Ośrodek Zdrowia i Stację Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Od chwili wyzwolenia Ziemi Zachodnich, we wsi

Gościno stał zrujnowany i nieczynny wodociąg, który dawniej zaopatrywał w wodę 50 domów. Skutkiem zrujnowania wodociągu 50 rodzin musiało nosić wodę z odległości 200 — 300 metrów.

W tym roku — 6 czerwca — z nowowzniesionego budynku wodociągu, z nowej studni automatycznej wypłynęła zdrowa woda.

Gospodarz gminy — Gminna Rada Narodowa i jej Prezydium — może się poszczycić także znacznymi osiągnięciami w dziedzinie oświaty i kultury. Dzięki opiece nad miejscową szkołą 7-klasową podniósł się tam poziom nauczania. Wszyscy uczniowie 7 klasy złożyli pomyślnie egzaminy, a część uczni otrzymała nagrody i wyróżnienia. Biblioteka gminna tak powiększyła swój księgozbiór, że obecnie na jednego mieszkańca naszej gminy przypada jedna książka. Otwartych zostało 8 punktów bibliotecznych, za pośrednictwem których książka dociera do każdego zakątka gminy.

Analfabetyzm został zlikwidowany niemal całkowicie. Jedyne oporni kontynuują naukę przy pomocy uczniów i uczennic kl. 7, którzy udzielają im lekcyj indywidualnych.

Przedszkole, mieszczące się dotąd w budynku szkolnym wsi Gościno, zostało przeniesione do osobnego, odremontowanego budynku, gdzie dzieci wychowują się pod kierunkiem fachowych przedszkolank.

W ten sposób, walcząc o rozwój gospodarczy i kulturalny, Gminna Rada Narodowa w Gościnie realizuje na swym odcinku zadania Planu 6-letniego.

Jan Serafinowicz

Z-ca Przewodniczącego Prezydium GRN
w Gościnie

Notatki z życia rad narodowych

O PRACY GRN W POWIECIE GORZOWSKIM

Rady terenowe powiatu gorzowskiego w większej części nie spełniają swego zadania. Radni bowiem ograniczają swój udział w pracach rady do obecności na sesjach, nie kontrolują prac prezydium, ani instytucji gospodarczych czy społecznych swojego terenu. Również nie przenoszą w teren zagadnień poruszanych na sesjach. Do GRN, które nie spełniają swego zadania należą: Lipki Wielkie, Kłodawa, Witnica i Kostrzyn.

Zaniedbania te wynikają z braku szkolenia radnych i członków prezydium. Ujemnie wpływają także na pracę częste zmiany w składzie radnych.

Dobrze pracuje natomiast GRN w Santoku.

Szwankuje jeszcze wprawdzie trochę sprawa frekwencji radnych na sesjach plenarnych. Aktywnie pracują komisje Rady, obejmując swą pracą całokształt zagadnień gminy. Dzięki opracowaniu wszy-

stkich ważniejszych zagadnień przez komisje i przygotowaniu przez nie sprawozdań na sesje, sesje te są żywe i radni w czasie obrad omawiają wszystkie sprawy gminy, ujawniając niedociągnięcia i szukają środków do ich usunięcia.

Wnikliwa krytyka pracy GS przeprowadzona przez Komisję Rolną w czasie IV sesji GRN usunęła niedociągnięcia w zaopatrywaniu rolników w czasie wiosennej akcji siewnej. Interwencja tej samej komisji uregulowała sprawę podziału artykułów deficytowych w GS.

Przeprowadzona w czasie jednej z sesji analiza wykonania czynu melioracyjnego, pozwoliła na ujawnienie niedomagań w tej akcji w gromadach Janczewo i Wawrów i powzięcie odpowiednich uchwał w celu zaktywizowania wymienionych gromad.

Członkowie GRN biorą coraz czynniejszy udział we wszelkich akcjach ogólnopństwowych, a komisje przeprowadzają kontrolę instytucji społecznych i gospodarczych, opracowują wnioski dla prezydium, oraz

wraz z prezydium wnioski na sesję GRN.

Prezydium GRN wspierane pracą radnych i komisji potrafiło pozytywnie rozwiązać szereg zagadnień, czego dowodem jest wypełnianie planów np. kontraktacji roślin w 101,5%, kontraktacja trzody w 105,5% oraz sprawne prowadzenie wszelkich akcji o charakterze politycznym czy gospodarczym.

KOMISJA ROLNA GRN W ZELGNIE, POW. TORUŃSKI, WALCZY O SPRAWNE PRZEPROWADZENIE ŻNIW

W skład komisji rolnej GRN w Zelgnie wchodzi czołowi aktywiści organizacji społecznych hodowcy i kierownicy grup plantatorów i producentów. Komisja wnika we wszystkie szczegóły wytwórczości rolnej, pomaga w upowszechnianiu udoskonalonych metod agrotechniki, przeprowadzaniu siewu, żniw, orki itp.

Niemal cały miesiąc czerwiec członkowie komisji poświęcili pracom przygotowawczym do żniw. Za-

projektowany przez nią plan akcji żniwno-omłotowej został szczegółowo przedyskutowany i zatwierdzony przez GRN. Poza tym komisja przeprowadziła kontrolę stanu przygotowań SOM, zaopatrzenie GS w artykuły potrzebne w okresie żniw oraz rejestr maszyn znajdujących się w posiadaniu prywatnym, a mogącym na mocy dekretu pomocy sąsiedzkiej być użytych na potrzeby gromady.

W chwili obecnej, gdy chłopci gminy przystąpili już do żniw, największą troską komisji jest, ażeby sprzęt zboża odbywał się bez niepotrzebnych opóźnień i strat, by jak najbardziej racjonalnie wykorzystane zostały maszyny i ludzie. Komisja rolna w oparciu o organizacje masowe zajęła się popularyzacją walki z marnotrawstwem ziarna.

Słabą zaś stroną działalności komisji jest zbyt nikły kontakt z niektórymi gromadami.

AKCJA MELIORACYJNA W POW. ELBLĄSKIM NIE DAŁA JESZCZE OCZEKIWANYCH REZULTATÓW

Podjęta przez chłopów całej Polski społeczna akcja melioracyjna spotkała się również z żywym odzwierciedleniem w powiecie elbląskim. Chłopi zrozumieli doniosłe znaczenie tej akcji i korzyści, jakie ona przynosi im i państwu.

W wyniku realizacji zobowiązań czynu melioracyjnego zaoszczędzono dotychczas 2.385.555 złotych. W wykonaniu zobowiązań przoduje obecnie gmina Jegłownik. Dalsze miejsca zajmują gminy Nowakowo i Żurawiec.

Wśród gromad gminy Jegłownik wyróżniły się gromady Jegłownik i Wikarowo, w gminie Nowakowo gromady Kazimierzowo i Kępa Rybacka a w gminie Żurawiec gromada spółdzielcza Jezioro. Gromada Jegłownik dzięki wykonanym robotom melioracyjnym zaoszczędziła 308.000 zł, Wikarowo — 321.600 zł. Kazimierzowo — 102.770 zł. Kępa Rybacka — 44.830 zł. a Jezioro — 11.160 zł.

Chłopi tych gromad rozumieją, iż swoją społeczną pracą i uzyskanymi oszczędnościami przyspieszają wykonanie Planu 6-letniego i utrwalają pokój.

Z dużą pomocą przy pracach melioracyjnych śpieszyło chłopom Rejonowe Kierownictwo Robót Wodno-Melioracyjnych, udzielając im wska-

zówek przy czyszczeniu rowów odpływowych.

Mimo poważnych osiągnięć jest jeszcze wiele gmin i gromad w powiecie elbląskim, np. gmina Pomorska Wieś, Czechowo, Przechmark i Zalesie, które w ogóle do akcji melioracyjnej do dzisiejszego dnia nie przystąpiły. Nikły udział w tej akcji biorą również chłopci gromad Choinowo i Przybytów, gm. Tolkmicko i gromad Dąbrowa i Piastów, gm. Milejewo. W gminie Gronowo do akcji melioracyjnej nie przystąpiła jeszcze gromada Jesionno.

Na zaniebdania w akcji melioracyjnej musi zwrócić większą niż dotychczas uwagę Prezydium PRN w Elblągu. Zobowiązany do przeprowadzenia akcji uświadomiałej wśród chłopów wydział rolnictwa i leśnictwa niedostatecznie wywiązał się ze swych zadań. Nie zwrócono również baczniejszej uwagi na przestrzeganie utrzymywania stałych grup melioracyjnych przez PGR, w wyniku czego niekonserwowane rowy utrudniają w wielu wypadkach spływ wody.

Zaniebdania te muszą być usunięte przed nadejściem jesiennej pory deszczów.

MRN W ZIĘBICACH, POW. ZĄBKOWICE, SZKOLI RADNYCH

Prezydium MRN w Ziębicach, chcąc podnieść poziom prac Rady i jej organów, wprowadziło do porządku dziennego każdej sesji stały punkt, w którym radni czytają i dyskutują ważniejsze artykuły z dwutygodnika „Rada Narodowa“.

Ta forma szkolenia wpłynęła dodatnio na pracę komisji i poszczególnych radnych.

Myślę, że tę formę powinny zastosować i inne rady narodowe.

Józef Ślusarczyk
Sekretarz Prez. MRN
w Ziębicach.

POD ADRESEM PREZYDIUM MRN W ŁODZI

Do Referatu Skarg i Zażaleń Prezydium MRN w Łodzi od 1.I. do 1.VII. br. wpłynęło 1.621 spraw — niestety, aż 215 spraw nie zostało załatwionych w terminie.

Wśród niezadowolonych spraw można znaleźć „okazy“, kwalifikujące się do zbioru zabytków biurokratyzmu. Np. zażalenie ob. Stefana Pasińskiego przesłane do Wydziału

Gospodarki Komunalnej i Mieszkaninowej jeszcze w dniu 2.III. (!), ob. Konstantego Wacha przesłane do tegoż Wydziału w dniu 7. III. (!).

Co ciekawsze, zaległe sprawy były wielokrotnie ponaglone (co najmniej 4 razy) i to przy czwartym ponagleniu z groźnym dodatkiem: „W razie nieotrzymania odpowiedzi w ciągu 5 dni winni zostaną pociągnięci do odpowiedzialności służbowej“.

Już niejedne 5 dni upłynęło i ani winni nie zostali „pociągnięci do odpowiedzialności“, ani, co gorsza, sprawy nie zostały załatwione. Widocznie podpisujący te groźne ostrzeżenia nie mają zwyczaju sprawdzać wykonania swych zarządzeń; a szkoda, bo jak tak dalej pójdzie, to do końca roku tyle ponagleń się nabiera, że ręka zabioli od podpisywania, a zainteresowanym obywatelom nie starczy cierpliwości.

Aby nie doszło do tak tragicznej sytuacji, warto wcześniej zająć się energicznie usprawnieniem pracy wydziałów Prezydium MRN. Wydaje się, że dużo pomógłby tu dobry przykład, a nawet taki przykład „Rada Narodowa“ zamieszcza w bieżącym numerze. Jest to artykuł ob. Libery z Raciborza pt. „Jak Prezydium MRN w Raciborzu walczy z biurokratyzmem“.

PREZYDIUM WOJ. R. N. W KIELCACH NIE DOCENIA WAŻNOŚCI NALEŻYTEGO PRZYJMOWANIA I ZAŁATWIANIA SKARG

Prezydium Woj. R. N. w Kielcach mało interesowało się pracą Referatu Skarg i Zażaleń. Referat nie był kontrolowany. Nie prowadzi się systematycznie i starannie rejestru spraw. W dniu 2 lipca br. nie były jeszcze wpisane sprawy z 13 czerwca. Nieporządek wkraśl się do referatu. Szeregu akt wpisanych do rejestru nie można odszukać.

Od stycznia do lipca br. sprawa przyjmowania skarg i zażaleń nie była przedmiotem obrad prezydium. Członkowie prezydium nie przestrzegają obowiązku przyjmowania skarg i zażaleń. We wtorek 3 lipca, a więc w dniu przyjęć, ani jednego z członków prezydium nie było na dwurzędzie.

Uchwałę, ustalającą dyżury ogłoszono tylko w Dzienniku Urzędowym Woj. R. N. Innej formy zawiadomienia szerokich mas pracujących o uchwale nie zastosowano. Nie ma ogłoszenia w gmachu Prezydium, nie

ma również w biurach wydziałów, położonych w różnych punktach miasta.

Prezydium rad niższych stopni oraz wydziały Prezydium Woj. R. N. w Kielcach z reguły nie przestrzegają terminów w załatwianiu spraw. Sprawa poruszona w notatce w „Chłopskiej Drodze“ 28 lutego br. wskazująca na pilną potrzebę udzielenia pomocy materialnej ob. Boreckiemu, mimo 2 ponagleń, do lipca br. nie została załatwiona. „Słowo Ludu“ 11 lutego br. alarmowało Prezydium o tym, że lekarz weterynarii wyzyskuje swoich pracowników. Prezydium P. R. N. w Busku było 3 razy ponaglone w tej sprawie — do lipca br. odpowiedzi brak.

Podane powyżej fakty świadczą o niedocenianiu przez Prezydium Woj. R. N. w Kielcach sprawy przyjmowania i załatwiania skarg i zażaleń. W wyniku tego ludność bądź pomija Prezydium, składając swe zażalenia bezpośrednio do władz centralnych, bądź rezygnuje ze składania skarg i zażaleń.

MAŁA RZECZ — A WSTYD

W dniu 2.III. 1951 r. ob. Wójcik, zamieszkały w Szczecinie, wniósł do Prezydium Woj. R. N. Szczecin zażalenie na działalność dyrekcji elektrowni.

W zażaleniu tym ob. Wójcik stwierdza, że:

1) kilkakrotnie wnosił prośbę do dyrekcji elektrowni o przyłączenie mieszkania do sieci elektrycznej, lecz zawsze bez rezultatu i odpowiedzi,

2) żona jego, przodownica pracy, dostała za swoją dobrą pracę radio, które stoi bezużytecznie,

3) dzieci uczą się przy lampie naftowej.

4) mieszkanie jego jest oddalone od sieci elektrycznej o 90 m.

Zażalenie ob. Wójcika Referat Skarg i Zażaleń skierował do Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Prezydium Woj. R. N., który w odpowiedzi stwierdził, że mieszkanie ob. Wójcika jest oddalone od sieci o 150 m i w związku z tym sprawa ta nie należy do kompetencji Wydziału.

A przecież ob. Wójcikowi nie zależało na dokładnym stwierdzeniu, o ile metrów jest oddalone jego mieszkanie od sieci elektrycznej, lecz na interwencji w dyrekcji elektrowni.

Odpowiedź Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej nic nie wyjaśniająca może podkopać zaufanie obywatela, co do skuteczności składania skarg i zażaleń. Dlatego trzeba, by rady narodowe i ich organa wnikliwie podchodziły do ich załatwiania.

Sprawa ob. Wójcika powinna być ponownie rozpatrzona i załatwiona przez Referat Skarg i Zażaleń.

W POWIECIE TCZEW SKARGI LUDNOŚCI SA PRZYJMOWANE W TERENIE

Członkowie Prezydium PRN w Tczewie przyjmują skargi i zażalenia ludności przez 5 dni w tygodniu do godz. 18-tej, zaś członkowie prezydiów rad miejskich i gminnych przeważnie trzy dni w tygodniu w godzinach pozasłużbowych w swojej siedzibie.

Poza tym ustala się kwartalne plany wyjazdów niedzielnych członków Prezydium PRN na teren powiatu. W wyjazdach tych biorą udział pracownicy Prezydium zrzeszeni w kole ZMP, którzy zobowiązali się do udziału w nawiązywaniu tą drogą bliższego kontaktu z masami pracującymi. Plany wyjazdów podaje się do publicznej wiadomości poprzez prezydium rad narodowych, organizacje społeczne i partyjne powiatowe i gromadzkie oraz w prasie miejscowej. Jako miejsca przyjęć wybiera się gromady zamieszkałe przez ludność biedniacką i takie, gdzie znajdują się PGR-y i spółdzielnie produkcyjne.

Ogółem zarejestrowano w bieżącym roku przez niespełna 6 miesięcy 203 sprawy, z których 40 — to notatki z prasy, 48 — to wnioski i skargi obywateli składane indywidualnie, a reszta spraw — to interwencje różnych urzędów, redakcji dzienników, Polskiego Radia, Prezydium Woj. R. N., komitetów PZPR oraz zarejestrowane skargi podczas przyjęć czy wyjazdów członków Prezydium PRN.

Skargi i zażalenia załatwiane są szybko. Ludność pracująca powiatu nie potrzebuje odrywać się od warsztatów pracy, mając możliwość bezpośredniego odwołania się do organów jednolitej władzy państwowej nawet w swych siedzibach.

P. Chudyk

Przewodniczący Prez. PRN
w Tczewie

GRN W LIPIE, POW. GRÓJEC, PO RAZ PIERWSZY OBRADUJE NA SESJI WYJAZDOWEJ

Pierwsza wyjazdowa sesja wywołała duże zainteresowanie miejscowego społeczeństwa. Na sesję przybyło — prócz radnych i sołtysów — 300 osób.

Sprawozdanie Przewodniczącego Prezydium GRN było dobrze opracowane, naświetlało krótko osiągnięcia i stopień wykonania akcji o charakterze ogólnopolskim. Przewodniczący przyznawał w sprawozdaniu samokrytycznie, że Prezydium nie miało planu pracy na I i II kwartał br. Jednak już od III kwartału Prezydium rozpoczęło pracę opartą o plan, który na sesji został przedstawiony Radzie do zatwierdzenia.

Sprawozdanie komisji z działalności za I półrocze wykazało, że nie wszystkie pracują należycie, np. Komisja Urządzenia Osiedli w ogóle nie przejawia działalności. Komisje nie wykorzystwały uprawnień kontrolnych i nie sprawdzały ani pracy referatów Prezydium GRN, ani GS, masarni, gorzelni, młynarni, czy ośrodka maszynowego.

Tymczasem ze sprawozdania Zarządu Spółdzielni wynika, że GS Wilków prowadzi deficytową gospodarkę — straty za 1950 r. wynoszą 8.800 zł. Istnieją także niedociągnięcia w rozprowadzaniu materiałów i rozdzielnic w terenie.

Mimo istnienia tych widocznych braków ani w 1950 r., ani w roku bieżącym z ramienia GRN nie przeprowadzono w Spółdzielni żadnej kontroli.

Szeroka dyskusja wykazała szereg podobnych braków i niedociągnięć, dając członkom Prezydium PRN bogaty materiał, który posłuży do ich usunięcia.

Jako dowód troski Folski Ludowej o swych obywateli, na sesji wręczono specjalny wózek ob. Janowi Kozie, inwalidzie, któremu amputowano obie nogi.

Prezydium PRN postanowiło skłonić wszystkie prezydium GRN do odbywania podobnych sesji wyjazdowych, przyczyniając się one bowiem do zbliżenia z ludnością i polepszenia pracy GRN przez wykazanie dotychczasowych braków.

Fr. Grudzień

Sekretarz Prezydium PRN
w Grójcu

WŁAŚCIWA GOSPODARKA MAKULATURĄ OBOWIĄZKIEM WSZYSTKICH URZĘDÓW, INSTYTUCJI I PRZEDSIĘBIORSTW

Zagadnienie właściwej gospodarki makulaturą — cennym surowcem dla przemysłu papierniczego, zastępującym w dużym stopniu celulozę i ścier drzewny — jest przedmiotem uchwały powziętej przez Prezydium Rządu.

Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych — w myśl uchwały — mają wyznaczyć specjalnych pracowników, którzy zajmować się będą zbieraniem makulatury i przekazywaniem jej do zbiornic Centrali Odpadków Użytkowych. Pracownicy ci pełnić będą funkcje związane ze zbórką poza godzinami pracy, pobierając ustalone wynagrodzenie. Prócz tego Centrala Odpadków Użytkowych zorganizować ma z udziałem miejskich rad narodowych

zbiórkę makulatury w domach prywatnych.

Uchwała ta nakłada na wszystkie urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa obowiązek gromadzenia i odpowiedniego przechowywania wszelkich zniszczonych papierów, akt archiwalnych, których okres przechowywania zgodnie z obowiązującymi przepisami upłynął, a także druków, gazet, opakowań papierowych, teksturowych itp.

Z działalności rad w ZSRR

STAŁE KOMISJE RAD M. MOSKWI

(Tłumaczenie z „Izwestii“ Nr 169 z 21.VII. 51 r.)

W naszym kraju rządzą państwem szerokie masy pracujące, które uprzednio były poza nawiasem życia politycznego. Wystarczy zaznaczyć, że do miejscowych Rad wybrano ze środowiska robotniczego, chłopskiego oraz spośród inteligencji około miliona pięciuset tysięcy radnych, a w pracach stałych komisji Rad bierze udział milion pracujących. „Mamy — pisał Lenin — „cudowny środek“, od razu jednym posunięciem udziiesięciokrotnia nasz państwowy aparat, środek, którym żadne kapitalistyczne państwo nie dysponowało i dysponować nie może. Tym cudownym środkiem jest wciągnięcie pracujących... do codziennej pracy rządzenia państwem“.

Rolę głównego ogniwa w przyciąganiu mas do aktywnej pracy w radach, do kierowania sprawami państwowymi, spełniają stałe komisje Rad.

Stale komisje powołane są do tego, aby dopomagały Radom w pracy. W skład komisji wchodzi dziesiątki tysięcy radnych z dokooptowanym licznym aktywnym. Rady poprzez stałe komisje i aktywnie ciągle umacniają swoją więź z masami pracującymi.

W pracach czternastu komisji Rady m. Moskwy bierze udział około 1200 członków Rady i 2500 aktywistów, którzy są specjalistami w zakresie miejskiej gospodarki, inżynierowie, naukowcy, lekarze, nauczyciele i pracobnicy pracy.

W dwudziestu pięciu Dzielnicowych Radach m. Moskwy powołano 271 stałych komisji. Na jedną Dzielnicową Radę przypada od 9 do 13 stałych komisji. Ilość stałych komisji w Dzielnicowej Radzie uzależniona jest od charakteru i warunków danej dzielnicy.

Ogółem w stałych komisjach Dzielnicowych Rad pracuje 3737 radnych w charakterze członków stałych komisji, zaś 1042 radnych jest wciągniętych do pracy — jako aktyw. Ponadto w pracach komisji, poza wymienionymi, bierze udział 3290 osób spośród mieszkańców wyróżniających się swą aktywnością.

Wyniki prac stałych komisji Rady m. Moskwy i Dzielnicowych Rad są przykładem, jak wiele one mogą zdziałać, jeżeli Rada udziela prawidłowych wytycznych, a Komitet Wykonawczy przychodzi im z systematyczną pomocą.

Jakimi konkretnymi zadaniami zajmują się stałe komisje Rad m. Moskwy?

Komisje budżetowe biorą udział w opracowaniu budżetów, występują na sesjach Rad w sprawach budżeto-

wych, kontrolują wykonanie budżetów, zatwierdzonych na sesjach Rad.

Komisje interesują się działalnością finansowo-gospodarczą jednostek, które są podporządkowane Komitetowi Wykonawczemu, kontrolują wydatki personalne w wydziałach i zarządach, prawidłowość zaszeregowania i wypłaty uposażeń, śledzą za odprowadzeniem przez administrację domów wpływów z tytułu komornego. Komisje oświaty czynnie pomagają nauczycielstwu w nawiązaniu łączności szkoły z rodzicami, w selekcji uczniów, w przeprowadzaniu zebrań rodziców. Wiele komisji oświaty na swych posiedzeniach, łącznie z aktywnym, zajmuje się zagadnieniem zajęć młodzieży w okresie przerw wakacyjnych, a szczególnie letnich, działalnością kółek uczniowskich w szkołach.

Komisje, przed rozpoczęciem roku szkolnego, przeprowadzają kontrolę w zakresie zaopatrzenia szkół w opał, zaopatrzenia w pomoce szkolne, remontów pomieszczeń. Szczególną uwagę zwracają, czy wszystkie dzieci w wieku szkolnym zostały zarejestrowane i objęte nauczaniem.

Komisje wszystkie swoje wnioski przedstawiają Komitetowi Wykonawczemu dla powzięcia decyzji. Takie same poważne prace wykonują i inne komisje Rady m. Moskwy i Dzielnicowych Rad. Ponadto prace komisji charakteryzuje czujność w stosunku do zaleceń pracujących.

Komisje ustawicznie walczą o realizację wysuniętych propozycji przez wyborców w czasie wyborów do Najwyższej Rady jak i do miejscowych Rad.

Oto kilka przykładów:

Wyborcy Kujbyszewskiego Okręgu wysunęli cały szereg propozycji w przedmiocie polepszenia prac na od-cinku kulturalno-oświatowym. Komisja kultury prze-studiowała te propozycje, zlustrowała czerwone kąciki (świetlice) przy zarządach domów, przedyskutowała zagadnienia przy udziale kierownika wydziału kulturalno-oświatowego i kierownika wydziału mieszkaniowego i wystąpiła z opracowanymi wnioskami na najbliższej sesji Rady. Wnioski zostały przyjęte i powzięto uchwały. Spowodowało to ożywienie prac kulturalno-oświatowych w okręgu, uzupełniono urządzenia czerwonych kącików (świetlic), przy zarządach domów otwarto 22 czytelnie.

W każdym kwartale komisja podsumowuje wyniki swych prac oraz ocenia, kto z radnych i jak się wywiązał z włożonych na niego zadań.

Komisja gospodarki komunalnej Frunzowskiego Okręgu rozpoczęła swe prace od przestudiowania zale-

ceń wyborców. Na posiedzeniach rozpatrzono cały szereg zagadnień, jak np. — sposób wykonania przez wydział mieszkaniowy zaleceń wyborców, wyniki wyborów do komisji współpracy społecznej z zarządcami domów, realizację planów remontów kapitalnych domów w r. 1951.

Na zlecenie komisji zespół radnych wspólnie z aktywnym skontrolował, jak są rozpatrywane w wydziale mieszkaniowym m. Kropotkin skargi i zażalenia pracujących.

Kontrola stwierdziła niezadowolający stan. W związku z tym zwrócono uwagę kierownikowi wydziału na niedociągnięcia, udzielając wskazówek w zakresie uporządkowania tego odcinka pracy.

Po pewnym odstępie czasu przeprowadzono ponowną kontrolę, która nie stwierdziła poprawy, wobec tego sprawę przekazano Komitetowi Wykonawczemu.

Decyzją Komitetu Wykonawczego kierownik wydziału mieszkaniowego został usunięty z zajmowanego stanowiska. Nowemu kierownikowi zalecono doprowadzić do porządku referat skarg i zażaleń, zaś komisja zanotowała sprawdzenie wykonania zalecenia.

Komisja przemysłu Rady Stalinowskiego Okręgu poświęciła dużo uwagi na rozpowszechnienie i masowe zastosowanie metod pracy inż. Kowalewa, który obecnie jest dyrektorem fabryki „Zwycięstwo proletariatu“.

Przeprowadzając kontrolę zakładów pracy miejscowego przemysłu stwierdzono, że metody inż. Kowalewa zastosowane zostały tylko w dużym zakładzie krawieckim (fabryce). Komisja omówiła swe spostrzeżenia na poszerzonym posiedzeniu przy udziale przedstawicieli wszystkich zakładów pracy miejscowego przemysłu. W obecnej chwili metody pracy inż. Kowalewa zostały zastosowane we wszystkich zakładach pracy.

Gdy na sesji Rady Stalinowskiego Okręgu miała być rozpatrywana sprawa remontów domów mieszkalnych komisja gospodarki komunalnej powołała sześć zespołów, składających się z radnych i aktywistów.

Zespoły te otrzymały zadanie by zbadać następujące zagadnienia: organizację i jakość remontów; stan wind; przygotowanie dokumentacji technicznej; przebieg robót w zakresie doprowadzenia gazu; remonty przeprowadzone sposobem gospodarczym. Zespoły dobrze wykonały zleczone zadania. Zebrane materiały były przedmiotem obrad komisji. Pięciu członków komisji wystąpiło na sesji. Wnioski komisji zostały ujęte w formie uchwał Rady. W obecnym etapie komisja przeprowadza kontrolę wykonania uchwał Rady.

*

W grudniu ubiegłego roku weszła w skład Rad spora ilość pracujących, którzy potrzebują wytycznych i porad w kierunku, jak należy organizować pracę stałych komisji, aby wyniki prac tych komisji były owocne. Głównym zadaniem stałych komisji jest ściśle współdziałanie z Radą i realizowanie wytycznych Partii i Rządu oraz uchwał Rady. Komisje mogą składać wnioski do Komitetów Wykonawczych, opiniować wnioski i różne propozycje Komitetów Wykonawczych, stawiane przez komitety na sesjach Rad. Komisje mogą przeprowadzać kontrolę w urzędach i organach wykonawczych po linii wykonywania przez te jednostki uchwał Rad.

Stale komisje w zakresie swych kompetencji (odcinka pracy) kontrolują działalność przedsiębiorstw, urzędów i zakładów, ujawniają rezerwy i możliwość podniesienia wydajności pracy w gałęziach przemysłu i w zakresie rozwoju kultury. Komisja swoje wnioski składa Radzie lub Komitetowi Wykonawczemu. O ile komisja nie zgadza się z decyzją Komitetu Wykonawczego przysługuje jej prawo przekazać sprawę w celu rozpatrzenia na sesję Rady. Komisje ze swej pracy składają sprawozdania tylko Radzie, która je wybiera.

Stale komisje wybierane są na sesjach Rad i na okres trwania kadencji danej Rady. Komisje składają się z członków Rady, lecz do swych prac mogą dokooptowywać aktywistów, a także przedstawicieli masowych organizacji. Do prac w stałych komisjach Rady m. Moskwy i Dzielnicowych Rad zaproszono przeszło jedenaście tysięcy pracujących.

Komisje stosują zasadę, że opracowują swe kwartalne plany prac. Te plany są powiązane z planami prac Komitetów Wykonawczych i zatwierdzane są na posiedzeniach komisji. Komisje odbywają posiedzenia nie rzadziej niż 1 — 2 razy w miesiącu. Plany prac przewidują kontrolę: poszczególnych wydziałów Komitetu Wykonawczego, przedsiębiorstw komunalnych, wykonanie uchwał Rad, wykonanie zaleceń wyborców, urządzeń kulturalnych i mieszkaniowych.

Komitety Wykonawcze okazują komisjom jak najdalej idącą i wszechstronną pomoc. Komitety Wykonawcze wnikliwie podchodzą do wszelkich spostrzeżeń komisji, udzielają komisjom wskazówek, na jakie zagadnienie należy zwracać uwagę, popierają inicjatywę aktywów.

Komitety Wykonawcze zapraszają na swe posiedzenia przewodniczących komisji, rozpatrują ich wnioski, obznajmniają członków komisji ze swoimi spostrzeżeniami, jak również z zarządzeniami Rad wyższych szczebli.

Niektóre Komitety Wykonawcze zwołują systematyczne narady przewodniczących stałych komisji dla wymiany doświadczeń.

W tym celu i dla okazania pomocy stałym komisjom Komitet Wykonawczy Rady m. Moskwy stosuje praktykę zwoływania narad z przewodniczącymi komisji Dzielnicowych Rad.

Komitet Wykonawczy Rady m. Moskwy w sprawach dotyczących danej Dzielnicowej Rady zaprasza na swe posiedzenia przewodniczących komisji tejsze Dzielnicowej Rady.

Stale komisje Dzielnicowych Rad udzielają dużej pomocy Komitetowi Wykonawczemu Rady m. Moskwy w zakresie wykonywania planów na odcinku rozwoju kultury i gospodarki komunalnej, udoskonalenia prac wydziałów, załatwiania zaleceń pracujących... Rada m. Moskwy i Dzielnicowe Rady mają przed sobą do spełnienia wielkie zadania w zakresie rozwoju gospodarki miejskiej i polepszenia warunków kulturalno-bytowych ludności stolicy.

My robimy to wszystko, co jest w naszej możliwości po to, aby członkowie stałych komisji i liczny aktyw byli bojowymi organizatorami w walce o wykonanie zadań, które są postawione przed Radami Stolicy naszej Ojczyzny — Moskwy.

P. Leonow

Sekretarz Komitetu Wykonawczego
Miejskiej Rady Delegatów Ludu Pracującego

Wiadomości urzędowe

Warszawa, dn. 26.VII. 1951 r.

**KANCELARIA
RADY PAŃSTWA**
L. dz. Org. I/5/387/51

**Prezydium wojewódzkich i powiatowych rad
narodowych oraz miejskich rad narodowych
miast stanowiących powiaty**

OKÓLNIK NR 10

**INSTRUKCJA DLA WOJEWÓDZKICH
I POWIATOWYCH (MIEJSKICH) RAD NARODOWYCH
W SPRAWIE DZIAŁALNOŚCI KOMISJI ZDROWIA
RAD NARODOWYCH**

Kancelaria Rady Państwa, podając do wiadomości wzór instrukcji dla wojewódzkich i powiatowych (miejskich) rad narodowych w sprawie działalności komisji zdrowia, zaleca umieszczenie na porządku dziennym sesji rady narodowej sprawy uchwalenia instrukcji dla komisji zdrowia.

Wskazane jest, aby sprawę uchwalenia instrukcji poprzedzić na sesji rady narodowej sprawozdaniem z działalności komisji zdrowia.

Wniosek w sprawie uchwalenia instrukcji winien być wszechstronnie omówiony na posiedzeniu komisji zdrowia zwołanym przed sesją rady, a następnie zreferowany na sesji rady przez przewodniczącego lub zastępcę przewodniczącego komisji zdrowia.

Kancelaria Rady Państwa wyjaśnia, że załączony wzór instrukcji ma charakter ramowy, w związku z czym rady narodowe mogą w nim dokonywać ewentualnych zmian lub uzupełnień wynikających z miejscowych potrzeb.

**ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII RADY PAŃSTWA
Z. Sznek**

INSTRUKCJA

dla

**województw i powiatowych (miejskich) rad narodowych
w sprawie działalności komisji zdrowia rad narodowych**

I. Postanowienie wstępne

1. Komisja zdrowia, zwana w dalszym ciągu niniejszej instrukcji komisją, jest organem pomocniczym, doradczym i kontrolnym rady narodowej w zakresie spraw dotyczących ochrony zdrowia ludności. Komisja w swej pracy utrzymuje i pogłębia więź między radą narodową i jej organami a masami pracującymi oraz wykorzystuje ich inicjatywę dla wykonania zadań stojących przed radą narodową w zakresie tych spraw.

II. Skład komisji

2. W skład komisji wchodzi osoby zarówno z grona rady, jak i spoza rady przez nią wybrane w ilości zależnej od miejscowych potrzeb, z tym jednakże, że

komisja wojewódzkiej rady narodowej może liczyć najwyżej 15 członków, powiatowej rady narodowej najwyżej 12 członków.

3. W skład komisji wchodzi robotnicy, chłopcy mało i średniorolni, członkowie spółdzielni produkcyjnych, gospodynie domowe oraz przedstawiciele inteligencji pracującej, cieszący się zaufaniem mas pracujących.
4. Przewodniczącemu komisji wybiera rada narodowa spośród członków rady, zaś zastępcę przewodniczącego komisji oraz sekretarza wybiera komisja ze swego grona.
5. Członkowie komisji obowiązani są brać udział we wszystkich pracach komisji (prace kontrolne miejscowe, wyjazdowe, posiedzenia itp). Nie przejawiający dostatecznej aktywności członkowie komisji powinni być odwołani przez radę narodową i zastąpieni przez innych członków.

III. Zadania komisji

6. Komisja przygotowuje materiały i wnioski dla rady narodowej i jej prezydium. dotyczące zdrowotności, podniesienia stanu sanitarnego terenu, realizacji zasad higieny i zaspokojenia potrzeb mas pracujących w dziedzinie pomocy leczniczej i zapobiegania chorobom.
7. Komisja współdziała z prezydium rady narodowej w jego pracy nad podniesieniem zdrowotności, w akcjach sanitarno-porządkowych, szczepień ochronnych itp.
8. Komisja sprawuje nadzór i kontrolę społeczną w dziedzinie ochrony i rozbudowy społecznych zakładów służby zdrowia oraz stosowania zasad oszczędności i racjonalizacji w pracy tych zakładów.
9. Komisja opiniuje projekt terenowego planu gospodarczego w zakresie zdrowia oraz projekt odpowiednich części preliminarza budżetowego.
10. Komisja utrzymuje z ramienia rady narodowej stałą łączność z ludnością pracującą, z organizacjami gospodarczymi, społecznymi, zawodowymi i młodzieżowymi w celu pobudzenia i wykorzystania ich inicjatywy w dziedzinie spraw dotyczących ochrony zdrowia ludności, a w szczególności:
 - a) leczenia pracowniczego,
 - b) stanu sanitarnego osiedli (place, ulice, targowiska, parki, plaże, boiska itp.),
 - c) zaopatrzenia w wodę do picia i potrzeb gospodarczych,
 - d) stanu sanitarnego pomieszczeń i urządzeń użytku publicznego (zakłady pracy, dworce, szkoły, świetlice, miejsca rozrywkowe, hotele, kąpieliska, zakłady fryzjerskie, rzeźnie, piekarnie itp.),
 - e) higieny osobistej mieszkańców,
 - f) walki z pijaństwem,
 - g) zwalczania chorób zakaźnych i wenerycznych,
 - h) warunków pracy osób zatrudnionych w zakładach społecznej służby zdrowia,
 - i) pełnego wykorzystania zakładów, urządzeń oraz pracowników służby zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb świata pracy (dyscyplina pracy, ustalone godziny przyjęć, liczba chorych

i obciążenie personelu służby zdrowia, stosunek personelu do chorych i interesantów, kolejność udzielania pomocy leczniczej itp.),

j) prowadzenia aptek,

k) rozmieszczenia zakładów służby zdrowia oraz fachowych pracowników służby zdrowia.

11. Dla zapewnienia realizacji postanowień uchwały Rady Państwa i Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 1950 r. w sprawie rozpatrywania i załatwiania odwołań, listów i zażaleń ludności oraz krytyki prasowej komisja ustala w miarę potrzeby stałe dni przyjęć obywateli przez członków komisji w godzinach popołudniowych i wieczornych w sprawach odwołań i zażaleń oraz wykonuje kontrolę przyjmowania i zgłaszania odwołań i zażaleń składanych do miejscowych władz i urzędów przez obywateli w sprawach dotyczących ochrony zdrowia ludności.
12. Komisja przyjmuje i rozpatruje wnioski, propozycje, uwagi zgłaszane przez miejscową ludność; wnioski, propozycje i uwagi komisja przesyła prezydium i czuwa nad ich załatwieniem.
13. Członkowie komisji mogą brać udział w naradach produkcyjnych w zakładach służby zdrowia.
14. Komisja czuwa nad prawidłowym wykonaniem uchwał i wytycznych rady narodowej oraz władz zwierzchnich w zakresie spraw dotyczących ochrony zdrowia ludności.
15. Komisja sprawuje kontrolę społeczną nad działalnością wydziału zdrowia prezydium rady, a ponadto nad innymi urzędami, nad przedsiębiorstwami, zakładami i instytucjami działającymi na odcinku zdrowia w zasięgu danej rady.
Komisja składa danej radzie narodowej lub jej prezydium wnioski, zmierzające do usprawnienia pracy kontrolowanych organów oraz usunięcia stwierdzonych braków i uchybień.
16. Komisja: a) inicjuje oraz przygotowuje projekty ważniejszych uchwał i przedstawia je na sesji rady narodowej. b) rozpatruje sprawy wniesione przez członków komisji, przekazane jej przez radę lub prezydium oraz przedstawia wyniki swych prac wraz z wnioskami na sesji rady lub posiedzeniu prezydium rady.

IV. Tryb pracy komisji

17. Komisja działa na podstawie planów pracy ustalonych przez siebie i zatwierdzonych przez radę narodową. Plany pracy powinny obejmować okres roczny i okresy kwartalne, a w razie potrzeby — miesięczne. Plany pracy powinny być ustalone na posiedzeniu komisji.
18. W planie pracy winno być m. in. wskazane, jaką czynność należy wykonać oraz kto i kiedy ją wykona.
19. Plan pracy komisji powinien wiązać się z planem pracy rady narodowej i prezydium. Plan ten winien:
 - a) przewidywać kontrolę przedsiębiorstw, zakładów, instytucji i placówek służby zdrowia oraz pomieszczeń i urządzeń użytku publicznego, np. kontrolę studzien, ustępów, dworców, hoteli, miejsc zbiorowego żywienia, miejsc wyrobów artykułów żywnościowych, przedszkoli, kolonii letnich, domów wczasowych itp.
Przy układaniu planów należy przestrzegać zasady, aby kontrola sprawowana przez komisję była

skoordynowana z innymi rodzajami kontroli (państwową, resortową, kontrolą sprawowaną przez inne komisje);

- b) obejmować opracowanie zagadnień, projektów, sprawozdań, wniosków itp. dla rady narodowej i prezydium, zmierzających do podniesienia warunków zdrowotnych świata pracy, np. wnioskowanie w sprawie zakładania i rozmieszczania szpitali, aptek, poradni, przychodni, ośrodków zdrowia, izb porodowych itp., opiniowanie projektów budżetu w części dotyczącej zdrowia, wnioskowanie w sprawie przeznaczenia wygospodarowanych rezerw z budżetów terenowych na potrzeby służby zdrowia, w szczególności na remonty, wyposażenie i wymianę sprzętu w zakładach służby zdrowia.
20. Wykonanie poszczególnych punktów planu pracy komisja może zlecić poszczególnym zespołom komisji lub poszczególnym jej członkom.
21. Komisja współdziała z innymi komisjami w zakresie spraw wiążących się z zagadnieniami zdrowia, np. z komisją rolnictwa i leśnictwa w zakresie przestrzegania przepisów sanitarno-porządkowych w spółdzielniach produkcyjnych, w państwowych gospodarstwach rolnych, z komisją finansów, budżetu i planu w zakresie układania budżetu, z komisją oświaty i kultury w zakresie walki z pijaństwem. Komisja może zasięgać opinii innych komisji oraz przedstawicieli zainteresowanych organizacji w sprawach będących przedmiotem jej prac.
22. Komisja pracuje na posiedzeniach oraz w terenie badając poszczególne, wymagające tego sprawy. W posiedzeniach komisji na jej zaproszenie mogą brać udział przedstawiciele odpowiednich wydziałów (oddziałów, referatów) prezydium oraz zaproszeni przedstawiciele organizacji masowych.
23. Komisja nie ma prawa wydawania zarządzeń. W razie potrzeby komisja zwraca się do rady narodowej lub jej prezydium z wnioskiem o wydanie lub spowodowanie wydania właściwych zarządzeń.
24. Komisja przygotowuje na sesje rady narodowej referaty oraz wnioski, w których ustosunkowuje się do wniosków przedstawionych radzie lub prezydium w sprawach ochrony zdrowia ludności.
25. W posiedzeniach prezydium rady narodowej przy omawianiu ważniejszych spraw z zakresu ochrony zdrowia ludności może brać udział przewodniczący komisji lub jego zastępca lub też delegowany członek komisji.
26. Przewodniczący komisji lub wyznaczony przez komisję jej członek powinien składać radzie narodowej w terminach przez nią określonych okresowe sprawozdania z działalności komisji. Termin składania sprawozdań powinien być uwzględniony w planach pracy komisji.
27. Przewodniczący komisji lub jego zastępca zwołuje posiedzenia komisji i ustala projekt porządku dziennego. Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na miesiąc. Terminy posiedzeń powinny być przewidziane w planie pracy komisji.
Przewodniczący zawiadamia członków o posiedzeniu komisji przynajmniej na trzy dni przed dniem posiedzenia.

28. Jeżeli członek komisji nie może wziąć udziału w posiedzeniu lub w innych czynnościach komisji, obowiązany jest zawiadomić o tym uprzednio przewodniczącego komisji, usprawiedliwiając swą nieobecność lub niemożność wykonania zleconych mu prac.

29. Obsługę biurową komisji (protokoły z posiedzeń, korespondencja itp.) wykonuje pracownik wyznaczony przez prezydium rady narodowej.

30. Do obrad komisji stosuje się odpowiednio regulamin obrad rady narodowej.

Dekret z dnia 23 lipca 1951 r. o planowym skupie zbóż (Dz. U.R.P. Nr 39, poz. 297)

W celu zabezpieczenia normalnego zaopatrzenia ludności miast w produkty zbożowe, stworzenia korzystnych warunków zbytu produkcji rolnej po stałych i opłacalnych cenach, popierania dalszego rozwoju produkcji rolnej oraz zapobieżenia dowolności w ustalaniu obowiązków w zakresie sprzedaży zbóż — na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 26 maja 1951 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U.R.P. Nr 30, poz. 235) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Wprowadza się planowy skup zbóż.

2. Prezydium Rządu uchwała państwowy plan skupu zbóż.

3. Państwowy plan skupu zbóż ustalany jest na każdy rok gospodarczy; rokiem gospodarczym w rozumieniu niniejszego dekretu jest okres od dnia 15 lipca do dnia 14 lipca roku następnego.

Art. 2. Państwowym planem skupu zbóż objęte są: żyto, pszenica, jęczmień i owies.

Art. 3. W ramach państwowego planu Centralny Urząd Skupu i Kontraktacji planuje, organizuje i nadzoruje skup zbóż.

Art. 4. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia jednostki gospodarcze, powołane do skupu zbóż.

DZIAŁ II.

Obowiązek sprzedaży zbóż

Art. 5. 1. Obowiązek sprzedaży zbóż ciąży na osobach fizycznych i prawnych, będących właścicielami lub posiadaczami gospodarstw rolnych, oraz na masach spadkowych, w skład których wchodzi gospodarstwa rolne.

2. Jeżeli na gospodarstwie rolnym ustanowione zostało prawo użytkowania albo też gospodarstwo rolne oddane jest w dzierżawę, obowiązek sprzedaży zbóż ciąży na użytkowniku lub dzierżawcy.

Art. 6. 1. Za gospodarstwo rolne uważa się ogólny obszar gruntów, położonych w jednym powiecie, które stanowią własność albo są w posiadaniu lub dzierżawie:

- 1) jednej osoby fizycznej lub prawnej bądź
- 2) dwóch lub więcej osób fizycznych lub prawnych, a są objęte wspólną ich gospodarką.

2. Za wspólną gospodarkę uważa się gospodarkę rolną, której sposób prowadzenia wskazuje na to, iż stanowi ona jedną całość gospodarczą, w szczególności wskutek dokonywania wspólnych zbiorów oraz zaspokajania wspólnych potrzeb z przychodów osiągniętych z gospodarstwa jako całości.

Art. 7. 1. Obowiązek sprzedaży rozpoczyna się z początkiem tego roku gospodarczego, w którym nastąpiło

objęcie w posiadanie gospodarstwa rolnego lub ustały okoliczności faktyczne, uzasadniające zwolnienie od obowiązku sprzedaży. Obowiązek sprzedaży nie powstaje, jeżeli spełnił go poprzedni posiadacz.

2. Obowiązek sprzedaży kończy się z upływem tego roku gospodarczego, w ciągu którego ustało posiadanie gospodarstwa rolnego lub powstały okoliczności faktyczne, uzasadniające zwolnienie od obowiązku sprzedaży.

Art. 8. W stosunku do członków spółdzielni produkcyjnych obowiązek sprzedaży zbóż co do gruntów, przekazanych przez nich spółdzielni, kończy się z dniem dokonania z tych gruntów — zespołowych zbiorów na rzecz spółdzielni.

Art. 9. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb ustalania obowiązków sprzedaży zbóż w planowym skupie przez spółdzielnie produkcyjne i inne uspołecznione gospodarstwa rolne.

Art. 10. 1. Ilość zboża objętą obowiązkiem sprzedaży ustala się w zależności od ogólnego obszaru gruntów ornych w danym gospodarstwie po odliczeniu od tego obszaru powierzchni przyjętych do zagospodarowania odlogów. Obszar ten stanowi podstawę do zaliczenia poszczególnych gospodarstw do grup gospodarstw przy ustalaniu norm.

2. Nie są gruntami ornymi w rozumieniu niniejszego dekretu:

- 1) grunty pod wodami otwartymi lub zamkniętymi,
- 2) grunty leśne i pod lasami,
- 3) grunty pod naturalnymi łąkami i pastwiskami,
- 4) nieużytki, do których zalicza się lotne piaski, bagna, mokradła, strome stoki i parowy, skały, szutrowiska, okopy, doły po żwirze, glinie, torfie, piasku itp.

Art. 11. 1. Podstawą ustalania ilości zboża, objętej obowiązkiem sprzedaży, jest obszar gruntów ornych, wyrażony w hektarach przeliczeniowych.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady obliczania obszaru gruntów ornych w hektarach przeliczeniowych w zależności od położenia i jakości tych gruntów.

Art. 12. Zwalnia się od obowiązku sprzedaży zbóż posiadaczy gospodarstw (art. 5) o obszarze gruntów ornych do 1 ha przeliczeniowego.

Art. 13. 1. Obniżenie ilości zboża, objętej obowiązkiem sprzedaży, przysługuje z tytułu:

- 1) utrzymywania przez posiadacza gospodarstwa rolnego o obszarze do 5 ha przeliczeniowych więcej niż 4-ga dzieci do lat 14,
- 2) hodowli trzody chlewnej.

2. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady oraz tryb przyznawania obniżek.

Art. 14. Przy obliczaniu ilości zboża, objętej obowiązkiem sprzedaży, nie wlicza się:

- 1) w indywidualnych gospodarstwach rolnych:
 - a) powierzchni zagospodarowanych odlogów w okresie do 2 lat po ich zagospodarowaniu,

- b) powierzchni gruntów pod zakontraktowanymi uprawami buraka cukrowego, rzepaku, rzepiku, lnu i konopi,
- 2) w spółdzielniach produkcyjnych:
- a) powierzchni gruntów pod zakontraktowanymi uprawami buraka cukrowego, rzepaku, rzepiku, lnu i konopi,
- b) powierzchni odłogów przydzielonych spółdzielni z Państwowego Funduszu Ziemi w okresie do 2 lat od ich przydzielenia.

Art. 15. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady obliczenia ilości zboża w kilogramach, przypadającej od 1 ha przeliczeniowego dla poszczególnych grup indywidualnych gospodarstw rolnych w poszczególnych gminach (normy).

Art. 16. 1. Za sprzedane zboża wypłaca się sprzedawcy należność w gotówce, obliczoną według dotychczasowych obowiązujących cen.

2. Za zboże sprzedane ponad ilość, objętą obowiązkiem sprzedaży, przyznaje się premię gotówkową; wysokość premii w stosunku procentowym do obowiązującej ceny określi Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 17. Posiadacze gospodarstw rolnych (art. 5) obowiązani są do sprzedaży zbóż w okresie od dnia 15 lipca do dnia 31 grudnia danego roku; terminy sprzedaży dla poszczególnych gospodarstw ustala prezydium gminnej rady narodowej na wniosek delegata powiatowego pełnomocnika Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji.

Art. 18. 1. Zobowiązany powinien dostarczyć zboże na koszt własny do punktu skupu.

2. Dostarczone zboże powinno odpowiadać obowiązującym normom jakościowym (standartom).

Art. 19. W przypadku niewykonania obowiązku sprzedaży należności z tego tytułu podlegają przymusowemu ścągnięciu w trybie przewidzianym w przepisach o postępowaniu przymusowym w administracji.

Art. 20. 1. Osoby fizyczne i prawne, posiadające pomieszczenia nadające się do przechowywania zboża, obowiązane są oddać je na określony czas za opłatą do dyspozycji jednostek gospodarczych powołanych do skupu.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia władze, właściwe do wydawania decyzji, tryb postępowania oraz zasady ustalania opłat za zajęte pomieszczenia.

Art. 21. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia:

- 1) gatunki zbóż oraz inne produkty rolne, jakie mogą być przyjmowane zamiast zboża, objętego obowiązkiem sprzedaży, oraz normy zamiany,

- 2) właściwość władz w zakresie sporządzania i zatwierdzania terenowych planów w ramach państwowego planu skupu zbóż,
- 3) postępowanie w sprawie ustalania ilości zbóż objętych obowiązkiem sprzedaży,
- 4) zasady i tryb częściowego lub całkowitego zwolnienia poszczególnych grup gospodarstw rolnych od obowiązku sprzedaży zbóż,
- 5) zasady tworzenia funduszu nagród na cele premiowania skupu i przyznawania nagród.

DZIAŁ III.

Przepisy karne

Art. 22. 1. Kto nie wykonywa ciężącego na nim obowiązku sprzedaży zbóż lub powoduje obniżenie ich jakości —

podlega karze grzywny do 4.500 zł.

2. Postępowanie wszczęte na podstawie ust. 1 umarza się, jeżeli sprawca przed zapadnięciem orzeczenia przedłoży władzy orzekającej dowód wykonania obowiązku sprzedaży.

3. Orzekanie następuje w trybie postępowania karno-administracyjnego.

Art. 23. Kto złośliwie uchyla się od ciężącego na nim obowiązku sprzedaży zbóż w ramach planu, utrudnia lub udaremnia wykonanie tego obowiązku przez inne osoby, albo publicznie nawołuje do uchylania się od tego obowiązku —

podlega karze więzienia do lat 3 lub aresztu.

Art. 24. Wszelkie naruszenie przepisów niniejszego dekretu oraz rozporządzeń i zarządzeń wydanych na jego podstawie karane będzie w myśl obowiązujących przepisów.

DZIAŁ IV.

Przepisy końcowe

Art. 25. Wykonanie dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, wszystkim ministrom i Prezesowi Centralnego Urzędu Skupu i Kontraktacji.

Art. 26. Dekret wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ:

B. Bierut

PREZES RADY MINISTRÓW:

J. Cyrankiewicz

WICEPREZES RADY MINISTRÓW

I PRZEWODNICZĄCY PAŃSTWOWEJ KOMISJI
PLANOWANIA GOSPODARCZEGO:

H. Minc

Komisje rolne omawiają i kontrolują
przebieg planowego skupu zboża

Przegląd ustawodawstwa

W okresie sprawozdawczym ukazały się numery Dziennika Ustaw R. P. od 37 do 40.

Dziennik Ustaw Nr 38 z dnia 23 lipca 1951 r. zawiera: Dekret z dnia 30 czerwca 1951 r. o podatku gruntowym (poz. 233).

Dekret z dnia 30 czerwca 1951 r. o obowiązku świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne. (poz. 284).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zaliczenia poszczególnych powiatów do jednego z okręgów gospodarczych oraz ustalenia norm przeciętnego przychodu szacunkowego z hektara gruntu dla celów wymiaru podatku gruntowego za rok 1951. (poz. 285).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie ustalenia stawek podatku gruntowego dla celów wymiaru podatku gruntowego na r. 1951. (poz. 286).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie obowiązku społecznego oszczędzania oraz ustalenia stawki oszczędnościowej dla uczestników Funduszu B.S.F.O. na rok 1951. (poz. 287).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 lipca 1951 r. w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 28 lutego 1951 r. w sprawie rygorów za niewykonanie zobowiązań w planowym skupie zboża. (poz. 288).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zawieszenia na rok 1951 dla niektórych grup podatników mocy przepisów dekretu o podatku gruntowym w przedmiocie opodatkowania przychodów z działów specjalnych oraz z innych źródeł. (poz. 289).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie ulg w podatku gruntowym za rok 1951 dla zapewnienia rozwoju gospodarki hodowlanej w rolnictwie. (poz. 290).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie obniżenia podatku gruntowego dla członków zrzeszeń uprawy ziemi. (poz. 291).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zakresu i trybu działania obywatelskich komisji podatkowych dla celów podatku gruntowego oraz sposobu wynagradzania członków tych komisji. (poz. 292).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie wykonania dekretu o podatku gruntowym. (poz. 293).

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie zasad i trybu zaliczania gromad do stref ekonomicznych. (poz. 294).

Dziennik Ustaw Nr. 39 z dnia 24 lipca 1951 r. zawiera: Dekret z dnia 23 lipca 1951 r. o planowym skupie zbóż. (poz. 297).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lipca 1951 r. w sprawie wykonania dekretu o planowym skupie zbóż. (poz. 299).

Dziennik Ustaw Nr 40 z dnia 30 lipca 1951 r. zawiera:

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dn. 14 lipca 1951 r. w sprawie zapobiegania powstawaniu i rozszerzaniu się pożarów lasów, łąk, torfowisk i wrzosowisk. (poz. 303).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 lipca 1951 r. w sprawie utrzymania porządku i czystości w nieruchomościach. (poz. 306).

* -

W Monitorze Polskim w tymże okresie czasu zostały ogłoszone następujące uchwały, zarządzenia, instrukcje i okólniki władz naczelnych o ogólniejszym znaczeniu:

Uchwała Rady Ministrów Nr 395 z dnia 30 czerwca 1951 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków świadczeń w naturze na niektóre cele publiczne państwowych gospodarstw rolnych. (M. P. Nr A-66, poz. 863).

Uchwała Rady Ministrów Nr 510 z dnia 18 lipca 1951 r. o zmianie Instrukcji Nr 7 w sprawie zakresu spraw objętych terenowymi planami gospodarczymi oraz trybu składania projektów tych planów. (M. P. Nr A-66, poz. 864).

Uchwała Prezydium Rządu Nr 493 z dnia 18 lipca 1951 r. o zmianie uchwały Nr 304 Prezydium Rządu z dnia 28 kwietnia 1951 r. w sprawie trybu zatwierdzania cen na artykuły produkcji spółdzielczej. (M. P. Nr A-66, poz. 866).

Okólnik Nr 92 Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 lipca 1951 r. w sprawie uzgadniania ogłaszanych w Monitorze Polskim aktów prawnych, dotyczących prezydiów rad narodowych. (M. P. Nr A-66, poz. 872).

NOWE PRZEPISY PRZECIWOPOŻAROWE

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dn. 14 lipca 1951 r. ustaliło w szczególności sposób zasady akcji zapobiegania powstawaniu i rozszerzaniu się pożarów lasów, łąk, torfowisk i wrzosowisk (Dz. U.R.P. Nr. 40, poz. 303). Nowe rozporządzenie przeciwpożarowe przewiduje szereg istotnych zadań i obowiązków dla prezydiów rad narodowych.

W szczególności należy wskazać na następujące przepisy:

Prezydium gminnej rady narodowej jest zobowiązane do ustalenia:

a) w porozumieniu z właściwym rejonem lasów państwowych oraz powiatową komendą straży pożarnej — ilości i liczebności drużyn ratowniczych, powołanych do współdziałania w tłumieniu pożarów lasów oraz położonych w ich obrębie łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również ilości i jakości narzędzi i sprzętu pożarniczego, który powinien być zakupiony i zmagazynowany przez rejon lasów państwowych w miejscu oznaczonym przez powiatową komendę straży pożarnej; b) w porozumieniu z powiatową komendą straży pożarnej — ilości i liczebności drużyn powołanych do współdziałania w tłumieniu pożarów łąk, torfowisk i wrzosowisk, położonych poza obrębem lasów.

Dla sprawnej organizacji drużyn ratowniczych prezydium G.R.N. jest uprawnione do ustalenia: a) imiennych wykazów osób wyznaczonych do poszczególnych drużyn ratowniczych z podaniem narzędzi, z jakimi powinny się one stawić w oznaczonych miejscach w przypadku pożaru, b) imiennych wykazów osób zobowiązanych do dostarczenia będących w ich użytku środków transportowych, potrzebnych dla akcji ratowniczej, c) w porozumieniu z właściwym rejonem lasów państwowych i powiatową komendą straży pożarnej — sposobu alarmowania drużyn ratowniczych oraz miejsca ich zbiórek.

Wykazy wyżej wyliczone oraz sposób alarmowania powinny być podane do publicznej wiadomości w sposób przyjęty zwyczajowo.

Od obowiązku uczestnictwa w drużynach ratowniczych rozporządzenie zwalnia szereg osób ze względu bądź na wykonywane przez nie funkcje (np. członków prezydiów rad narodowych, żołnierzy), bądź stan zdrowia, osoby niezdolne do akcji ratowniczej lub wiek (nieletni oraz liczący ponad 60 lat).

Kierownictwo akcją ratowniczą przy pożarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, położonych poza terenem lasów, sprawuje do czasu przybycia straży pożarnej funkcjonariusz M.O., a w razie jego nieobecności — sołtys lub przedstawiciel prezydium G.R.N.

Prezidia gminnych i miejskich rad narodowych, organa administracji leśnej oraz komendy straży pożarnej obowiązane są natychmiast po otrzymaniu wiadomości o pożarze lasów, łąk, torfowisk lub wrzosowisk oraz o zagrożeniu rozprzestrzenieniem się pożaru — przystąpić do organizowania akcji gaśniczo-ratowniczej. Rozporządzenie przewiduje szereg odpowiednich czynności, które należy przedsięwziąć. Przede wszystkim konieczne jest: a) zarządzenie alarmu dla drużyn ratowniczych, b) zawiadomienie o pożarze, bądź zagrożeniu nim, najbliższych organów służby bezpieczeństwa publicznego, okolicznych straży pożarnej i sołtysów osiedli w promieniu 15 km, o ile zachodzi obawa przeniesienia się pożaru na ich teren, c) wystąpienie na miejsce pożaru oraz na miejsce zagrożone swoich przedstawicieli.

Po wyliczonych czynnościach, które mają charakter przygotowawczy, prezydium G.R.N. i M.R.N. powinny akcję organizacyjną rozszerzyć przez: a) zwrócenie się o pomoc w ludziach i sprzęcie do sąsiednich gmin i miast, jeżeli własne środki są niewystarczające, b) zorganizowanie dostawy na miejsce pożaru odpowiedniej ilości wody, c) zorganizowanie służby sanitarnej oraz dostawy pożywienia i wody do picia dla osób biorących udział w akcji, jeżeli akcja trwa ponad 8 godzin.

W przypadku rozszerzenia się pożaru w rozmiarach zagrożających ważnym obiektem państwowym lub interesom gospodarczym ludności prezydium rady narodowej powinno się zwrócić o pomoc do stacjonowanych w pobliżu jednostek wojskowych, których dowódcy udzielą tej pomocy w ludziach, sprzęcie i środkach transportowych w granicach nie sprzeciwiających się zadaniom służby wojskowej.

ZMIANA PRZEPISÓW O STOSUNKU SŁUŻBOWYM B. PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH

Według obowiązujących przepisów Instrukcji Nr 12 (Monitor Polski Nr 97, poz. 1221 z 1950 r.), normujących stosunek służbowy pracowników samorządowych, którzy przeszli do służby w wydziałach prezydiów rad narodo-

wych — ci pracownicy b. związków samorządu terytorialnego, którzy pracowali bez przerwy od 1 stycznia 1946 r. bądź od 1 stycznia 1947 r., a poprzednio wrócili do kraju i byli żołnierzami jednostek Wojska Polskiego za granicą — automatycznie zostawali pracownikami służby stałej (etatowymi) w prezydiach rad narodowych.

Obecnie nowela do wspomnianej Instrukcji Nr. 12, zawarta w uchwale Rady Ministrów z dnia 26 maja 1951 r. (M.P. Nr A-60, poz. 806), wprowadza wyjątek, odnośnie automatycznej zmiany stosunku służbowego.

Mianowicie pracownikom, zatrudnionym poprzednio na podstawie umowy, a będącym emerytami państwowymi lub samorządowymi — przyznano prawo wyboru. Mogą oni zostać pracownikami etatowymi, o ile w terminie do dnia 31 sierpnia b. r. zgłoszą wnioski o powołanie do służby stałej lub prowizorycznej.

Oczywiście muszą ponadto posiadać wspomniany okres służby od 1946 r. lub 1947 r.

Powyższa zmiana przepisów ma na celu umożliwienie osobom zainteresowanym zachowania praw emerytalnych w dotychczasowym zakresie w przypadku, gdyby automatyczna zmiana stosunku służbowego mogła uszczuplić te prawa, np. odnośnie grupy zaszczerowania.

Głosy prasy

SESJE RAD NARODOWYCH POŚWIĘCONE UCZCZENIU ŚWIĘTA ODRODZENIA POLSKI

W przededniu Święta Odrodzenia, które w roku bieżącym zbiegało się z 25-leciem śmierci Feliksa Dzierżyńskiego, największego bojownika o Polskę ludu pracy — odbyły się uroczyste sesje rad narodowych, poświęcone obu rocznicom.

Na uroczystej sesji Woj. i Miejskiej Rady Narodowej w Katowicach stwierdzono, że obok doniosłych osiągnięć na polu gospodarczym Śląsk ma wielkie sukcesy w dziedzinie polepszania warunków bytowych mieszkańców i podnoszenia ich poziomu kulturalnego. W szkołach podstawowych uczy się obecnie 357 tysięcy dzieci, zaś na wyższych uczelniach kształcą się 8 tysięcy przyszłych ekonomistów, inżynierów, nauczycieli i lekarzy. Powstały setki świetlic robotniczych i chłopskich, setki bibliotek.

Śląsk posiada obecnie 68 szpitali, dysponujących 16 tysiącami miejsc. W najbliższym czasie zostaną otwarte nowe szpitale w Sosnowcu, Będzinie, Pyskowicach i Piłkowicach. Sieć ośrodków lecznictwa otwartego, która liczy obecnie 907 placówek, stale rozrasta się. 60 tysięcy dzieci korzysta z przedszkoli. Najmłodsze dzieci znajdują opiekę w 77 żłobkach.

W Łodzi, w ciągu 1950 r. i w pierwszej połowie br. oddano do użytku 7 tysięcy izb mieszkalnych. W roku bieżącym wybudowano 14 km sieci kanalizacyjnej i 16 km sieci wodociągowej. Trwa budowa rurociągu Pilica — Łódź.

Woj. szczyecińskie przekształciło się z zacofanego przed wywołaniem okręgu rolniczego — w morsko-przemysłowo-rolnicze województwo o mocnej strukturze gospodarczej. Port szczyeciński — z podrzędnego portu o przestarzałych urządzeniach — staje się jednym z najnowocześniejszych portów na Bałtyku.

W Wałbrzychu odbudowano w ciągu 7 ostatnich miesięcy br. ponad 5.800 izb mieszkalnych, założono 10.850 metrów bieżących sieci oświetleniowej oraz doprowadzono do mieszkań robotniczych ponad 2.000 metrów bieżących rur wodociągowych. Wydatnie zwiększono sieć sklepów detalicznych MHD i PSS.

Na Lubelszczyźnie powstało lub powstaje wiele zakładów przemysłowych — Kraśnicka Fabryka Wyrobów Metalowych Zakłady Wytwórcze Sprzętu Instalacyjnego, ce-

mentownia w Rejowcu oraz fabryka samochodów ciężarowych. Poważne są również osiągnięcia w dziedzinie rolnictwa.

Na wszystkich sesjach rad narodowych udekorowano wysokimi odznaczeniami państwowymi przodowników pracy zawodowej i społecznej.

Uczestnicy sesji wysłali listy do Prezydenta R. P. Bolesława Bieruta, wyrażając w nich gorące uczucia czci za to, że prowadzi naród po drodze pokojowego budownictwa do dobrobytu i szczęścia.

Trybuna Ludu Nr 203

CORAZ LEPSZA ŁĄCZNOŚĆ RAD NARODOWYCH Z MASAMI.

25 ub. m. odbyła się w Woj. R. N. w Katowicach dwudniowa narada przewodniczących i sekretarzy prezydiów powiatowych i miejskich rad narodowych woj. katowickiego.

Głównym punktem obrad była analiza pracy prezydiów terenowych rad narodowych, których dotychczasową działalność przedstawili w swych sprawozdaniach przewodniczący i sekretarze terenowych rad narodowych. W sprawozdaniach przedstawiono sprawę łączności prezydiów rad narodowych z masami, sposób załatwiania skarg i zażaleń, uwagi i wnioski o współpracy z Wojewódzką Radą Narodową, sprawę pomocy w rozwiązywaniu trudności gminnych rad narodowych oraz sposób realizacji uchwał Woj. R. N.

Ze sprawozdań wynika, że powiązanie prac prezydiów rad z mieszkańcami miast i gmin daje coraz lepsze rezultaty. Łączność ta nawiązana została przez organizowanie sesji wyjazdowych, przez udział poszczególnych członków prezydiów rad w naradach roboczych w zakładach pracy i instytucjach oraz przez bezpośredni kontakt członków prezydiów rad z ludnością. Na sesjach wyjazdowych członkowie rad narodowych zapoznają się z bolączkami ludności przyjmując także skargi i zażalenia.

Ponadto przedstawiciele terenowych rad narodowych referowali problemowe zagadnienia swego terenu, na czoło których wysuwały się remonty mieszkań robotniczych, sprawy kulturalno-oświatowe, poprawa zdrowotnych warunków oraz akcja sanitarno-porządkowa.

W dalszej części narady wojewódzkiej złożone zostały sprawozdania z przebiegu akcji żniwno-omłotowej.

Adres Redakcji: Warszawa, Al. Stalina 3. Kancelaria Rady Państwa. Tel. 89000-005 Red. — 131. Sekr. — 263

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 7 zł 20 gr.

Prenumeratę przyjmuje P P K „Ruch” — Oddz. Woj. w Warszawie, Srebrna 16, tel. 80420 na konto PKO nr. I — 6800.

Redakcja rękopisów nie zwraca

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Ośw. „Czytelnik”. Drukarnia RSW „Prasa”, Marszałkowska 3/5.

2-B-38897

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Mragowie zapytuje czy Przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej powinien na równi z innymi stale urzędującymi członkami prezydium rady narodowej sprawować bezpośredni nadzór i kontrolę nad wydziałami (referatami).

Odpowiedź:

Przewodniczący prezydium stosownie do § 16 lit. d uchwały Rady Ministrów z dnia 17.IV.1950 (Instrukcja Nr 2) kieruje pracą wszystkich wydziałów prezydium i kontroluje ich działalność.

Celem umożliwienia przewodniczącemu Prezydium P. R. N. wykonania tego ogólnego kierownictwa i kontroli w podziale funkcji między członkami prezydium należy przewodniczącemu bezpośrednio podporządkować takie wydziały i referaty, przy pomocy których mógłby on sprawować nałożone na niego obowiązki. Do tych komórek na szczeblu powiatowym należą w pierwszym rzędzie referaty: kadr i kontroli, wojskowy i T. O. P. L. W zależności od miejscowych warunków przewodniczącemu mogą być bezpośrednio podporządkowane i inne wydziały.

Wydział Ogólny Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu zapytuje, czy numeracja sesji rozpoczyna się z początkiem każdego roku kalendarzowego, czy też biegnie kolejno aż do końca kadencji rady oraz w jaki sposób numeruje się poszczególne posiedzenia sesji.

Odpowiedź:

Uchwała Rady Państwa z 12 maja 1950 r. w sprawie tymczasowego ramowego regulowania obrad rad narodowych w § 17 pkt 2 i 3 podaje, że protokoły są numerowane cyframi rzymskimi, zaś nowa numeracja rozpoczyna się z początkiem każdego roku kalendarzowego. Należy przyjąć, że dotyczy to nie tylko protokołów lecz i sesji. Oznaczenie protokołu winno odpowiadać oznaczeniu sesji. Np. pierwsza sesja w 1951 r. odbyta 15 stycznia nosi numer I/51, niezależnie od tego, że już w 1950 r. dana rada odbyła kilka sesji. Tym samym numerem oznacza się

protokół z tej sesji. W danym wypadku liczba 51 oznacza, że sesja ta odbyła się w 1951 r.

Jeżeli sesja składa się z kilku posiedzeń, protokół winien być wspólny dla całej sesji. Oznacza się go jedynym, wg wyżej wspomnianego sposobu, numerem. Poszczególne posiedzenia oznaczają się datą dnia, w którym dane posiedzenie odbyło się, ewentualnie przez inne zaznaczenie słowami np. „pierwszy dzień obrad“, „drugi dzień obrad“. Np. pierwsza sesja Woj. R. N. w Poznaniu odbyta w 1951 r. składała się z 2 posiedzeń odbytych 15 i 16 stycznia. W protokole z tej sesji winno być napisane „Protokół Nr I/51 z sesji Woj. R. N. w Poznaniu odbytej w dniach 15 i 16 stycznia 1951 r.“, następnie dla oddzielenia poszczególnych posiedzeń podaje się: „Posiedzenie w dniu 15 stycznia“ ewentualnie „Pierwszy dzień obrad“, następnie „Posiedzenie w dniu 16 stycznia“ lub „Drugi dzień obrad“

T. Hattowski

Inspektor Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w K. zapytuje, czy po podróży odbytej w nocy w wagonie II-giej klasy przysługuje mu prawo do opuszczenia następnego dnia pracy.

Odpowiedź:

Sprawę poruszoną w pytaniu reguluje uchwała Nr 196 Rady Ministrów z dnia 17 marca 1951 r. w sprawie uzupełnienia uchwały Rady Ministrów z dnia 5 maja 1950 r. w przedmiocie określenia przypadków usprawiedliwiających nieobecność w pracy oraz warunków i trybu usprawiedliwienia nieobecności (Monitor Polski Nr A-27, poz. 334).

Stosownie do tej uchwały kierownik zakładu powinien uznać za usprawiedliwione spóźnienie pracownika do pracy po podróży służbowej w nocy, jeżeli zachodzą równocześnie następujące warunki:

- 1) pracownik odbył tę podróż całkowicie lub częściowo pomiędzy godz. 22 a godz. 4,
- 2) przy podróży koleją pracownik nie korzystał z miejsca w wagonie sypialnym,
- 3) odstęp czasu między godziną zakończenia podróży a obowiązującą pracownika godziną rozpo-

częcia pracy wyniósł mniej niż 6 godzin.

Spóźnienie, o którym mowa w ust. 1, jest dopuszczalne w granicach nie przekraczających 6 godzin od zakończenia podróży.

Godziny trwania i zakończenia podróży należy ustalić według zasad, przyjętych przy likwidowaniu rachunków kosztów podróży.

Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia w Nowym Targu zapytuje, czy pracownikom Szpitala Powiatowego przysługują legitymacje służbowe upoważniające do przejazdu kolejami państwowymi wg ulg taryfowych dla pracowników państwowych.

Odpowiedź:

Poruszone w pytaniu zagadnienie zostało wyjaśnione w okólniku Prezydium Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1951 r. Nr KO 1-14-15/51. Stosownie do podanego okólnika na podstawie obecnie obowiązujących przepisów taryfowych kolei państwowych oraz przepisów o zaopatrywaniu pracowników państwowych w legitymacje urzędowe, prawo do legitymacji urzędowej z nadrukiem uprawniającym do ulg kolejowych przysługuje wszystkim pracownikom służby zdrowia (lekarzom med., lekarzom wet., technikom dentystrycznym itp), zatrudnionym w prezydiach rad narodowych (np. wydziałach lub referatach zdrowia, pracy i pomocy społecznej itp.). Pracowników tych należy bowiem traktować analogicznie jak innych pracowników państwowych, zatrudnionych w prezydiach rad narodowych.

Prawo do legitymacji urzędowej z nadrukiem uprawniającym do ulg kolejowych nie przysługuje natomiast pracownikom społecznym zakładów służby zdrowia, objętych rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 19 lutego 1949 r. w sprawie uposażenia pracowników zatrudnionych w społecznych zakładach służby zdrowia (Dz. U. R. P. Nr 14, poz. 88), z uwagi na to, że wymienione rozporządzenie nie przewiduje prawa do korzystania z ulg przejazdowych kolejami państwowymi. Z tych względów legitymacje urzędowe uprawniające do korzystania z ulg kolejowych

wych mogą być wydane jedynie tym pracownikom społecznych zakładów służby zdrowia (np kierowcom samochodowym, dozorcóm, portieróm itp.), którzy w zakresie uposażenia podlegają przepisom ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 39).

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Koźminie zapytuje, czy stałe dodatki przysługujące przewodniczącym, zastępcóm przewodniczących oraz sekretarzóm prezydiów powiatowych i miejskich rad narodowych wolne są od podatku od wynagrodzenia.

Odpowiedź:

Wolne od podatku od wynagrodzeń są jedynie stałe dodatki dla przewodniczących, zastępców przewodniczących i sekretarzy prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych oraz miejskich rad narodowych miast liczących powyżej 15.000 mieszkańców, przyznane im na mocy uchwały Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r. (Monitor Polski Nr A 80 poz. 911). Nie są natomiast wolne od podatku od wynagrodzenia dodatki funkcyjne tych osób, pobierane na zasadzie uchwały Rady Ministrów z dnia 17 kwietnia 1950 r. (Monitor Polski Nr A 57 poz. 656).

Uzasadnienie:

Uchwała Rady Ministrów z dnia 5 lipca 1950 r. (Monitor Polski Nr A 80 poz. 941) w p. 2 i 3 wymienia, komu i w jakiej wysokości przysługują stałe dodatki, a ponadto w p. 4 powołanej uchwały zaznacza, że stałe dodatki wolne są od podatku od wynagrodzenia. Niezależnie od tego stałe dodatki wolne są również od obowiązku społecznego oszczędzania, a to w myśl art. 30 ust. 2 ustawy z dn. 30 stycznia 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 10 poz. 74), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 42). Dodatki funkcyjne nie są zwolnione od podatku od wynagrodzeń i podlegają opodatkowaniu na ogólnych zasadach, wpływających z ustawy o podatku od wynagrodzeń (Dz. U. R. P. Nr 7 poz. 41 z 1949 r.) z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 4.I.1950 r. w sprawie obni-

żenia skal podatkowych w podatku od wynagrodzeń — Dz. U. R. P. Nr 1 poz. 3 i Zarządzenia Ministra Finansów z dnia 6.VI.1951 r. w sprawie całkowitego lub częściowego zwolnienia niektórych kategorii wynagrodzeń od podatku — Monitor Polski Nr A 49 poz. 648).

St. Jarmoliński

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w K. zapytuje, czy może przyznać palaczowi odszkodowanie w wysokości 14-dniowego wynagrodzenia za niewykorzystany urlop wypoczynkowy w roku 1950. Pracownik ten z powodu ciągłych prac nie mógł wykorzystać przysługującego mu urlopu.

Odpowiedź:

Pracownikowi w Prezydium Rady Narodowej nie przysługuje prawo do otrzymania wynagrodzenia za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. Niezależnie od tego, czy stosunek pracy opiera się o przepisy ustawy o państwowej służbie cywilnej, czy też o przepisy rozporządzenia Prezydenta R.P. z 16.III.1928 r.

Uzasadnienie:

W zakresie urlopów wypoczynkowych w stosunku do wszystkich pracowników fizycznych, zarówno mianowanych jak i kontraktowych, zatrudnionych w prezydiach rad narodowych, należy stosować zasady podane w art. 8 dekretu z dn. 25 października 1948 r. o zmianie ustawy z dn. 17.II.1922 r. o państwowej służbie cywilnej oraz artykułu 37 ustawy o państwowej służbie cywilnej. (Dz. U.R.P. z 1944 r. Nr 11, poz. 72).

Powołane przepisy nie przewidują wypłacania pracownikowi odszkodowania za niewykorzystany urlop wypoczynkowy. (Stanowisko powyższe opiera się o wyjaśnienie Prezydium Rady Ministrów II Zespół z 25.IV.1951 r. Nr K.O. 2/7/49-51).

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w S... zwraca się z prośbą o wyjaśnienie, czy można płacić dodatkowe wynagrodzenie dla sekretarza Prezydium MRN z funduszu przeznaczanego na uposażenie rach-

mistrza, jeśli sekretarz prowadzi poza godzinami urzędowymi również rachunkowość i sprawy związane z likwidacją rachunków zeszlencowych; stanowisko rachmistrza czasowo nie jest obsadzone.

Odpowiedź:

Etatowemu sekretarzowi Prezydium MRN nie przysługuje prawo do wynagrodzenia dodatkowego z funduszu przeznaczanego na uposażenie rachmistrza mimo pełnienia przejściowo czynności z tym stanowiskiem związanych.

Uzasadnienie:

Pracownikowi prezydium (miejskiej) rady narodowej pobierającemu wynagrodzenie z funduszu tegoż prezydium przysługuje prawo do jednego tylko uposażenia za ogół czynności połączonych z zajmowanym stanowiskiem służbowym.

Zasada ta została sprecyzowana w treści art. 12 ust. 1 z dnia 4 lutego 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 7, poz. 39) o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich.

Od zasady określonej w ustawie z r. 1949 nie ma odchylenia w praktyce. Za „ogół czynności“ uważać należy całość zadań powierzonych do wykonania w ramach danej jednostki organizacyjnej.

Spełnianie czynności dodatkowych nie może spowodować przyznania dodatkowo jeszcze jednego uposażenia pracownikowi zatrudnionemu w prezydium rady narodowej z budżetu tegoż prezydium. Uchwała w tym przedmiocie podjęta byłaby nielegalna jako sprzeciwiająca się obowiązującym przepisom prawa.

Powyższe uregulowanie ma zastosowanie i do sekretarza Prezydium MRN.

Pracownik Kancelarii Sądu Obywatelskiego zapytuje, kto jest obowiązany wystawiać legitymację służbową pracownikowi spełniającemu funkcję sekretarza Sądu Obywatelskiego — Prezydium Rady Narodowej, czy Sąd Powiatowy.

Odpowiedź:

Pracownikom przydzielonym do obsługi Sądu Obywatelskiego winno wystawiać legitymacje służbowe Prezydium Rady Narodowej, nie zaś Sąd Powiatowy.

Uzasadnienie:

Stosownie do art. 8 dekretu z dn. 22 lutego 1946 r. — prawo o sądach obywatelskich (Dz. U. R. P. Nr 8 poz. 64 z 1946 r. Nr 23, poz. 153) prezydium gminnej (miejskiej) rady narodowej siedziby sądu obywatelskiego przydziela sędziemu obywatelskiemu na jego żądanie urzędnika do wykonywania funkcji kancelaryjnych i protokółowania.

Stosownie zaś do art. 9 § 1 tego dekretu gmina siedziby sądu obywatelskiego dostarcza sądowi obywatelskiemu lokal i ponosi wszelkie koszty związane z urzędowaniem tego sądu. Jak widać z powyższego przydzielony do obsługi sądu obywatelskiego pracownik jest pracownikiem prezydium rady narodowej i dlatego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej winno wystawić legitymację.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bydgoszczy zapytuje, czy uprawnione jest do zatwierdzania niektórych uchwał finansowych prezydiów rad narodowych niższego stopnia, w oparciu o przepis art. 24 dekretu z dnia 20.III.1946 r. o finansach komunalnych (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 199 z 1947 r.).

Odpowiedź:

Ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej zniósła tryb zatwierdzania uchwał. W związku z tym przepis art. 24 wyżej zacytowanego dekretu obecnie nie ma zastosowania.

Natomiast z tytułu prawa nadzoru, uchwała prezydium rady narodowej niższego stopnia może być przez radę narodową wyższego stopnia zawieszona i przedstawiona do rozpatrzenia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej do ewentualnego uchylenia, o ile jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki Państwa.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Bielsku zapytuje, czy członkom komisji rady narodowej i pracownikom Prezydium Rady Narodowej przysługuje prawo do korzystania z bezpłatnych biletów tramwajowych na podstawie uchwały podjętej w tej sprawie przez prezydium rady narodowej.

Odpowiedź.

Członkom komisji rady narodowej jak i pracownikom prezydium rady narodowej nie przysługuje prawo do korzystania z bezpłatnych biletów na przejazdy komunalnymi środkami komunikacyjnymi.

Uzasadnienie:

Stosownie do zarządzenia b. Ministra Administracji Publicznej oraz Ministra Ziem Odzyskanych z dnia 18 grudnia 1948 r. w sprawie wyznaczenia opłat za korzystanie ze środków komunikacyjnych samorządowych przedsiębiorstw komunikacji miejskiej (Dz. urzędowy M.A.P. Nr 49, poz. 353 i Dz. Urz. Min. Ziem Odzyskanych Nr 27, poz. 231) oraz pisma ókólnego Ministerstwa Gospodarki Komunalnej z dnia 28 marca 1951 r. Nr P.I.K. 247/51, prawo do bezpłatnych przejazdów przysługuje jedynie posłom na Sejm oraz będącym na służbie umundurowanym funkcjonariuszom Milicji Obywatelskiej. Uchwały Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w sprawie korzystania z bezpłatnych biletów nie mogą być niezgodne z wytycznymi władz centralnych.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Szklarskiej Porębie zapytuje, kto ponosi koszty remontu wiaduktu położonego ponad torem kolejowym.

Odpowiedź:

Koszt utrzymania wiaduktów drogowych nad koleją (torami kolejowymi), stosownie do postanowień art. 23 ustawy z dnia 10.XII.1920 o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. U. R. P. Nr 2 z 1948 r. Nr 51, poz. 433) — ponosi zarząd drogi tzn. że wydatki te dochodzą do budżetu gminnej, miejskiej lub powiatowej rady narodowej w zależności od tego, jaki charakter ma droga, która przecina tor kolejowy. Utrzymanie wiaduktów kolejowych nad drogami publicznymi ponosi przedsiębiorstwo kolejowe.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Lewinie Brzeskim zapytuje, czy kobiecie, której udzielono urlopu porodowego w dniu 15 marca br.,

a dziecko urodziło się 30 marca 1951 r., lecz zmarło w dniu 28 kwietnia br. przysługuje w dalszym ciągu prawo do pozostałej części 12 tygodniowego urlopu, czy też pracownicę tę można odwołać z wyżej wymienionego urlopu.

Odpowiedź:

Kobiecie w stanie ciąży i po rozwiązaniu przysługuje 12 tygodniowa przerwa w pracy niezależnie od tego, czy dziecko pozostaje przy życiu, czy też zmarło w okresie przewidzianej przerwy.

Uzasadnienie:

Art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U.R.P. z 1949 r. Nr 11 poz. 72) przewiduje, że kobieta w stanie ciąży ma prawo przerwać pracę na okres 12 tygodni, z których co najmniej dwa powinny przypadać przed, a co najmniej osiem po porodzie, pozostałe zaś dwa tygodnie kobieta może wykorzystać dowolnie bądź przed obowiązkową dwutygodniową przerwą, przed porodem, bądź bezpośrednio po obowiązkowej ośmiotygodniowej przerwie po porodzie.

Zwolnienie to jest obowiązkowe i niezależne od faktu pozostawania przy życiu noworodka.

Obowiązek zwolnienia z pracy kobiety ciężarnej potwierdza dalszy ustęp tego artykułu, który stanowi, że w okresie powyższych przerw nie wolno kobiecie zatrudniać nawet za jej zgodą.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Lewinie Brzeskim zapytuje, czy pracownikowi prezydium, którego komisja lekarska skierowała na 3 miesiące pobytu w sanatorium, przysługuje prawo do pobierania uposażenia w dotychczasowej wysokości, czy też w wysokości 75%.

Odpowiedź:

Pracownikowi prezydium miejskiej rady narodowej zwolnionemu z pracy orzeczeniem komisji lekarskiej i skierowanemu na leczenie na okres 3 miesięcy do sanatorium, przysługuje wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości

Uzasadnienie:

Stosownie do art. 38 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. U.R.P. z 1949 r. Nr 11, poz. 72) pracownik może otrzymać urlop dla poratowania zdrowia. Gdy urlop dla poratowania zdrowia trwa dłużej niż sześć miesięcy, to za dalszy czas urlopu wstrzymuje się uposażenie służbowe i czasu tego nie liczy się do czasu służby czynnej.

Jeżeli pracownik ten pobiera dodatek funkcyjny lub służbowy, to, stosownie do art. 7 ust. 4 i art. 8 ust. 1 ustawy uposażeniowej (Dz. U.R.P. Nr 7, poz. 39) przysługuje mu prawo pobierania tego dodatku w ciągu trzech miesięcy.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Tomaszowie Lubelskim zapytuje, czy wdowie po zmarłym emerycie samorządowym należy wypłacać zaopatrzenie emerytalne w wysokości podwyższonej od dn. 1.I.1949 r. i czy wdowa ta jest uprawniona do żądania wypłaty różnicy za okres od 1.I.1949 r. do chwili śmierci męża, mimo że pobiera zaopatrzenie z tytułu własnej pracy.

Odpowiedź:

Stosownie do art. 1 pkt. 2, art. 2, ust. 2, art. 4 pkt. 4 i art. 44 ustawy z dnia 4.II.1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U.R.P. Nr 7, poz. 39) pracownicy i przewodniczący organów wykonawczych b. związków samorządu terytorialnego zostali zaszerzegowani z dniem 1.I.1949 r. do odpowiednich grup uposażenia, stosownie do rozporządzeń Rady Ministrów z dn. 19.II.1949 r. w sprawie kwot uposażenia zasadniczego i dodatków lokalnych dla pracowników państwowych i samorządowych oraz w sprawie zaszerzegowania do grup uposażenia pracowników państwowych oraz pracowników samorządowych. (Dz. U.R.P. Nr 14, poz. 82 i 92).

W związku z tym, o ile lokalne statuty emerytalne poszczególnych związków b. samorządu terytorialnego przewidywały, że wszelkie zmiany norm uposażenia pracowników czynnych mają automatyczne

zastosowanie do wszelkich świadczeń, wypłaconych na podstawie tychże statutów, poszczególne związki samorządowe oraz ich przedsiębiorstwa i zakłady winny były z urzędu dokonać z dniem 1.I.1949 r. zmiany podstaw wymiaru podlegających wypłacie świadczeń, w następstwie czego emeryci oraz pozostałe po nich osoby powinni byli otrzymać odpowiednio zmienione zaopatrzenie emerytalne względnie pensje wdowie lub sierocie od dn. 1.I.1949 r.

Ponieważ w konkretnym przypadku emeryt zmarł po wejściu w życie wyżej powołanych przepisów, a zatem po nabyciu już prawa do zaopatrzenia emerytalnego na podstawie nowego zaszerzegowania, to należała mu różnica zaopatrzenia od dnia 1.I.1949 r., która powinna była mu być wypłacona, a której on podając nie zdążył, z powodu śmierci — wchodzi w skład pozostałego po nim spadku i podlega wypłacie jego spadkobiercom.

Stąd też pozostała po emerycie wdowa może rościć pretensje do podjęcia powyższej różnicy w rozmiarach przysługujących jej uprawnieniu, w myśl prawa spadkowego. Pobieranie lub niepobieranie przez wdowę własnej emerytury lub uposażenia nie ma tu znaczenia i nie może wywierać wpływu na wypłacenie jej powyższej różnicy. (Opinia powyższa opiera się o stanowisko Prezydium Rady Ministrów II Zespół Nr K.O. — 2/6/44/51).

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Świątynie zapytuje, czy słuszna jest uchwała Prezydium ustalająca czas dziennej pracy położnej gminnej na 7 godzin z tym, że czynności swoje wykonywać ona będzie w gminnym ośrodku zdrowia, zaś w razie zajęć w nocy następny dzień będzie miała wolny od pracy. Za godziny pracy poza normalnymi zajęciami otrzymywałaby ona wynagrodzenie takie jak za godziny nadliczbowe.

Odpowiedź:

Wg instrukcji Ministerstwa Zdrowia o pomocy położniczej udzielanej przez położną gminną, ogłoszonej w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Zdrowia z dnia 15 lipca 1950 r.

Nr 14, poz. 122 położna gminna jest pracownikiem ośrodka zdrowia, jednak czynności swe wykonuje poza lokalem ośrodka zdrowia na wyznaczonym jej rejonie działania. Rejon działania położnej gminnej wyznacza kierownik ośrodka zdrowia.

Jeśli chodzi o czas pracy położnej, to sprawa ta została uregulowana rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 listopada 1949 r. w sprawie obowiązku pracy położnych w zakładach społecznych służby zdrowia (Dz. U.R.P. Nr 61, poz. 483).

Wg § 2 tego rozporządzenia czas pracy położnych wynosi 42 godz. tygodniowo, jeśli chodzi o pracę w zakładach otwartych, zaś 46 godz. tygodniowo, jeśli chodzi o pracę w zakładach zamkniętych.

Za wypełnienie obowiązku pracy uważa się pracę położnej:

- 1) w izbie porodowej, jeżeli stosownie do umowy położna jest obowiązana do opieki nad łóżkiem porodowym oraz 5 łózkami położniczymi,
- 2) w charakterze położnej gminnej, jeżeli stosownie do umowy, położna jest obowiązana do przyjęcia 6 porodów miesięcznie, związanej z tym pielęgnacji położnic i noworodków oraz do udzielania porad z zakresu położnictwa i higieny,
- 3) w lecznictwie instytucji ubezpieczeń społecznych, jeżeli stosownie do umowy położna jest obowiązana w gminach miejskich do przyjęcia 8 porodów, zaś w gminach wiejskich 6 porodów miesięcznie oraz związanej z tym pielęgnacji położnic i noworodków.

W przypadkach zatrudnienia położnych w izbach porodowych bądź w charakterze położnych gminnych na innych warunkach niż wyżej zostały określone — wojewódzka władza służby zdrowia decyduje, jakemu wymiarowi godzin w ramach 42 względnie 46 godzin tygodniowych odpowiada dane zatrudnienie.

W konkretnym przypadku jeśli Gminna Rada Narodowa chciałaby uregulować czas pracy położnej na innych warunkach niż podane wyżej, nie powinna rozstrzygać tej sprawy własną uchwałą a zwrócić się o jej załatwienie do Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.